

МАЧКА
(УСТРИЈА)

ПРЕКОМУРЈЕ

МАЂАРСКА

МЕЂУМУРЈЕ

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ
НОВИ САД

КАТАЛОГ ИЗЛОЖБЕ

УСТАШКИ ЗЛОЧИНИ У СРЕМУ 1942. ГОДИНЕ
- АКЦИЈА ВИКТОРА ТОМИЋА

Допуњено интерно издање

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

Нови Сад, 2022.

САДРЖАЈ

РЕЧ УРЕДНИКА КАТАЛОГА	5
УВОД	7
ПОПИС АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДРУГОГ ИЗЛОЖБЕНОГ МАТЕРИЈАЛА	9
Усташки систем власти у Срему у периоду Независне Државе Хрватске	9
Долазак Виктора Томића у Срем – деловање Покретног преког суда у Вуковару – ДУДИК	48
Масовни злочини у Срему, злочиначки рад Вишег редарственог повереништва и Покретног преког суда у Митровици	67
ПОПИС АРХИВСКЕ ГРАЂЕ КОЈА НИЈЕ ПРЕЗЕНТОВАНА НА ИЗЛОЖБИ	93
ПРИЛОЗИ	100
НАПОМЕНЕ	100
Објашњење скраћеница	101

РЕЧ УРЕДНИКА КАТАЛОГА

Тематска изложба архивских докумената „Усташки злочини у Срему 1942 – акција Виктора Томића” први пут је представљена јавности 1992. године, у сарадњи Архива Војводине у Новом Саду и Историјског архива „Срем” у Сремској Митровици. Аутор ове репрезентативне изложбе је био Мита Секулић, архивски саветник из Архива Војводине.

За подстицање интересовања нових нараштаја, вечни помен и незаборав жртвама, поновљену поставку изложбе и проширено издање каталога ове изложбе заслужан је директор Архива Војводине др Небојша Кузмановић.

Циљ изложбе је неговање сећања на жртве злочина који су починиле усташе над Србима, Јеврејима и Ромима. Изложба се дели на три целине: „Усташки систем власти у Срему у периоду Независне Државе Хрватске”, „Долазак Виктора Томића у Срем – деловање Покретног преког суда у Вуковару – Дудик” и „Масовни злочини у Срему, злочиначки рад Вишег редарственог повереништва и Покретног преког суда у Митровици”. Изложбу чине фотокопије одабраног архивског документарног материјала о усташким злочинима почињеним 1942. године у „Томићевој акцији”, чији се оригинали налазе у Архиву Војводине у фонду Ф. 183 Комисија за утврђивање злочина окупатора и његових помагача у Војводини 1944–1948, (1941–1948). Издвојена су бројна сведочанства жртава које су преживеле мучења и биле сведоци страдањима својих суграђана. Неки архивски документи су допуњени фотографијама.

Приређивачи новог каталога су архивски саветници Леонила Павловић и Светлана Љубљанац и архивист Александар Димитријевић.

Цитирамо речи аутора изложбе Мите Секулића: „На крају истичемо да ова изложба, која је потресно сведочанство о оном ’злом времену’ има једину намену и поруку, да сваком човеку добре воље и хуманисти укаже на стравичну људску патњу и беспримерни злочин којим је један народ – српски народ, био изложен истребљењу и физичком уништењу – злочину геноцида”.

ТАБЛА 1.
(мала)

У В О Д

ИЗЛОЖБЕНУ ПОСТАВКУ „УСТАШКИ ЗЛОЧИНИ У СРЕМУ 1942 – АКЦИЈА ВИКТОРА ТОМИЋА” ПРЕДСТАВЉА ЈАВНОСТИ И ШИРОЈ ПУБЛИЦИ АРХИВ ВОЈВОДИНЕ У НОВОМ САДУ, ПРЕ СВЕГА КАО ПОМЕН – НЕМИЛО СЕЋАЊЕ НА СТРАШАН ЗЛОЧИН КОЈИ ПОЧИНИШЕ УСТАШЕ НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА И РОМИМА СРЕМА ЛЕТА 1942. ГОДИНЕ, И ОПОМЕНУ СВИМА ОНИМА КОЈИ СМАТРАЈУ И МИСЛЕ ДА СВЕ ТРЕБА И МОРА ДА ЗАБОРАВИМО. СРБИ „НЕБЕСКИ НАРОД” ИЛИ ЖРТВЕНИ НАРОД: ХАПШЕЊЕ, МУЧЕЊЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ, УБИЈАЊЕ ИЛИ КЛАЊЕ – РЕЧИ СУ КОЈЕ СУ ПРИСУТНЕ ГОТОВО НА СВИМ ИЗЛОЖЕНИМ ДОКУМЕНТИМА И ФОТОГРАФИЈАМА, ЈЕР ТАКО ИСТИНА И ПРАВДА ЗАПОВЕДАЈУ, А НАША СЕЋАЊА НАЛАЖУ. КАО ЗАДУЖЕНИ ЧУВАРИ ИСТИНЕ О НАМА И ДРУГИМА, ПРЕЗЕНТУЈЕМО АРХИВСКУ ГРАЂУ – ДОКУМЕНТЕ ОД ИЗУЗЕТНОГ ИСТОРИЈСКОГ ЗНАЧАЈА, А ПОСЛЕ 80 ГОДИНА, СА ЈЕДНОМ НАМЕРОМ И ПОРУКОМ ДА СВАКОМ ЧОВЕКУ ДОБРЕ ВОЉЕ И ХУМАНИСТИ УКАЖЕМО НА СТРАВИЧНУ ЉУДСКУ ПАТЊУ И БЕСПРИМЕРНИ ЗЛОЧИН КОЈИМ ЈЕ ЈЕДАН НАРОД – СРПСКИ НАРОД БИО ИЗЛОЖЕН ИСТРЕБЉЕЊУ И ФИЗИЧКОМ УНИШТЕЊУ – ЗЛОЧИНУ ПО ФАШИСТИЧКИМ УЗОРИМА И КОНЦЕПЦИЈАМА, А СВЕ У ИМЕ „НОВОГ ЕВРОПСКОГ ПОРЕТКА”.

НАША СЕЋАЊА ОВЕ 2022. ГОДИНЕ НА ПРОТЕКЛЕ ТРАГИЧНЕ ДОГАЂАЈЕ И ЗБИВАЊА НИСУ НИ МАЛО ИЗБЛЕДЕЛА И ПОТАМНЕЛА, НАПРОТИВ, ОНА СУ ВЕОМА ЖИВА И ПРИСУТНА У СВИМА НАМА ЗБОГ ЗЛОЧИНА КОЈИ СЕ ВРШИ И ПОНАВЉА ПРЕМА СРПСКОМ НАРОДУ ОВИХ НАШИХ ДАНА, САДА НА ДРУГИМ МЕСТИМА ГДЕ СРБИ ЖИВЕ. НАЖАЛОСТ, ЖРТВЕ СУ ИСТЕ, А ЗЛОЧИНЦИ СВИМА НАМА ДОБРО ПОЗНАТИ И ПРЕПОЗНАТЉИВИ – „АВЕТИ” БЛИЖЕ ПРОШЛОСТИ И МРАКА НАЦИОНАЛИЗМА, ШОВИНИЗМА И ЉУДСКОГ БЕЗУМЉА, ПРЕОБУЧЕНИ У НОВО РУХО „ДЕМОКРАТИЈЕ”, У СЛУЖБИ „НОВОГ СВЕТСКОГ ПОРЕТКА”, У ЕВРОПИ И У СВЕТУ.

ПОПИС АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДРУГОГ ИЗЛОЖБЕНОГ МАТЕРИЈАЛА

Фотографије – мапе

Исечци из усташких новина у периоду Независне Државе Хрватске

Хрватски народ, Нова Хрватска и Граничар

Оригинални огласи са стрељања у Вуковару и Митровици

ТАБЛА 2.

(мала)

УСТАШКИ СИСТЕМ ВЛАСТИ У СРЕМУ У ПЕРИОДУ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ

У ТОКУ КРАТКОТРАЈНОГ АПРИЛСКОГ РАТА 1941. ГОДИНЕ, КАДА ЈЕ КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА ДОЖИВЕЛА ПОТПУНИ ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ СЛОМ И КАПИТУЛАЦИЈУ, СЛАВКО КВАТЕРНИК ЈЕ У ЗАГРЕБУ, 10. АПРИЛА (ТРАВЊА) 1941. ГОДИНЕ, ПРОГЛАСИО СТВАРАЊЕ ТАКОЗВАНЕ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ – НДХ, ВЕШТАЧКЕ И МАРИОНЕТСКЕ ТВОРЕВИНЕ ФАШИСТИЧКИХ СИЛА – НЕМАЧКЕ И ИТАЛИЈЕ (УЗ БЛАГОСЛОВ ВЛАТКА МАЧЕКА, ВОЂЕ ХРВАТСКЕ СЕЉАЧКЕ СТРАНКЕ).

АНТЕ ПАВЕЛИЋ, ОРГАНИЗАТОР УСТАШКОГ ПОКРЕТА У ЕМИГРАЦИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА И УСТАШКИ ПОГЛАВНИК, ВРАТИО СЕ У ХРВАТСКУ 15. АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ И ОДМАХ ПРЕУЗЕО СВУ ВЛАСТ. ТАДА ЈЕ ФОРМИРАНА „ХРВАТСКА ДРЖАВНА ВЛАДА” КОЈА ЈЕ ОБУХВАТАЛА, ПОРЕД ПРЕДСЕДНИШТВА (И ПОТПРЕДСЕДНИШТВА) ДЕВЕТ МИНИСТАРСТАВА И ЈЕДНО ПОВЕРЕНИШТВО, А „СУВЕРЕНОСТ” НДХ ПРЕДСТАВЉАЛА ЈЕ КРУНА ЗВОНИМИРОВА КОЈА ЈЕ УСПОСТАВЉЕНА ОДРЕДБОМ ОД 15. МАЈА 1941. ГОДИНЕ. ОРГАНИЗАЦИЈА ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ ПРИПАЛА ЈЕ УСТАШАМА НА ОСНОВУ ОДРЕДБЕ ИЗДАТЕ ОД ГЛАВНОГ УСТАШКОГ СТАНА, 29. АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ. МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА (КАО НАЈВАЖНИЈЕ МИНИСТАРСТВО) БИЛО ЈЕ ВРХОВНА ВЛАСТ ЗА УНУТРАШЊУ УПРАВУ НДХ. НАВЕДЕНО МИНИСТАРСТВО ЈЕ ИМАЛО: ОПШТИ ОДСЕК, УПРАВНО ОДЕЉЕЊЕ И РАВНАТЕЉСТВО ЗА ЈАВНИ РЕД И СИГУРНОСТ. ЈЕДНА ОД ГЛАВНИХ ДУЖНОСТИ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БИЛА ЈЕ ДА У ЗАЈЕДНИЦИ СА МИНИСТАРСТВОМ ХРВАТСКОГ ДОМОБРАНСТВА ОСИГУРА „РЕД И МИР” И ДА ХРВАТСКУ ДРЖАВУ ОЧИСТИ ОД ЧЕТНИКА И КОМУНИСТА, КАО И СВИХ ПОГИБЕЉНИХ И НЕПОЋУДНИХ ЕЛЕМЕНАТА.

РАВНАТЕЉСТВО ЗА ЈАВНИ РЕД И СИГУНОСТ (ОСНОВАНО НАРЕДБОМ ОД 4. МАЈА 1941. ГОДИНЕ) ВОДИЛО ЈЕ ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЈАВНОГ РЕДА И СИГУРНОСТИ, КАО И ВРХОВНУ КОНТРОЛУ РАДА ЖУПСКИХ РЕДАРСТВЕНИХ ОБЛАСТИ И РЕДАРСТВЕНОГ ОСОБЉА.

КАПИТУЛАЦИЈОМ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И ДЕОБОМ ТЕРИТОРИЈЕ, СРЕМ ЈЕ УШАО У САСТАВ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ. ОКУПАЦИЈУ СРЕМА ИЗВРШИЛА ЈЕ НЕМАЧКА ВОЈСКА У ПЕРИОДУ ОД 11. ДО 13. АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ УЗ АКТИВНО УЧЕШЋЕ „ПЕТЕ КОЛОНЕ” ДОМАЋИХ НЕМАЦА – ФОЛКСДОЈЧЕРА, УСТАША И ЊИХОВИХ СИМПАТИЗЕРА. ЗАКОНСКОМ ОДРЕДБОМ О ВЕЛИКИМ ЖУПАМА ОД 10. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ ТЕРИТОРИЈА НДХ ПОДЕЉЕНА ЈЕ НА 22 ВЕЛИКЕ ЖУПЕ. ЈЕДНА ОД НАЈВЕЋИХ БИЛА ЈЕ ВЕЛИКА ЖУПА ВУКА СА СЕДИШТЕМ У ВУКОВАРУ, А ОБУХВАТАЛА ЈЕ ЦЕЛУ ТЕРИТОРИЈУ СРЕМА ОД ВУКОВАРА ДО ЗЕМУНА. ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО ЗА ПОМЕНУТЕ ЖУПЕ ОСНОВАНО ЈЕ НА ОСНОВУ НАРЕДБЕ В. Г. 169/42 ОД 8. МАЈА 1942. ГОДИНЕ, КОЈУ ЈЕ ПОТПИСАО ФУГЕН-ДИДО КВАТЕРНИК, ЗАПОВЕДНИК УСТАШКЕ НАДЗОРНЕ СЛУЖБЕ (УНС), СА ЦИЉЕМ „ЛИКВИДАЦИЈЕ ПАРТИЗАНСКИХ БАНДИ НА ПОДРУЧЈУ ВЕЛИКИХ ЖУПА”. ПОД УСТАШКУ ВЛАСТ ЦЕЛОКУПНА ТЕРИТОРИЈА СРЕМА ДОШЛА ЈЕ ПОСЛЕ 10. ОКТОБРА 1941. ГОДИНЕ (ДО ТАДА ЈЕ ИСТОЧНИ СРЕМ БИО ПОД НЕМАЧКОМ УПРАВОМ). ТЕРИТОРИЈА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА ИМАЛА ЈЕ 6.350 М² СА 400.000 СТАНОВНИКА, ОД ТОГА, ПРЕМА ПОПИСУ ИЗ 1931. ГОДИНЕ: СРБА 183.010; ХРВАТА (ОКО) 80.000; ОСТАЛИХ СЛОВЕНА 19.644, НЕМАЦА 57.726; МАЂАРА 19.399; ОСТАЛИ (ЈЕВРЕЈИ, РОМИ И ДРУГИ).

Н А П О М Е Н А: ПРЕМА ЈЕВРЕЈСКОМ НАРОДНОМ КАЛЕНДАРУ ЗА 1938/1939. ГОДИНУ, ОДНОСНО 5699. ГОДИНУ, БРОЈ ЈЕВРЕЈА У СРЕМУ ИЗНОСИ 2.223, А ПО НАЛАЗУ АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ ЗА СРЕМ ОВАЈ БРОЈ ЈЕ 1.811.

ВЕЛИКА ЖУПА ВУКА СА СЕДИШТЕМ У ВУКОВАРУ ПОЧЕЛА ЈЕ СА РАДОМ 26. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ, ОБУХВАТАЛА ЈЕ 6 ГРАДОВА, 10 СРЕЗОВА – КОТАРСКИХ ОБЛАСТИ И 156 ОПШТИНА: „КОНАЧНО ЈЕ БИО СРЕМ УЈЕДИЊЕН У НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТскоЈ И НА ТОМ ТЕРИТОРИЈУ УСТРОЈЕНА ЈЕ ВЕЛИКА ЖУПА ВУКА У ОПСЕГУ БИВШЕ СРИЈЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ (У ПЕРИОДУ АУСТРО-УТАРСКЕ) БЕЗ ЖУПАЊСКОГ СРЕЗА”.

„СРИЈЕМ ОБУХВАТА САМО 6,5% ПОВРШИНЕ ХРВАТСКЕ... СА 452.000 СТАНОВНИКА, ПРОИЗВОДИ ТОЛИКО ЖИТАРИЦА ДА МОЖЕ ПРЕХРАНИТИ ЈЕДАН И ПОЛ МИЛИЈУН ЉУДИ. БЕЗ СРИЈЕМА БИ ХВАТСКА БИЛА У ПОГЛЕДУ ПРОИЗВОДЊЕ ЖИТАРИЦА ПАСИВНА ЗЕМЉА, ЈЕР БИ ПОСТОЈАО МАЂАК КОЈИ БИ СЕ МОРАО ПОДМИРИТИ УВОЗОМ”.

НА ЗАХТЕВ НЕМАЦА, ВЕЛИКИМ ЖУПАНОМ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА ИМЕНОВАН ЈЕ ДР ЈАКОБ ЕЛИКЕР, ПО ЗАНИМАЊУ АДВОКАТ (ДОМАЋИ НЕМАЦ, РОДОМ ИЗ БУЉКЕСА), У СВОЈСТВУ ВЛАДИНОГ ПОВЕРЕНИКА. ЛУКА АЖЛАЈИЋ, ХРВАТ, ПОСТАВЉЕН ЈЕ ЗА ЗАМЕНИКА ВЕЛИКОГ ЖУПАНА. ДР ЈАКОБ ЕЛИКЕР ПРЕУЗЕО ЈЕ ПОЛОЖАЈ ВЕЛИКОГ ЖУПАНА 22. МАЈА 1941. ГОДИНЕ, А НАПУСТИО ГА (ПОБЕГАО ИЗ ВУКОВАРА) ПОЧЕТКОМ НОВЕМБРА 1944. ГОДИНЕ. ПОСЛЕ ТОГА ЈЕ СЕДИШТЕ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА ПРЕСЕЉЕНО У ВИНКОВЦЕ.

СЛУЖБУ БЕЗБЕДНОСТИ У ВЕЛИКОЈ ЖУПИ ВУКА У ВУКОВАРУ ВРШИЛА ЈЕ ЖУПСКА РЕДАРСТВЕНА ОБЛАСТ СА СВОЈИМ ИСПОСТАВАМА И ПРЕДСТОЈНИШТВА ГРАДСКИХ РЕДАРСТАВА У ГРАДОВИМА, КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У СРЕЗОВИМА. ЖУПСКА РЕДАРСТВЕНА ОБЛАСТ У ВУКОВАРУ БИЛА ЈЕ ПОТЧИЊЕНА ГЛАВНОМ РАВНАТЕЉСТВУ ЗА ЈАВНИ РЕД И СИГУРНОСТ У ЗАГРЕБУ, А ЊЕНЕ ИСПОСТАВЕ СУ СЕ НАЛАЗИЛЕ У СЛЕДЕЋИМ МЕСТИМА – ГРАДОВИМА: ВИНКОВЦИ, МИТРОВИЦА, СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ, ПЕТРОВАРАДИН И ЗЕМУН (РУМА ДО УКИДАЊА). ПОЛИТИЧКИ ОДСЕК ПРИ ЖУПСКОМ РЕДАРСТВУ ВОДИО ЈЕ БРИГУ О ПОЛИТИЧКОЈ БЕЗБЕДНОСТИ ДРЖАВЕ И СПРОВОДИО ПРОГРАМ УСТАШТВА. ЗАМЕНИК ШЕФА ЖУПСКЕ РЕДАРСТВЕНЕ ОБЛАСТИ У ВУКОВАРУ БИО ЈЕ ЗЛОГЛАСНИ ОТМАР ШИДЛ, НЕМАЦ, РОДОМ ИЗ БЕОЧИНА, БИВШИ ОПШТИНСКИ БЕЛЕЖНИК У БАЧКОЈ ПАЛАНЦИ. ПОРЕД РЕДАРСТВА СЛУЖБОМ ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У СРЕМУ БАВИЛО СЕ И ОРУЖНИШТВО КОЈЕ ЈЕ ИМАЛО СВОЈЕ ПОСТАЈЕ У КОТАРСКИМ ОБЛАСТИМА. УСТАШКИ ПОКРЕТ У СРЕМУ ДОБИЈА НА ЗАМАХУ У РАЗВОЈУ ПОЧЕТКОМ ОКУПАЦИЈЕ КАДА ЈЕ ДР МАРКО ЛАМЕШИЋ, ВЛАДИН ПОВЕРЕНИК ЗА ИСТОЧНУ СЛАВОНИЈУ – СРЕМ ОСНОВАО УСТАШКИ ЛОГОР У МИТРОВИЦИ. У ДРУГИМ МЕСТИМА СРЕМА ГДЕ ЖИВЕ ХРВАТИ ФОРМИРАЈУ СЕ УСТАШКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ: ТАБОРИ, ЛОГОРИ, СТОЖЕРИ. У ВУКОВАРУ (СЕДИШТЕ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА) ФОРМИРАН ЈЕ УСТАШКИ СТОЖЕР, А У ДЕСЕТ КОТАРСКИХ ОБЛАСТИ ОРГАНИЗОВАНИ СУ УСТАШКИ ЛОГОРИ. СВЕ ОВЕ УСТАШКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У СРЕМУ ОСНОВАНЕ СУ НА ОСНОВУ ПРАВИЛНИКА ГЛАВНОГ УСТАШКОГ СТАНА У ЗАГРЕБУ ОД 5. ЈУЛА 1942. ГОДИНЕ. ПОРЕД ОВИХ УСТАШКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ОСНИВА СЕ И ЖЕНСКА ЛОЗА УСТАШКОГ ПОКРЕТА, КАО И УСТАШКА МЛАДЕЖ – ОМЛАДИНА. У СРЕМУ СУ БИЛЕ ОСНОВАНЕ И ДВЕ ОМЛАДИНСКЕ – ДУЖНОСНИЧКЕ ШКОЛЕ ЗА УСТАШКЕ ФУНКЦИОНЕРЕ, У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА И БОРОВУ. ДУЖНОСНИЧКА ШКОЛА У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА РАДИЛА ЈЕ У ЗГРАДИ ПАТРИЈАРШИЈСКОГ ДВОРА. ПРИПАДНИЦИ УСТАШКОГ ПОКРЕТА ПРЕДВОЂЕНИ СВОЈИМ ЛОГОРИНИЦИМА, ТАБОРНИЦИМА И СТОЖЕРНИЦИМА БИЛИ СУ

ИНИЦИЈАТОРИ СВИРЕПИХ И МАСОВНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРПСКИМ СТАНОВНИШТВОМ СРЕМА ТОКОМ РАТА И ОКУПАЦИЈЕ.

ПОСЕБНУ УЛОГУ У УСТАШКОЈ ДРЖАВИ ИМАЛА ЈЕ УСТАШКА НАДЗОРНА СЛУЖБА – УНС, КОЈОЈ ЈЕ НА ЧЕЛУ СТАЈАО ЕУГЕН-ДИДО КВАТЕРНИК У СВОЈСТВУ НАДЗОРНИКА, А ЈЕДАН ОД ШЕФОВА II И III ОДЕЛА БИО ЈЕ И ВИКТОР ТОМИЋ, УБИЦА И ЗЛОЧИНАЦ. УНС ЈЕ ИМАЛА НАЈШИРА ОВЛАШЋЕЊА ДОБИЈЕНА ОД ПОГЛАВНИКА, А НАДЗИРАЛА ЈЕ РАД СВИХ ДРЖАВНИХ И САМОУПРАВНИХ ВЛАСТИ УСТАНОВА ЈАВНОГ ПОРЕТКА, КАО И ДЕЛОВАЊЕ ЦЕЛОКУПНОГ УСТАШКОГ ПОКРЕТА – ЊЕГОВИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНЕРА. ОВА КРИМИНАЛНА, ТЕРОРИСТИЧКА И ЗЛОЧИНАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕСТАЛА ЈЕ СА РАДОМ 21. ЈАНУАРА 1943. ГОДИНЕ, КАДА СЕ ПРИПОЈИЛА ГЛАВНОМ РАВНАТЕЉСТВУ ЗА ЈАВНИ РЕД И СИГУРНОСТ У ЗАГРЕБУ.

У УСТАШКОМ СИСТЕМУ ВЛАСТИ У СРЕМУ ПОСЕБАН ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ПРИПАДАО ЈЕ ДОМАЋИМ НЕМЦИМА, ТЗВ. ФОЛКСДОЈЧЕРИМА, ОДНОСНО НЕМАЧКОЈ НАРОДНОЈ ГРУПИ (СКУПИНИ) У НДХ.

ОВО ПИТАЊЕ ЈЕ РЕШЕНО НА ОСНОВУ ДОНЕТИХ ЗАКОНСКИХ ОДРЕДБИ ОД СТРАНЕ АНТЕ ПАВЕЛИЋА, ПОГЛАВНИКА НДХ О: ПРИВРЕМЕННОМ ПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ НЕМАЧКЕ НАРОДНЕ ГРУПЕ У НДХ, ОД 21. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ; УПОТРЕБИ НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА, НЕМАЧКЕ ЗАСТАВЕ И НЕМАЧКИХ ОЗНАКА У НДХ ОД 30. ОКТОБРА 1941. ГОДИНЕ; ПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ ВОЂЕ НЕМАЧКЕ НАРОДНЕ ГРУПЕ У НДХ ОД 30. ОКТОБРА 1941. ГОДИНЕ.

ПОРЕД ОВИХ ЗАКОНСКИХ ОДРЕДБИ ДОНЕТЕ СУ И УРЕДБЕ: О НЕМАЧКОМ ШКОЛСТВУ; О ОСНИВАЊУ НЕМАЧКИХ ОПШТИНА; О ИМЕНОВАЊУ НЕМАЧКОГ ВЕЛИКОГ ЖУПАНА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА.

НА ОВАЈ НАЧИН НЕМАЧКА НАРОДНА ГРУПА ДОБИЛА ЈЕ У УСТАШКОЈ НДХ ПОСЕБАН ПРАВНИ СТАТУС – ОДНОСНО ИМАЛА ЈЕ ПРИВИЛЕГОВАН ПОЛОЖАЈ У ОДНОСУ НА ДРУГЕ НАРОДЕ (ПОСЕБНО СРБЕ) КОЈИ СУ ПОТПУНО ПРАВНО И НАЦИОНАЛНО ОБЕСПРАВЉЕНИ, ИЗЛОЖЕНИ ПРОГОНУ, ПЉАЧКИ, ПОКРШТАВАЊУ И ФИЗИЧКОМ ИСТРЕБЉЕЊУ. ПОСЕБАН ПРАВНИ СТАТУС НЕМАЧКЕ НАРОДНЕ ГРУПЕ У НДХ ОГЛЕДАО СЕ У ТОМЕ ДА НЕМАЧКА ПИТАЊА МОГУ РЕШАВАТИ САМО НЕМЦИ И НИКО НИЈЕ ИМАО ПРАВО ДА СЕ У ТО МЕША. У ХРВАТСКОМ САБОРУ АНДРИЈА АРТУКОВИЋ, МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА НДХ, РЕКАО ЈЕ ДА ЈЕ ДОНОШЕЊЕ ОВИХ ЗАКОНСКИХ ОДРЕДБИ У УРЕДБИ: „ДА СЕ ДАДЕ ПУНО ПРИЗНАЊЕ ПРЕМА НАШОЈ БРАЋИ НЕМЦИМА У НДХ, А НАПОСЕ ОБЗИРОМ НА ЗАСЛУГЕ ВЕЛИКОГ НЕМАЧКОГ РАЈХА ЗА ХРВАТСКУ ДРЖАВУ И ХРВАТСКИ НАРОД [...]”.

НА ТЕРИТОРИЈИ СРЕМА СУ ВЛАДАЛЕ И УСТАШЕ И НЕМЦИ, ИАКО ЈЕ И ХРВАТСКО И НЕМАЧКО СТАНОВНИШТВО СРЕМА БИЛО У МАЊИНИ У ОДНОСУ НА СРБЕ. ВОДЕЋУ УЛОГУ ИМАЛИ СУ НЕМЦИ, КОЈИ СУ СЕ ПОНАШАЛИ КАО ПРАВИ ГОСПОДАРИ, А НА УСТАШЕ У НДХ СУ ГЛЕДАЛИ КАО НА НЕШТО ШТО ЋЕ СЕ ПОСЛЕ РАТА ДРУГАЧИЈЕ РЕШИТИ. ЗБОГ ТОГА ИЗМЕЂУ НЕМАЦА И УСТАША ЈЕ ТОКОМ ОКУПАЦИЈЕ ДОЛАЗИЛО ДО СТАЛНИХ ТРВЕЊА И НЕСУГЛАСИЦА, ЈЕР СУ И ЈЕДНИ И ДРУГИ ЖЕЛЕЛИ ПРИГРАБИТИ БОГАТИ И ЖИТОРОДНИ СРЕМ ЗА СЕБЕ КАО ПРИВРЕДНИ РЕСУРС: НЕМЦИ ДА ГА УКЉУЧЕ У БУДУЋУ „ДУНАВСКУ ДРЖАВУ” И ЗА ПОТРЕБЕ СНАБДЕВАЊА СВОЈЕ ВОЈСКЕ НА БАЛКАНУ, А УСТАШЕ ДА БИ ИМАЛЕ СВОЈУ ЖИТНИЦУ.

НАЈВАЖНИЈА ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈА ЈЕ ОКУПЉАЛА ДОМАЋЕ НЕМЦЕ У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ БИО ЈЕ КУЛТУРНИ САВЕЗ „КУЛТУРБУНД” СА СЕДИШТЕМ У НОВОМ САДУ – ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈА СЕ БАВИЛА КУЛТУРНИМ, А ПОТОМ И ТЕЛЕСНИМ ВАСПИТАЊЕМ МЛАДИХ НЕМАЦА ПРЕРАСЛА ЈЕ ПРЕД ИЗБИЈАЊЕ РАТА У ОРГАНИЗАЦИЈУ КОЈА СЕ БАВИЛА ОБАВЕШТАЈНИМ РАДОМ ПРОТИВ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПРИПРЕМАЈУЋИ ТЕРЕН ЗА ФАШИСТИЧКУ АГРЕСИЈУ. ВОЂА НЕМАЧКЕ НАРОДНЕ ГРУПЕ У ХРВАТСКОЈ БИО ЈЕ БРАНИМИР АЛТАЈГЕР КОЈИ ЈЕ СТАЈАО НА ЧЕЛУ ТЗВ. ЗЕМАЉСКОГ ВОЂСТВА СА СЕДИШТЕМ У ОСИЈЕКУ. ВОЈНА ОРГАНИЗАЦИЈА ФОРМИРАНА ЈЕ У МЕСТИМА ГДЕ СУ БИЛИ НЕМЦИ – „ХАЈМАТВАХТ”.

ОШТРИНА УНУТРАШЊЕГ РЕЖИМА У СРЕМУ БИЛА ЈЕ УПЕРЕНА ПРВЕНСТВЕНО ПРЕМА СРПСКОМ СТАНОВНИШТВУ КАО ВЕЋИНСКОМ СА ПРЕВАСХОДНИМ ЦИЉЕМ ЊЕГОВОГ НАЦИОНАЛНОГ УНИШТЕЊА, А ЗАТИМ И ФИЗИЧКОГ ИСТРЕБЉЕЊА. РАДИ ТОГА СУ УСТАШКЕ ВЛАСТИ ДОНЕЛЕ И ОДГОВАРАЈУЋЕ ЗАКОНСКЕ ОДРЕДБЕ, ПОРЕД ОСТАЛИХ: О ЗАБРАНИ ЋИРИЛИЦЕ, ОД 25. АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ, ЋИРИЛИЦА ЈЕ ЗАБРАЊЕНА У ЈАВНОМ ЖИВОТУ, ШТАМПАЊЕ КЊИГА И ЈАВНИ НАТПИСИ, А СВЕ ЋИРИЛСКЕ КЊИГЕ У ШКОЛСКИМ БИБЛИОТЕКАМА (СЕМ АКО НИСУ НАУЧНОГ ЗНАЧАЈА) МОРАЛЕ СУ БИТИ ИЗДВОЈЕНЕ И ПРЕДАТЕ САБИРАЛИШТИМА КОТАРСКИХ ОБЛАСТИ.

МЕРАМА ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ УСТАШКЕ ВЛАСТИ СУ ПРОМЕНИЛЕ НАЗИВЕ МЕСТА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ У ХРВАТСКИ КАРЛОВЦИ И СРЕМСКА МИТРОВИЦА У ХРВАТСКА МИТРОВИЦА. ТАКОЂЕ ЈЕ У КОРИСТ НДХ ПРИСВАЈАНА ИМОВИНА СРПСКИХ НАЦИОНАЛНО-КУЛТУРНИХ ЦРКВЕНИХ УСТАНОВА, А СРПСКИ ПРАВОСЛАВНИ МАНАСТИРИ У СРЕМУ СУ ДОБИЛИ СВОЈЕ ПОВЕРЕНИКЕ.

УСТАШЕ СУ ПОСЕБНО ПРОГОНИЛЕ И ЗЛОСТАВЉАЛЕ СРПСКО ПРАВОСЛАВНО СВЕШТЕНСТВО И ЊЕГОВЕ ПОРОДИЦЕ, ПАЛИЛЕ И УНИШТАВАЛЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ, МАНАСТИРЕ И СВЕТИЊЕ, ПРИСИЛНО ПОКРШТАВАЛЕ СРПСКИ НАРОД ПРЕВОЂЕЊЕМ У „ДЈЕДОВСКУ ВЈЕРУ”, И ОСНОВАЛЕ У ХРВАТскоЈ ПОСЕБНУ ХРВАТСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ. РЕЖИМОМ БЕЗАКОЊА, ПРИСИЛЕ И СВАКАКВИХ ПОНИЖАВАЊА БИЛИ СУ ИЗЛОЖЕНИ СРБИ У СРЕМУ ТОКОМ РАТА И ОКУПАЦИЈЕ, А ПОГОТОВО У 1942. ГОДИНИ.

ЗЛОЧИНАЧКО СРЕДСТВО У РУКАМА УСТАША БИО ЈЕ И ТАКОЗВАНИ ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД, ОСНОВАН ЗАКОНСКОМ ОДРЕДБОМ ОД 24. ЈУНА 1942. ГОДИНЕ, ЗА СВЕ СЛУЧАЈЕВЕ КОЈЕ ЈЕ ПРЕТРЕСАО ОВАЈ СУД ПРЕДВИЂАЛА СЕ ЈЕДНА ЈЕДИНА КАЗНА, КАЗНА СМРТИ СТРЕЉАЊЕМ. ОВАКАВ СУД ЗАСЕДАО ЈЕ ДО АКЦИЈЕ ВИКТОРА ТОМИЋА ТРИ ПУТА У ВУКОВАРУ И ДВА ПУТА У МИТРОВИЦИ, КАДА СУ НЕСТАЛЕ ХИЉАДЕ НЕДУЖНИХ ЉУДИ, ПРВО ХАПШЕНИХ, ЗАТВАРАНИХ И МУЧЕНИХ У ЗАТВОРИМА „СКОПАЛОВА КУЋА” У РУМИ, „ФЛАЈШМАНОВ ПОДРУМ” И „КУСТОДИЈА” У МИТРОВИЦИ, КАО И ЗАТВОРИ У ВУКОВАРУ (ЖУПСКО РЕДАРСТВО), ВИНКОВЦИМА И ВОЈНИ ЗАТВОР У ОСИЈЕКУ.

ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУДОВИ И ИЗВАНРЕДНИ НАРОДНИ СУДОВИ (ФОРМИРАНИ ЗАКОНСКОМ ОДРЕДБОМ ЗА ОДБРАНУ НАРОДА И ДРЖАВЕ ОД 17. АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ) УСТАШЕ СУ СТВОРИЛЕ „ЗАКОНСКУ ОСНОВУ” ЗА ХАПШЕЊЕ, ГОЊЕЊЕ, МУЧЕЊЕ И ФИЗИЧКО УНИШТАВАЊЕ СРБА. УСТАШКА ВЛАСТ У СРЕМУ ДЕЛОВАЛА ЈЕ ПОД ОКРИЉЕМ НЕМАЧКОГ ОКУПАТОРА – ЊЕГОВЕ ОРУЖАНЕ СИЛЕ.

ПОЈАВА ОРУЖАНОГ НАРОДНОГ УСТАКА У СРЕМУ КРАЈЕМ 1941. И ЊЕГОВИМ РАЗМАХОМ 1942. ГОДИНЕ ДАЛА ЈЕ УСТАШАМА ПРИЛИКУ ЗА ОБРАЧУН ЗА НЕПОКОРНИМ СРПСКИМ СТАНОВНИШТВОМ ЛЕТА 1942. ГОДИНЕ. УЗ ВЕЋ РАНИЈЕ НАВЕДЕНЕ МЕРЕ КОЈЕ ЈЕ УСТАШКИ СИСТЕМ ВЛАСТИ У СРЕМУ ПРИМЕЊИВАО, У ЛЕТО 1942. ГОДИНЕ ПОКРЕНУТА ЈЕ И СПРОВЕДЕНА ЗЛОЧИНАЧКА „ТОМИЋЕВА АКЦИЈА”.

ЗЛОЧИНОМ ГЕНОЦИДА НАД СРПСКИМ СТАНОВНИШТВОМ СРЕМА ТРЕБАЛО ЈЕ ОСТВАРИТИ ПЛАНОВЕ ПОТПУНОГ ХРВАЋЕЊА СРЕМА, РАЗБИТИ И ОНЕМОГУЋИТИ РАЗВОЈ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА.

ТАБЛА 3.

1. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *ХРВАТСКИ НАРОД*, ЗАГРЕБ, 10. ТРАВЊА 1941. ГОДИНЕ О ПРОГЛАШЕЊУ НЕЗАВИСНЕ ХРВАТСКЕ ДРЖАВЕ.
2. МАПА – ПОДЕЛА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ИЗМЕЂУ НЕМАЧКЕ, ИТАЛИЈЕ И ЊИХОВИХ САВЕЗНИКА АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ.
3. С В Е Д О Ч Е Њ Е
1945, 26. март, Сремска Митровица. БОКУН ФЕРДЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О МИТРОВАЧКИМ УСТАШАМА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14593)
4. С В Е Д О Ч Е Њ Е
РАДОШЕВИЋ СТИПЕ ИЗ РУМЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И ДЕЛОВАЊУ УСТАШКОГ ЛОГОРА У РУМИ, ФОРМИРАЊУ ОДБОРА ЗА ПРОГОН СРБА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14495)
5. С В Е Д О Ч Е Њ Е
1945, 25. октобар, Шид. ВУЈИЋ ОЛГЕ, УЧИТЕЉИЦЕ ИЗ ШИДА О ОРГАНИЗАЦИЈИ И ДЕЛОВАЊУ УСТАША У ШИДУ ТОКОМ РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14587)

ТАБЛА 4.

1. 1943, 10. март, Вуковар. СТОЖЕРНО ЗАПОВЈЕДНИШТВО УСТАШКЕ ПРИПРЕМЕ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 10. ОЖУЈКА 1943. ГОДИНЕ. ИМЕНОВАЊЕ ТАБОРСКИХ ЗАПОВЈЕДНИКА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 10623)
2. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *НОВА ХРВАТСКА*, ЗАГРЕБ, УТОРАК, 21. ТРАВЊА 1942. ГОДИНЕ
„ХРВАТСКИ НАРОД СТУПА РАМЕ УЗ РАМЕ С ЊЕМАЧКИМ НАРОДОМ И САВЕЗНИЦИМА”

Поглавникова честитка поводом Фиреровог рођендана.

РАСПИС

3. 1942, 5. август, Вуковар. УСТАШКОГ СТОЖЕРА У ВУКОВАРУ ОД 5. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ ПОДРУЧНИМ УСТАШКИМ ЛОГОРИМА – ТАБОРИМА ПО ПИТАЊУ ДОСТАВЉАЊА МЕСЕЧНИХ ИЗВЕШТАЈА О РАДУ, ПРОПАГАНДИ У НАРОДУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 10625)

4. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *НОВА ХРВАТСКА*, СРЕДА, 8. ТРАВЊА 1942. ГОДИНЕ „ЕУРОПА СЕ ОПЕТ ПРОТЕЖЕ ДО ДРИНЕ”.

ФОТОГРАФИЈА

5. МИЛЕ БУДАК, ПАВЕЛИЋЕВ ДОГЛАВНИК ВРШИ СМОТРУ УСТАШКЕ ЈЕДИНИЦЕ У ВУКОВАРУ 7. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ.

РАСПИС

6. 1942, 23. јуни, Вуковар. УСТАШКОГ СТОЖЕРА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 23. ЛИПЊА 1942. ГОДИНЕ, ПОДРУЧНИМ УСТАШКИМ ЛОГОРИМА – ТАБОРИМА О ПОТРЕБИ ПОЛИТИЧКЕ КОНТРОЛЕ НАД „СВЕУЧИЛИШТАРЦИМА” ЗА ВРЕМЕ ЛЕТЊЕГ РАСПУСТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 10614)

СВЕДОЧЕЊЕ

7. САВЕ ПЕЈИЋА ИЗ ВУКОВАРА О ПРИСИЛНОМ ПОКРШТАВАЊУ ПРАВОСЛАВАЦА У ВУКОВАРУ 1941/1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14821)

ТАБЛА 5.

ОДЛУКА

1. БИСКУПСКОГ ОРДИНАРИЈАТА ЂАКОВО, ЂАКОВО, 13. СВИБЊА 1942. ГОДИНЕ О ОСНИВАЊУ РИМОКАТОЛИЧКЕ ЖУПСКЕ ИСПОСТАВЕ У МЕСТИМА ТРПИЊА И БОБОТА.

КЊИЖИЦА

2. О ПРЕЛАЗУ ГРЧКОИСТОЧЊАКА – ПРАВОСЛАВАЦА У РИМОКАТОЛИЧКУ ВЕРУ, ИЗДАТА У ВУКОВАРУ 1942. ГОДИНЕ, ТИСКАРА „НОВО ДОБА” ВУКОВАР. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33185)

3. НЕЗАВИСНА ДРЖАВА ХРВАТСКА, БИСКУПИЈА: БОСАНСКО-СРИЈЕМСКА, ЖУПА ВУКА

ИЗВАДАК

ИЗ КЊИГЕ ПРИЈЕЛАЗА ЗА ПЕТРА МИЛОВАНОВИЋА ИЗ ТРПИЊЕ.

П О П И С

4. ПРЕЛАЗНИКА КОЈИ НИСУ ПРИСТУПИЛИ ЦРКВЕНОМ ОБРЕДУ У РИМОКАТОЛИЧКУ ВЕРОИСПОВЕСТ, У ТРПИЊИ 12. МАРТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. РАШОВИЋ ЛАЗАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ У ЛОГОРУ У КОПРИВНИЦИ, ДР ПЕТРУ ГВОЗДИЋУ, ВИКТОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14722)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

6. ШЕН ОТА, ЈЕВРЕЈИНА, О ЈАСЕНОВАЧКОМ ЛОГОРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 4815)

ТАБЛА 6.

Н А Р Е Д Б А

1. 1941, 30. април, Рума. РУМСКЕ ПОЛИЦИЈЕ О ПРОТЕРИВАЊУ СРБА ДОБРОВОЉАЦА И КОЛОНИСТА ИЗ РУМЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15105, 15107)

О Д Л У К А

2. 1945, 23. јуни, Вуковар. МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ, ЗАГРЕБ 30. РУЈНА 1941. ГОДИНЕ, О ОТПУСТУ ИЗ СЛУЖБЕ СРБА СТРАЖАРА У ГРАДСКОМ ПОГЛАВАРСТВУ У ВУКОВАРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14658)

Р А С П И С

3. 1942, 8. април, Рума. ДОМОБРАНСКОГ ПОПУНИДБЕНОГ ЗАПОВЈЕДНИШТВА У РУМИ. РУМА, 8. ТРАВЊА 1942. ГОДИНЕ О УПУЋИВАЊУ ГРЧКО-ИСТОЧЊАКА НА „НЕПРИСИЛАН” РАД У НЕМАЧКУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15249)

И З В Е Ш Т А Ј

4. 1941, 11. јули, Илок. КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, ИЛОК, 11. ЈУЛА 1941. ГОДИНЕ, ДРЖАВНОМ РАВНАТЕЉСТВУ ЗА ПОНОВУ У ЗАГРЕБУ,

О ПРЕДУЗЕТИМ МЕРАМА ЗА РАЗМЕНУ ПУЧАНСТВА – СТАНОВНИШТВА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14766)

ИЗВЕШТАЈ

5. 1941, 17. јуни, Вуковар. КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 17. ЛИПЊА 1941. ГОДИНЕ, МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА У ЗАГРЕБУ, О ИСЕЉАВАЊУ СРПСКИХ ДОБРОВОЉАЦА И КОЛОНИЗАЦИЈИ ХРВАТСКИХ СЕЉАКА У КОТАРУ ВУКОВАР 1941. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14765)

ТАБЛА 7.

СВЕДОЧЕЊЕ

1. 1945, 28. август, Вуковар. ЦИКОВИЋ ЈОВАНА ИЗ ВУКОВАРА О ПОЛОЖАЈУ И ОРГАНИЗАЦИЈИ НЕМАЦА У ВУКОВАРУ ТОКОМ ПРОШЛОГ РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15426)

2. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА

„МИ ХРВАТИ ИМАМО СРЕЋУ ДА СЕ БОРИМО ЗА ВЕЛИКО ДЈЕЛО КОЈЕМУ УДАРА ТЕМЕЉЕ АДОЛФ ХИТЛЕР”

Значајан говор Поглавника Војсковође на прослави принца Еугена Савојског.

СВЕДОЧЕЊЕ

3. 1945, 25. јануар, Рума. ВОРКАПИЋ МИЛОША ИЗ РУМЕ О УТИЦАЈУ НЕМАЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВОЂЕЊЕ УПРАВЕ У РУМИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14590)

ДОПИС

4. ДУЖНОСНИЧКЕ ШКОЛЕ УСТАШКЕ МЛАДЕЖИ У ХРВАТСКИМ КАРЛОВЦИМА, ХРВАТСКИ КАРЛОВЦИ 18. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЕПАРХИЈСКОМ УПРАВНОМ ОДБОРУ О ОТКАЗУ СТАНА У СТАРОМ ДВОРУ – ЗГРАДИ ПАТРИЈАРШИЈЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33323)

5. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *ХРВАТСКИ НАРОД*, БР. 292, „ХРВАТСКИ УСТАШКИ ПОКРЕТ”

Започео је у Борову други течај школе усташке младежи.

6. 1942, 7. јануар, Хрватски Карловци. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *ГРАНИЧАР*, БОЖИЋ 1942. ГОДИНЕ О ДУЖНОСНИЧКОЈ ШКОЛИ У ХРВАТСКИМ КАРЛОВЦИМА СМЕШТЕНОЈ У ЗГРАДИ ПАТРИЈАРШИЈСКОГ ДВОРА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33271)

ТАБЛА 8.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. МИРКОВИЋ САВЕ ИЗ РУМЕ О РУШЕЊУ ЈЕВРЕЈСКЕ БОГОМОЉЕ – СИНАГОГЕ У РУМИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 231)

2. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *НОВА ХРВАТСКА*, БР. 221, НЕДЕЉА, 20. РУЈНА 1942. ГОДИНЕ

„НЕЖИДОВИ СУ СТВОРЕНИ, ДА СЛУЖЕ ЖИДОВЕ”

Нежидови морају копати, прати, сијати, косити, вршити, јер Жидови су створени да све готово нађу, вели ТАЛМУД.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 22. септембар, Сремска Митровица. РАДОЈЕВИЋ ДР НИКОЛЕ, АДВОКАТА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О БРОЈУ И ИМОВНОМ СТАЊУ МИТРОВАЧКИХ ЈЕВРЕЈСКИХ ПОРОДИЦА; ПРОГОНУ У ЛОГОР И ЗЛОСТАВЉАЊУ; РУШЕЊУ ТЕМПЛА – СИНАГОГЕ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 4863)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. МИРКА ФИШЕРА ИЗ ВУКОВАРА О ВУКОВАРСКИМ ЈЕВРЕЈИМА ОТЕРАНИМ У ЛОГОРЕ ЈАСЕНОВАЦ И АУШВИЦ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33119)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1945, 30. новембар, Шид. РАУШ ЉУБИНКА ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊУ И ОДВОЂЕЊУ СРБА И РОМА ИЗ БОСУТА ЛЕТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14575)

ТАБЛА 9.

1. КОЗАРСКИ Д. ПАВЛА, СВЕШТЕНИКА ИЗ РУМЕ О ПРОГОНУ ПРАВОСЛАВНОГ СВЕШТЕНСТВА И ЗАБРАНИ БОГОСЛУЖЕЊА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14834)

ИЗВЕШТАЈ

2. КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, ИЛОК, 12. ЈУЛА 1941. ГОДИНЕ, ЗАПОВЈЕДНИКУ ИСЕЉЕНИЧКОГ ЛОГОРА У СИСКУ О СПРОВОЂЕЊУ УХАПШЕНИХ ПРАВОСЛАВНИХ СВЕШТЕНИКА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 3)

СВЕДОЧЕЊЕ

3. ЛУКИЋ ПЕТРА, СВЕШТЕНИКА ИЗ РУМЕ, О ПРОТЕРИВАЊУ СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНОГ СВЕШТЕНСТВА ИЗ СРЕМА У СРБИЈУ, ЛОГОРИМА У КЛЕНКУ И ЈАРКУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14809)

ИЗВЕШТАЈ

4. 1941, 14. јули, Сремски Карловци. ПОВЈЕРЕНИШТВА ЕПАРХИЈСКОГ УПРАВНОГ ОДБОРА, ПАТРИЈАРШИЈСКИХ СЕСИЈА, ДОБАРА ПАТРИЈАРШИЈСКОГ УПРАВНОГ ОДБОРА, СРИЈЕМСКИ КАРЛОВЦИ, 14. СРПЊА 1941. ГОДИНЕ, РАВНАТЕЉСТВУ ЗА ПОНОВУ У ЗАГРЕБУ, О ПРЕДУЗЕТИМ МЕРАМА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ЧЕКОВНИХ КЊИЖИЦА, ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ГОТОВОГ НОВЦА ОД СРПСКИХ ПРАВОСЛАВНИХ МАНАСТИРА И ЦРКВЕНИХ ОПШТИНА У СРЕМУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15657)

РАСПИС

5. 1941, 11. август, Сремски Карловци. ЕПАРХИЈСКОГ УПРАВНОГ ОДБОРА, СРИЈЕМСКИ КАРЛОВЦИ, 11. АВГУСТА 1941. ГОДИНЕ, СВИМ МАНАСТИРИМА О ПРИХВАТУ СЛОВЕНАЧКИХ ПОПОВА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15660)

ДЕКРЕТ

6. 1941, 26. јуни, Сремска Митровица. ХРВАТСКОГ УСТАШКОГ ЛОГОРА МИТРОВИЦА, 26. ЛИПЊА 1941. ГОДИНЕ, О ИМЕНОВАЊУ БРЕЗИНШЧАК РАДОСЛАВА ЗА ПОВЕРЕНИКА ГРЧКОИСТОЧНОГ МАНАСТИРА КУВЕЖДИН. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15649)

ЗАКЉУЧАК

7. 1945, 6. децембар, Нови Сад. ЗЕМАЉСКЕ КОМИСИЈЕ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ШТЕТЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИМ ПРЕДМЕТИМА ЗА ВОЈВОДИНУ О ШТЕТИ ПРИЧИЊЕНОЈ СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВЕНОЈ ОПШТИНИ У ИЛОКУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33124)

ЗАПИСНИК

8. 1943, 31. мај, Хрватски Карловци. О ПРИМОПРЕДАЈИ ПОВЕРЕНИШТВА БИВШЕ ГРЧКО-ИСТОЧНЕ ЦРКВЕНЕ ОПШТИНЕ У ХРВАТСКИМ КАРЛОВЦИМА, ОД 31. СВИБЊА 1943. ГОДИНЕ, ПОВЕРЕНИКУ ЕПАРХИЈСКОГ УПРАВНОГ ОДБОРА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33309)

ТАБЛА 10.

ИЗВЕШТАЈ

1. 1946, 29. март, Вуковар. ЈОВАНА КОЗОБАРИЋА, ПРОТОЈЕРЕЈА-СТАВРОФОРА ПАРОХИЈЕ ВУКОВАРСКЕ, У ВУКОВАРУ 4. АПРИЛА 1946. ГОДИНЕ, О ШТЕТИ НА СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ У ВУКОВАРУ У РАТУ 1941–1945. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33169)

СВЕДОЧЕЊЕ

2. 1945, 13. јуни, Рума. ВУКОВИЋ КОСТЕ, СВЕШТЕНИКА ИЗ РУМЕ О РУШЕЊУ И ОБЕСВЕЂИВАЊУ ПРАВОСЛАВНИХ ЦРКАВА У СРЕМУ ТОКОМ РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15790)

ИЗВЕШТАЈ

3. 1941, 30. јули, Нови Сад. ОПЋИНСКОГ ПОГЛАВАРСТВА У БЕОЧИНУ, БЕОЧИН, 30. СРПЊА 1941. ГОДИНЕ КОТАРСКОЈ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ О СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ МАНАСТИРУ БЕОЧИН. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 2)

ИЗВЕШТАЈ

4. 1946, 26. март, Сремска Митровица. СРЕСКОГ НАРОДНОГ ОДБОРА ЗА СРЕЗ СРЕМСКОМИТРОВАЧКИ, СР. МИТРОВИЦА 26. МАРТА 1946. ГОДИНЕ, АНКЕТНОЈ КОМИСИЈИ ЗА СРЕМ У ЗЕМУНУ, О ОШТЕЂЕЊУ ГРОБЉА И НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА У МЕСТИМА: ЧАЛМА

ЈАРАК, КУЗМИН И СТАРА БИНГУЛА ОД СТРАНЕ УСТАША И НЕМАЧКИХ ВОЈНИКА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33263)

ИЗВЕШТАЈ

5. ВАСИЛИЋ ИНГ. БРАНКА ИЗ СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ О СТАЊУ ПРАВОСЛАВНИХ ЦРКАВА И МАНАСТИРА У СРЕМУ ПОСЛЕ ЗАВРШЕТКА РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 15792)

ТАБЛА 11.

СВЕДОЧАНСТВО

1. 1945, Сремски Карловци. ПЕТРОВИЋ ПРОФ. КОСТЕ, ИЗ СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА, О БИБЛИОТЕКАМА И АРХИВИМА, ЗГРАДАМА СРПСКИХ КУЛТУРНИХ ЗАВОДА У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА ТОКОМ РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33204)

ИЗВЕШТАЈ

2. 1945, 5. септембар, Привина Глава. СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНОГ МАНАСТИРА ПРИВИНА ГЛАВА ОД 5. СЕПТЕМБРА 1945. ГОДИНЕ, ЗЕМАЉСКОЈ КОМИСИЈИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ, ШИД, О ПРИЧИЊЕНОЈ ШТЕТИ МАНАСТИРУ ТОКОМ РАТА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33325)

ИЗВЕШТАЈ

3. Без датума. УПРАВЕ ПАТРИЈАРШИЈСКОГ ДВОРА У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА О ШТЕТИ НА ПОКУЋСТВУ И НАМЕШТАЈУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 33285)

СВЕДОЧЕЊЕ

4. МОМЧИЛОВИЋ ЈОВАНА И ДРУГОВА ИЗ РУМЕ О УКЛАЊАЊУ СПОМЕНИКА – ПОПРСЈА ПЕСНИКА ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА – ЗМАЈА И ДРУГИХ СПОМЕНИКА КУЛУРЕ ОД СТРАНЕ УСТАША. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14674)

ИЗВЕШТАЈ

5. ОПЋИНСКОГ ПОГЛАВАРСТВА У НЕШТИНУ, НЕШТИН, 28. ЈУЛА 1841. ГОДИНЕ, КОТАРСКОЈ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ О СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ МАНАСТИРУ ЂИПША. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 2)

ТАБЛА 12.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1944, 6. децембар, Сремска Митровица. КОНСТАНТИНОВИЋ МИЛОША ИЗ МИТРОВИЦЕ О УБИСТВУ ЈОВАНКЕ ГАБОШАЦ ИЗ МАРТИНАЦА, САУЧЕСНИКУ УБИСТВА ДР КАРЛУ ХЕЛБИХУ, ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ СРБА У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14427)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 25. јануар, Рума. ЖИВОЈИНА ЛАЗИЋА ИЗ РУМЕ О СУЂЕЊУ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У РУМИ, 3. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, РУМСКОЈ ПОЛИЦИЈИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14451)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 1. фебруар, Рума. КОШУТИЋ ВОЈИНА ИЗ РУМЕ О ДЕЛОВАЊУ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У РУМИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14452)

П Р О Г Л А С

4. ОПУНОМОЋБЕНИКА МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ, ЗЕМУН 4. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ИЗВРШЕНИМ ОД ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У РУМИ 3. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ У РУМИ.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

5. СА СТРЕЉАЊА ЈОВАНКЕ ГАБОШАЦ ИЗ МАРТИНАЦА НА МИТРОВАЧКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ, МАЈА 1942. ГОДИНЕ.

О Г Л А С

6. ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 15. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ИЗВРШЕНИМ ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У СТАРОЈ ПАЗОВИ 8. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

7. СТРЕЉАЊА КОМУНИСТА НА МИТРОВАЧКОМ ГРОБЉУ 7. МАЈА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

8. 1945, 31. јануар, Рума. ЛАКИЋ МИЛОША, ГРОБАРА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У РУМИ, О СТРЕЉАЊИМА У РУМИ, 3. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14450)

А К Т

9. ЗАВОДА ЗА КОЛОНИЗАЦИЈУ У ЗАГРЕБУ, ЗАГРЕБ 21. СРПЊА 1942. ГОДИНЕ, ПРЕТСЈЕДНИШТВУ ВЛАДЕ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ У ЗАГРЕБУ О „ДЈЕЛОВАЊИМА ПАРТИЗАНА У ФРУШКОЈ ГОРИ“, „ЖЕТВА УГРОЖЕНА КАО И ПРИКУПЉАЊЕ ПЛОДИНА ЗА ПОТРЕБЕ ОПЋЕ ПРЕХРАНЕ ПУЧАНСТВА“.

Службена штампа установе, окол.
окуп. и њих. и. у Пољоудини
Инв. бр. 3

Kotarska oblast u Iloku.

Str.T. Broj: 5 / 1941.

Ilok, 12/VII.1941.

Predmet : Sprovedjaju se naslovu uhapšeni popovi i njihove
obitelji.

Zapovjedniku iseljeničkog logora

S i s a k .

Na temelju naloga Državnog Ravnateljstva za ponovu Is. Br. Pov. 82.
od 7/VII.1941. sprovedjaju se naslovu uhapšeni popovi ovog kotara sa
porodicama .

Uhapšeni su slijedeći : 1/ Paunković ^{Amaskin}
2/ Popović Dušan
3/ Popović Sofija
4/ Popović Mihajlo
5/ Popović Zlatoje
6/ Popović Katarina
7/ Stanković Milica
8/ Sapundžić Milutin
9/ Sapundžić Miroslava
10/ Šetko Arsenije
11/ Šetko Leposava
12/ Šetko Aleksandra
13/ Šetko Nikola

Molim da se potvrdi primitak i da se za sprovednike oružničke pribavi
putna karta za povratak do Šida.

Prilaže se otpremnica i 6 formulara o generalijama uhapšenika.

Kotarski predstojnik : ..

*Primljeno je svo predmetno po
predmetu popova.*

Časnik. komisija.

Miroslav Šetko

Инв. бр. 3

ИЗВЕШТАЈ КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, ИЛОК, 12. ЈУЛА 1941. ГОДИНЕ,
ЗАПОВЈЕДНИКУ ИСЕЉЕНИЧКОГ ЛОГОРА У СИСКУ О СПРОВОЂЕЊУ УХАПШЕНИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СВЕШТЕНИКА

4815

Министарство војске и војводи
Војска и Војска В. У Војводини
Ивв. бр. 4815

АНКЕТНА КОМИСИЈА У ВУКОВАРУ

п р и

Комисији за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача
у В О Ј В О Д И Н И

Експозитура:.....

Број 63 /45 год.

Записник

Сачињен у просторијама Анкетне Комисије у Вуковару

на дан 26 маја 1945 год. у 9 часова о саслушању оштеће-
ника — сведока.

Саслушање обавио:

ПРЕДМЕТ: масовни злочин

Исподник: Д. Илија Ђорђе
Ђелалајас Милена

Јасени
Наресња и протеривања у логор
у Тенју, по том у логор у Јасеновцу
у 1942 год.

Приступа се саслушању оштећеника-сведока, пошто је претходно опоменут да исказе само праву истину о ономе о чему буде питан и да ништа не прећути, јер ће у противном одговарати због лажног сведочења и саботирања рада.

ГЕНЕРАЛИЈА СВЕДОКА: Презиме и име Сан Ото

године старости 43, занимање трг. помоћник, вера исраелитска, народ-

ност Јеврејин, место становања и тачна адреса на прелазу у Суботицу
односно Нови Сад

изјави:

Dana 11. avgusta 1942 god. uhapšen sam u Oseku gdje sam u ono vreme stalno boravio, te sam zajedno sa mnogim drugim Jevrejima i Srbima kamijonom odpravljen u Tenjski logor. U tom logoru odmah po dolasku oduzete su nam sve stvari kao novac, dragocenosti, hrana što smo imali sobom, nikakva kupa, ukratko sve. Nikoga od funkcionera nisam u tom logoru poznavao samo znaoem da su u logoru bile ustaše. Uhapšio me je detektiv Marandj u Oseku, imena mu neznam. U tom logoru ležali smo oko 6 nedelja, a za celo to vreme zlostavljali su kako mene tako i druge muškarce, žene i djecu, starije i starije, ustaše, vešicom su nas mlátili korbacima i batinama. Ležali smo u neistim barakama, na podu bilo nešto sagadjene slame sve puno gusadi. Hrana bila je vrlo slaba, kruha smo dobijali svega 10 deka dnevno i to potpuno crn, ili opet kakuruzani.

Iz toga logora odpravljeni smo svi u Jasenovacki logor i te na kamijonima prađeni jakim ustaškom stražom. Imao smo smeštani po barakama i te zasebno muškarci a zasebno ženake, i deca. Ležali smo na podu sa malo slame, sve puno neistote i gusadi. Komandant toga logora u to vreme bio je neki pukovnik ustaški, meni nepoznat po izgledu vikao stana dobro razvijeni razvijeni, plav, sa štucanim brkovima uvek je

uvijek je bio u uniformi. Njegov zamenik bio je ustaški bojnik, mladim da su svako Grabić Josip, a rodom je iz Mostara. Ne sam bio od drugih a meni je on bio potpuno nepoznat. Pomenuti pukovnik rodom je iz Hercegovine i bio je kako sam bio Pavaljevićev seljak. U jutro smo dobijali dva komada polupreana krompira sa doručak po dva sme svi muškarci išli na rad. Rad je trajao redovno od 5 sati u jutro pa do 12 sati. U podne smo dobijali krompir supa odnosno vruću vodu sa nešto krompira ili sa repom sa stoku te po koji puta vruću vodu sa nekoliko pasulja sve to na pola kuhane bez masti. Rad poslije podne počinio je u pola 2 i trajao do 7 sati u veče.

Za vreme poljskih radova mnogi su od nas po 6. apraguti u plugove kao konji, a ustaše su korbašima tukli po izmušenim ljudima. Niko opet od nas gotovo svaki dan morali smo kopati rake za artvace, kojih je bilo svakih dan i te vremenom naročito u 1943. godine gundajgundaj sve više i više a bilo je dana kada je leševa pobijenih žrtava bilo 500 do 600.

Vešinom su žrtve tukli i premlatili ustaški sastavnici t. j. klučnati, zatim ustaški narednici i drugi podoficiri koji su vešinom korbašima tukli sve od reda, naročito one koji su sastali od preteškoga rade.

U logor su stizali paketi sa hranom za pojedine logoraše, no su sve ustaše oduzimali i potrošili, a kada se je tko od nas potukio radi toga bojnika ili pukovnika logora - upravitelju, onda bi taj koji se je pritužio naročito bio teško zlostavljan. Ti ustaše bili su vešinom bosanci i hercegovci - muslimani, a bilo je nešto lišnih meni sve potpuno nepoznati ljudi. Ustaša bilo je u logoru 6 četa. Za vreme dok sam ja bio u tom Jase novashkom logoru, a bio sam u istom blizu 3 god. prošle je po nama računam Jevreja i Srba, muškaraca, žena i djece oko 70 do 80 hiljada. Nepredvidno su dolazili transporti u logor sa uhapšenima i to najviše Jevreja i Srba iz Kriševaca, Bjelevara, Koprivnice, Virovitice, Podr. Slavine, Našice, Osijeka, Vukovara, Iloka, Mitrovice, St. Pasjave i Zemuna. Zima je vladala olima studen u našim barakama, jer se u istim gotovo ništa nije ložilo prem je bilo dosta drva, no ista su ustaše sa sobe upotrebljavale.

U jecem 1943 god. jednoga dana pred veče napala je na logor Narodna Oslobođilačka vojska, te je došlo do žestoke borbe u kojoj je palo oko 100 ustaša kao i pomenuti vođ bojnik, dok je zapovednik logora pobjegao u svom autu. Sutra dan su se partizani morali pred nadmoći povući, a bili su već zauzeli Koljezničku stanicu, a tek onda su ustaše u logoru još te stranejnije postupali sa nama logorašima, pretukli nam najviše mnoge od nas a pobijene žrtve pokapali na jedne mesto oko pola kilometra udaljeno od logora prema Savi, dok smo kako sam već naveo ni kopali rake za njih, te ih zapopavali u gomilama. Kada bi ustaše primetili koje bolje odele ili obuđu, ili rublje, te su sa loša skinuli, te žrtvu gotovo gola i te muško i žensko bacali u rake.

Dana 12 decembra 1944 god. za vreme rada koji smo obavljali blizak sa Save kopajući rake, a ustaše su nas opet počele mas mlatiti sa korbašima, njih 12 na broju, jedan sastavnik i 11 vojnika ustaša, dok je nas bilo 86 potajno smo se sporazumili da će mo ih napasti da se oslobodimo.

Velikom brzinom napadamo izveli smo namljeni napadaj, sa aševima smo ponatili svih 12, dok je od nas 36 svega dvojica bilo ranjeno. Useli smo oružje pobijenih ustaša i pobjegli u šuma prema Kriševcima. Ruten smo pitali kada se ide najkraće za Lužna-Reku prema Koprivnici gdje smo znali da su sami Srbi. Tamo smo se javili selackom starešini rekli smo tko smo i odakle dolazimo, te smo im prodali zaplijenjeno oružje. Tamo smo nahranjeni a sutra dan krenuo sam ja i Braun Vilim moj drag iz logora za Lužnograd odvoživši se od drugih koji su kramuli drugim putevima. U Lužnogradu na je primio od ranije mi poznati seljak Dušan Gligoričević te smo kod njega ostali 10 dana. Sutradan 11. decembra 11. decembra 11. decembra smo u selo Kelečan u blizini Var. Toplica. Kramuli smo dalje za Novi Marof, gdje smo ostali 2 meseca, a hranio nas je za to vreme Jevrejin Herman Klajum prezimena neznan, isti je bio 6 meseci u Jasenovackom logoru a živi u selu Ljubušici.

Kramuli smo dalje za Zlatar - Bistriču i tamo proveli 6 nedelja krijuču se po šumama, a štitili su nas partizani. Stigli smo poslije toga 19. maja 1945 g. u Varsadin koji je 2 dana ranije bio već oslobođen i tamo smo se javili majoru Raku komandantu mesta. Od njega smo dobili propuonicu do Koprivnice, a tamo do Virovitice gdje su nam dali propuonicu za Osak.

dana 16. maja 1945 god. Propusnicu nam je izdao Upravni odjel kotarskog
P.O.O. pod br 2257. U Oseku sam dobio propusnicu za Vukovar kada sam
krenuo peške preko Gaboša na Vinkovce. Tu u Vinkovcima, a bilo je to dan
na 23. maja 1945 na cesti primetio sam jednu kola seljačka a na njima
6 lica ustaša iz Jasenovackoga logora, koje sam odmah prepoznao i ako su
bili u civilnom odelu i imali fes na glavi, bosanski, a u logoru su
nosili ustašku odoru. Kuda su oni krenuli i od kuda su došli neznam.

Javio sam to jednom sa blizu nalazećem oružanom licu, koji mi je
rekao da idem to javiti u grad komandi Mesta, po je isprebijan i izm
šen nisam se mogao ni maknuti dalje, što sam mi i rekao. U tom času već
su kola sa tih 6 ustaša velikom brzinom odjurila prema gradu i izgubila
se iz vida. Verovatno da me netko od tih ustaša i prepoznao. Ritao sam
pomenute oružano lice koje je vršilo pregled putnih isprava kako je
mogao te ljude propustiti, a on mi je odgovorio da ih je morao pustiti
jer imaju pravilne propusnice.

Dodajem da su tenjaci logor dolazili razni tajni agenti, ustaški
špijuni i detektivi, većinom iz Zagreba, sve meni nepoznati ljudi, a
dolazili su i detektivi iz Oseka, no ovi potonji držali su se pristojn
no i ikada nama logorašima na ruku koliko su mogli, dok je jedini detek
tiv Naranđj bio nemiloorden i opasan.

Dodajem da sada polazim za Suboticu i Novi Sad da potražim
moju tamošnju rodbinu, ako ću koga tamo naći u životu.

Pošto je svedok izkaz pročitan isti izjavljuje, da je potpu
no veran njegovom usmenom kazivanju i da je voljan na isti svagda plo
žiti i zakletvu.

Dovršeno

Ispisnik:

M. M. M. M.

Zapisničar:

M. M. M. M.

Oto Čer

AR 4815

Prepis.

3

ANKETNA KOMISIJA U VUKOVARU pri Komisiji za utvrdjivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini. Ekspozitura...Broj 63/45.

Z A P I S N I K

Sačinjen u prostorijama Anketne komisije u Vukovaru na dan 26 maja 1945 god. u 8 časova o saslušanju oštećenika-svedoka.

Saslušanje obavio:

Islednik: Dr. Ilić Djordje
Belajac Milica

Predmet: masovni zločin

Hapšenja i proterivanja u logor u Tenju, po tom u logor u Jasenovcu u 1942 god.

Pristupa se saslušanju oštećenika-svedoka, pošto je prethodno opomenut da iskaže samo pravu istinu o onome o čemu bude pitan i da ništa ne prećuti, jer u protivnom odgovarati zbog lažnog svedočenja i sabotiranja rada.

GENERALIJA SVEDOKA: Prezime i ime Šen Oto, godine starosti 43 zanimanje trg. pomoćnik, vera izraelska narodnost Jevrejina, mesto stanovanja i tačna adresa na proputovanju u Suboticu odnosno Novi Sad izjavi:

Dana 11 avgusta 1942 god. uhapšen sam u Oseku gdje sam u ono vreme stalno boravio, te sam zajedno sa mnogim drugim Jevrejima i Srbima kamionom odpravljen u Tenjski logor. U tom logoru odmah po dolasku oduzete su nam sve stvari kao novac, dragocjenosti, hranu što smo imali sobom ukratko sve. Nikoga od funkcionera nisam u tom logoru poznavao samo znam, da su u logoru bile ustaše. Uhapsio me je detektiv Narandj u Oseku, imena mu ne znam. U tom logoru ležali smo oko 6 nedelja, a za celo to vreme zlostavljali su kako mene tako i druge muškarce, žene i decu, starce i starice, ustaše, većinom su nas mlatili korbacima i batinama. Ležali smo u nečistim barakama, na podu bilo je nešto zagađene slame sve puno gamadi. Hrana bila je vrlo slaba, kruha smo dobijali svega 10 deka dnevno i to potpuno crn ili opet kukuruzni.

Iz toga logora odpravljeni smo svi u Jasenovački logor i to na kamionima praćeni jakom ustaškom stražom. Tamo smo smešteni po barakama i to zasebno muškarci a zasebno ženske i deca. Ležali smo na podu sa malo slame, sve puno nečistoće i gamadi. Komandant toga logora u to vreme bio je neki pukovnik ustaški, meni nepoznat po izgledu visoka stasa, dobro razvijeni, plav, sa štucanim brkovima uvek je bio u uniformi. Njegov zamenik bio je ustaški bojnič, mislim da se zvao Grubić Josip, a rodom je iz Mostara. To sam čuo od drugih a meni je bio potpuno nepoznat. Pomenuti pukovnik rodom je iz Hercegovine i bio je kako sam čuo Paveljičev zemljak. U jutro smo dobijali dva komada polupresna krompura za doručak po tom smo svi muškarci išli na rad. Rad je trajao redovno od 5 sati u jutro do 12 sati. U podne smo dobijali krompir supu odnosno vruću vodu sa nešto krompira ili sa repom za stoku te po koji puta vruću vodu sa nekoliko pasulja sve to na pola kuhano bez masti. Rad posle podne počimao je u pola 2 i trajao do 7 sati u veče.

Za vreme poljskih radova mnogi su od nas po 6 upregnuti u pluge kao konji, a ustaše su korbacima tukli po izmučenim ljudima. Neki opet od nas gotovo svaki dan morali smo kopati raku za mrtvace, kojih je bilo svaki dan i to vremenom naročito u 1943 godini sve više i više a bilo je dana kada je leševa pobijenih žrtava bilo 500 do 600.

Većinom su žrtve tukli i premlatili ustaški zastavnici t. j. ključari, zatim ustaški narednici i drugi podoficiri koji su većinom korbacima tukli sve od reda, naročito one, koji su sustali od preteškog rada.

U logor su stizali paketi sa hranom za pojedine logoraše no su sve ustaše oduzimali i potrošili, a kada se je tko od nas potuzio radi toga bojnič ili pukovniku logora-upravitelju onda bi taj, koji se je prituzio naročito bio teško zlostavljen. Ti ustaše bili su većinom bosanci i hercegovci - muslimani, a bilo je nešto ličana meni sve potpuno nepoznati ljudi. Ustaša je u logoru 6 četa. Za vreme dok sam ja bio u tom Jasenovačkom logoru, a bio sam u istom blizu 3 god. prešlo je po mome računom Jevreja i Srba, muškaraca žena i dece oko 70 do 80 hiljada. Nprekidno su dolazili transporti u logor sa uhapšenima i to najviše Jevreja i

Srba iz Križevaca, Bjelovara, Koprivnice, Virovitice, Podravske Slatine, Našice, Oseka, Vukovara, Iloka, Mitrovice, St. Pazove i Zemuna. Zimi je vladala silna studen u našim barakama, jer se u istim gotovo ništa nije ložilo prem je bilo dosta drva, no ista su ustaše za sebe upotrebljavala.

U jesen 1943 godine jednoga dana pred veče napala je na logor Narodno-oslobodilačka vojska, te je došlo do žestoke borbe u kojoj je palo oko 100 ustaša kao i pomenuti već bojnici, dok je zapovednik logora pobjegao u svom autu. Sutradan su se partizani morali pred nadmoći povući a bili su već zauzeli železničku stanicu, a tek onda su ustaše u logoru još te strašnije postupali sa nama logorašima, pretukli mnoge od nas a pobijene žrtve pokopali na jedno mesto oko pola kilometra udaljeno od logora prema Savi, ... dok smo kako sam već naveo mi kopali rake za njih te ih zakopavali u gomilama. Kada bi ustaše primetili koje bolje odelo ili obuću ili rublje te su sa leša skinuli te žrtvu gotovo голу i to muško i žensko bacali u rake.

Dana 12 decembra 1944 god, za vreme rada koji smo obavljali blizu Save kopajući rake, a ustaše su nas opet počele mlattiti sa korbačima, njih 12 na broju, jedan zastavnik i 11 vojnika ustaša, dok je nas bilo 86, potajno smo se sporazumeli da ćemo ih napasti da se oslobodimo.

Velikom brzinom izveli smo naumljeni napadaj, sa ašovima smo pomlatili svih 12 dok je od nas 86 svega dvojica bilo ranjeno. Uzeli smo oružje pobijenih ustaša i pobjegli u šumu prema Križevcima. Putem smo pitali kuda se ide najkraće za Mučnu Reku prema Koprivnici gdje smo znali da su sami Srbi. Tamo smo se javili selskom starešini, rekli smo tko smo i odakle dolazimo, te smo im predali zapljeno oružje. Tamo smo nahranjeni a sutra dan krenuo sam ja i Braun Vilim moj drug iz logora za Ludbreg odvojivši se od drugih koji su krenuli drugim putevima. U Ludbregu nas je primio od ranije mi poznati seljak Dušan Gligorijević te smo kod njega ostali 10 dana. Jedanaesti dan krenuli smo u selo Kelemen u blizini Var. Toplice. Krenuli smo dalje za Novi Marof, gdje smo ostali dva meseca, a hranio nas je za to vreme Jevrejina Herman kojemu prezimena neznam, isti je bio 6 meseci u Jasenovačkom logoru a živi u selu Ljubišćici.

Krenuli smo dalje za Zlatar - Bisticu i tamo proveli 6 nedelja krijući se po šumama, a štitili su nas partizani. Stigli smo poslije toga 9 maja 1945 god, u Varaždin koji je 2 dana ranije bio već oslobodjen i tamo smo se javili majoru Raku komandantu mesta. Od njega smo dobili propusnice do Koprivnice, a tamo do Virovitice gdje su nam dali propusnicu za Osek, dana 16.V.1945.g. Propusnicu nam je izdao Upravni odjel kotarskog NOO pod br. 2257. U Oseku sam dobio propusnicu za Vukovar kuda sam krenuo peške preko Gaboša na Vinkovce. Tu u Vinkovcima, a bilo je to dana 23.V.1945 na cesti primetio sam jedna kola seljačka a na njima 6 lica ustaša iz Jasenovačkog logora, koje sam odmah prepoznao i ako su bili u civilnom odelu i imali fes na glavi, bosanski, a u logoru su nosili ustašku odoru. Kuda su oni krenuli i otkuda su došli neznam. Javio sam to jednom blizu nalazećem oružanom licu, koji mi je rekao da idem to javiti u grad Komandi mesta, no ja isprebijan i izmučen nisem se mogao ni maknuti dalje, što sam mu i rekao. U tom času već su kola sa tih 5 ustaša velikom brzinom odjurila prema gradu i izgubila se iz vida. Verovatno da me netko od tih ustaša i prepoznao. Pitao sam pomenuto oružano lice koje je vršilo pregled putnih isprava kako je mogao te ljude propustiti, a on mi je odgovorio da ih je morao pustiti jer imaju pravilne propusnice. Dodajem da su u Tenjski logor dolazili razni najni agenti, ustaški špijuni i detektivi, većinom iz Zagreba, sve meni nepoznati ljudi, a dolazili su i detektivi iz Oseka, no ovi potonji držali su se pristojno i išli nama logorašima na ruku koliko su mogli, dok jedini detektiv Narandj bio nemilosrdna i opasan. Dodajem da sada polazim za Suboticu i Novi Sad da potražim svoju tamošnju rodbinu ako ću koga tamo zateći u životu. Pošto je svedoku iskaz pročitan isti izjavljuje, da je potpuno veran njegovom usmenom kazivanju i da je voljan na isti svagde položiti i zakletvu. Dovođeno islednik: Dr. Ilić Djordje s.r., Zapismičar Bjelajac Milica s.r. Oto Šen s.r.

Da je ovaj prepis veran originalu tvrdi i overava:

Secretar
[Signature]

Инв. бр. 4815 (01, 02, 03, 04, 05)

С В Е Д О Ч Е Њ Е О Т А Ш Е Н А, Ј Е В Р Е Ј И Н А, О Ј А С Е Н О В А Ч К О М Л О Г О Р У

Prisluškavao 11. VI. 1945
Prot. Broj 78/45

3

Z A P I S N I K

Sastavljen kod anketne komisije u Srem Mitrovici dana 11. VI. 1945. g. u svrhu saslušanja kao svedoka Dr. Rašović Lazara.

Prisustni su:
Dujo Vodačević član komisije
Nikola Orešković zapisničar

Komisiji nepozvan pristupa Dr. Rašović Lazar i moli da komisija ga uzme u zapisnik radi saslušanja u stvari hapšenja i odvođenja u logor Koprivnica.

Komisija određuje saslušanje nepozvanog svedoka Rašović Lazara i pre saslušanja upozorava ga da mora kazati istinu o svemu onom što zna jer u slučaju potrebe na svoj će izkaz položiti zakletvu.

Zovem se Dr. Rašović Lazar 56 godina star, rođen u Knčinama, nastanjen u Mitrovici, pravoslavne vere, advokat, oženjen otac troje dece.

6. maja 1941. g. došli su u moj stan jedan ustaša i jedan policajac koje nepoznam a došli su po naredjenju logora u Mitrovici a tada je bio šef logora Dr. Petar Gvozdić i odveli me u srez i mučili do uveče i tamo sam prenoćio dve noći. Kada sam ja bio uhapšen bili su uhapšena i sledeća lica: Dr. Ješa Vidić, Milan Skrgić novinar, Milan Bačanović opštinski činovnik, Milan Vorkapić opštinski činovnik, Lazar Bizumić opštinski činovnik, Steva Rakić ratar, Lazar Janković gostioničar, Morgenštejn (M. trgovac), Svetislav Maletić biv. oficir, Popović N. stražar sa kaznionice, Vukomanović N. stražar sa kaznionice, Boško Novaković profesor, Dr. Vladislav Hanosek lečnik, Jovan Ulicki školski nadzornik, Dimitrije Rašić sreski školski nadzornik i još drugi čijih se imena ne sećam. Od gore navedenih pušteni su kući još u Mitrovici Dr. Hanosek i Boško Novaković a iz Vinkovaca je pušten Jovan Ulicki a svi ostali smo odvedeni u logor u Koprivnicu. Od pritvaranja po do logora u Koprivnici koji je put trajao 6 dana nismo dobili ništa hrane a niti vode. Drugo veče u zatvoru u Mitrovici počela je stražna tuča od policajaca i ustaša koji su došli iz Zagreba a meštanske ustaše rukovodili su sa time i to Cincijanović, Gašparović i Filipović. Te druge večeri izveli su na saslušanje Svetislava Maletića koji se vratio sav isprebijan po rukama i celom telu. Zatim su izveli na saslušanje Lazara Bizumića kojeg su isto tako isprebijali. Posle Bizumića prozvali su stražari Vukmanovića i Popovića koje su isto tako isprebijali. Peti po redu pozvan je preta Bibić. Čuli smo kako su ga tukli i posle te tuče nismo čuli nikakvo udaranje a niti jecanje. Bili smo znatiželjni čemu je nastao tajac i prislonivši uši na vrata čuli smo gdje je jedan kazao od ustaša: Bogami ovaj je mrtav. Nakon kratkog vremena tog Bibića dva ustaše uzeli su ga sa strane i odneli u susednu ćeliju. Sutra dan nas sve ostale su vezali i tako vezane odveli u Vinkovce. U Vinkovcima su zlostavljali ustaše pomenuta Popovića i Vukomanovića tako da mi nismo mogli gledati te muke. Udaranjem po ovoj dvojici zapovedao je sam lično Viktor Tomić. Vukomanović u svoj toj boji pozivao se na Dr. Lamešića da je nevin i netko je to javio Lamešiću koji se tada nalazio u Vinkovcima i Lamešić je došao u policiju u Vukomanović je bio pušten. Sutra dan tako vezane odveli su na stanicu i vagonirali nas a Popović koji je bio preveć isprebijan te noći u vagonu za kvaku za koju se vežu konji u vagonu obesio se i tako umro. Kada smo stigli u Zagreb odveli su nas u policiju na Rinjevu i tu smo 10 sati stajali bez da smo se smeli maknuti već uvek u stavu mirno a koji bi se micao taj bi od ustaša dobio batina gdje bi dotičnoga uhvatili.

Taj dan bili smo mnogi insultirani od ustaša na taj način što su nas tukli i pljuvali u lice. Sutra dan ujutro iz Zagreba smo odvedeni u Koprivnicu. Režim u logoru u Koprivnici bio je strašan. Mi Mitrovićani ~~xx~~ osam dana bili smo mirni jer nas nisu poznavali a inače svi drugi koji su bili iz bliže okolice ti su strašno bijeni i to od talornika, logornika iz svoje okolice koji su dolazili u logor i zatvorenike iz svoje okolice do iznemoglosti. Osme večeri kodju ustaše i zapovede da se svi postrojimo i sve što imamo novac i zlatnu predamo. Mi smo predali i kad je pljačka završena tada su njih oko 60 zatvorenika vezane i sveli na streljanje ali nisu streljani već ponovo vratili u logor. Mi smo iz loga zaključili da je streljanje fingirano zato da bi zabašurili pljačku. Ja sam u Koprivnici ostao do 6. juna 1941. g. kada sam pušten kući. Kroz to moje vreme u logoru od udarača su umrli prota Marin iz Koprivnice i Dr. Milinko Marković biv. narodni poslanik iz Pakraca i nekoliko seljaka iz Koprivničke okolice čija imena neznam. Kada sam izašao iz logora tada je u logoru bilo 2160 osoba. Pošio je sam čuo od Dr. Šumanca koji se slučajno spasio smrti da je logor poslije mog odlaska popeterostručen. Svi su ti odvedeni u Liku i u Jadovnu kod Gospića bačeni. U Vinkovcima kad smo bili kako sam gore spomenuo tukle su ustaše Vukomanovića i Popovića a jedan redar čije ime neznam kad je to vidio kazao je: "Dosta te nečovečnosti ovako se ni sa Životinjama ne postupa. Ma to su dva ustaše bacili puške na ovoga redara a on je hitro bacio svoju pušku i uperio prema njima viknuvši: "Natrag". Ustaše su se na taj gest redara povukli natrag.

Ja sam pušten iz logora jer sam branio Dr. Lamešića na jednom političkom procesu i na intervenciju Dr. Lamešića bio sam pušten iz logora i proteran kao Srnogorac.

Drugo nemam što da kažem a izkaz mi je pročitán i priznajem ga za svoj.

Dr. Lazar Rašović s. r.

Lazar Rašović
P. Gvozdiću

ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ
ЗЛОСТАВЉАЊА У ЛОГОРУ
У ЗЕ. БР. 1945

Бр. 589
1945 год.

Зем. комисија за утврђ. злоч.
укуп. и одг. п. у Војводини
Датум: 19. 11. 1945

Инв. бр. 14722 (01, 02)

С В Е Д О Ч Е Њ Е ЛАЗАРА РАШОВИЋА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ХАПШЕЊУ И
ЗЛОСТАВЉАЊУ У ЛОГОРУ У КОПРИВНИЦИ ДР ПЕТРУ ГВОЗДИЋУ, ВИKTОРУ ТОМИЋУ

Ing. Branko Vasilčić, Sremska Mitrovica.

PREDMET: Izveštaj o stanju pregledanih crkava i manastira u Sremu.

Prema zahtevu komisije za utvrđivanje ratnih zločina okupatora i njegovih pomagača i to na elaboratu "Zločini na kulturno-istorijskim spomenicima u Sremu" predlažem

I Z V E Š T A J :

o stanju pregledanih crkava i manastira u Sremu.

1/ U Sremu sam obišao ove crkve i manastire :

PRAVOSLAVNE CRKVE:

Srez zemunski: Kupinovo 2 crkve, Srem, Mihaljevci 1 crkva, Progar 1 crkva i Šimanovci 1 crkva.

Srez staro-pazovački: -

Srez sremsko-karlovački: -

Srez iriški: Velika Remeta crkva i manastir, Grgetek crkva i manastir, Pavlovci 1 crkva i Rivica 1 crkva.

Srez ruzski: Kraljevci 1 crkva, Pečinci 1 crkva, Bešenovo 1 crkva i B-ošenovački Pm.javor crkva i manastir.

Srez sremsko-mitrovački: Čalma 1 crkva, Divoš 1 crkva, Grgurevci 1 crkva, Lačarak 1 crkva, Ležimir 1 crkva, Šišatovac crkva i manastir, Kuveždin crkva i manastir, Mandjelos 1 crkva, Veliki Rađinci 1 crkva, Susek 1 crkva, Banoštar 1 crkva, Sviloš 1 crkva, Grabovo planinsko 1 crkva, B-osut 1 crkva, Sremska Mitrovica 2 crkve nova i stara.

Srez šidski: Adaševci 1 crkva, Pribina Glava 1 crkva i manastir, Batrovci 1 crkva, Šid 1 crkva, Morović 1 crkva, Bingula 1 crkva.

RIMOKATOLIČKE CRKVE: Čalma 1 crkva, Grgurevci 1 crkva, Kukujevi 1 crkva

GRKOKATOLIČKE CRKVE: Pregledao sam samo 1 u Binguli.

2/ Stanje pojedine crkve i manastira.

Srez zemunski: Kupinovo - duhovska crkva jako oštećena. Toranj srušen, krovne konstrukcije nema. Stoje još samo zidovi i ograda od crkve.
Ikonostas stoji, ali bez ijedne slike.
Unutrašnjost crkve sasvim upropađena.
Crkva sv. Luke je manje oštećena, inače dosta trošna.
Ikonostas sačuvan, slike su vrlo dobre /zapadni uticaj/, ali ne iz doba podizanja crkve.
Od stvari iz despotskih vremena čiji popis je naznačen u "Sematizam karlovačke Mitropolije iz 1910 g." nije ostalo ništa. Navodno je sveštenik većinu stvari preneo u Srbiju i nema se gde se sada nalazi. Veruje se da je prodao da bi se prehranio.
Unutrašnjost crkve dosta trošna.
Kratak opis uništavanja sela: Nemci i Ustaše su 1943. g. minirali i palili selo. Ubili su oko 26 ljudi i opljačkali selo u više navrata.

./.

Зем. комисија за утврђ. злоч.
Окуп. и њих. п. у Руж. области
Иш. бр. 15.792/4

1.
2

- Sremski Mihaljevci: Crkva je jako oštećena. Selo ja oko 40 puta napadano od Nemaca, uništavano i pljačkano.
- Progar: Crkva je potpuno uništena. Selo je stradalo 1942 godine od bombardovanja, miniranja, paljenja i od artiljerijskih granata. Nemci i Ustaše su napadali selo.
- Šimanovci: Crkva je jako oštećena. Nemci su u više navrata provalili u selo, rušili kuće, odvodili ljude u logor i pljačkali seljake. Ubijeno je oko 50 ljudi.
- Srez Staro-pagovački:
- Srez Sremsko-Karlovački:
- Srez Iriski:
- Velika Remeta: Crkva i manastir su dosta oštećeni i sasvim opljačkani. Ustaše su bili nastanjeni u manastiru pa su stalno pljačkali i selo i manastir.
- Gračak: Crkva jako stradala. Toranj srušen, krov zapaljen. Ostali zidovi, ikonostas sačuvan. Slike izradio Uroš Pradić. Prema obaveštenju neke slike su odnešene u Krušedol. Manastir jako oštećen. Sve opljačkano. Godine 1943 napali su Nemci, Ustaše, Domobrani i Gestapovci selo. Okolili su selo tenkovima i onda pucali topovima. Seljaci su se spasavali preko manastira kroz potok u šumu. Neki su odvedeni u logor a neki su ubijeni. Opljačkani su svi.
- Pavlovci: Crkva sasvim uništena. Nekoje crkvene stvari prenešene su u Sremsku Mitrovicu u staru pravoslavnu crkvu. Vidi katalog/. U septembru 1944 godine selo je zapaljeno od domaćin Nemaca /Gestapoa/. Neprijatelj je dolazio nekoliko puta i pljačkao. Borbe su se vodile oko pruge. Crkva oštećena, ali je krov 1945 popravljen. Svod je delimično o u crkvi srušen.
- Rivica: Nemci i Ustaše dolazili su u više navrata. Prvi put 1943 Palili su kuće, odvodili ljude u Grgurevce i ubili oko 43 Redovno su pljačkali.
- Srez Rumski:
- Kraljevci: Crkva jako oštećena. Toranj srušen, krov srušen, pod delimično srušen. Slike ikonostasa, koje je radio čuveni slikar XVIII veka Jakov Orfelin izložene vremenom uticaju i propadaju.
- Peđinci: Crkva jako oštećena.
- Prhovo: Crkva jako oštećena. Toranj srušen. Ikonostas sačuvan.
- Bešenovo: Crkva jako oštećena. Krov crkve i tornja srušeni. Svod stoji, ali je izložen nevremenu. Ikonostas sačuvan. Neke stvari prenešene u Sremsku Mitrovicu /Vidi katalog/. Nemci i Ustaše dolazili su u više navrata, palili kuće odvodili ljude i pljačkali. Ubijeno oko 138 ljudi. Ustaše su nekoje crkvene stvari iz okolnih crkava i manastira dopremili u selo i smestili u crkvu. Posle su većinu stvari opet odneli.
- Bešenovo-Prnjavor: Crkva i manastir potpuno uništeni. Ostao samo deo manastirskog zida. Nekoje slike koje su Ustaše ostavili u crkvi sela Bešenova preuzete su i smeštene u staroj crkvi u Sremskoj Mitrovici/ Vidi katalog/.
- Srez Sremsko-Mitrovački:
- Divos: Crkva jako oštećena. Gornji deo tornja srušen. Krov jako oštećen i svod delimično srušen. Slike sa ikonostasa skinute i smeštene u selu /prema obaveštenju/. Nekoje slike premeštene su u Sremsku Mitrovicu /Vidi katalog/. Nemci, Ustaše i Domobrani napadali su selo u više navrata.

- 4
- Divoš Prvi put su došli u selo 1942 u leto pa su odveli neko je u logor i opljačkali selo. Posle su palili kuće. Selo je dosta stradalo i od borbe jer je fronta bila u neposrednoj blizini. Mnogi su ubijeni. Sa tenkovima su provaljivali u kuće.
- Čalma: Crkva jako oštećena. Toranj srušen /miniran/. Krov i svod sasvim uništeni. Dva su zvona sačuvana. Neke slike prenešene su u Sremsku Mitrovicu /Vidi katalog/.
- Grgurevci: Crkva jako oštećena. Nemci su u više navrata napadali selo. Prvi put 1942 godine i tom prilikom su ubili 268 ljudi. Ustaše su redovno dolazile i pljačkali selo. Svakom put su ubili po nekoliko ljudi.
- Lačarak: Krov od tornja odneo vetar inače crkva nije stradala. Slike ikonostasa radio čuveni slikar XVIII veka Kračun /Kračunović/. Ikonostas, svod, zvona sačuvani.
- Ležimir: Crkva jako oštećena. Toranj miniran i srušen. Krova nema a svod je delimično srušen. Presvotne ikone prenešene u Sremsku Mitrovicu a ostale bez umetničke vrednosti ostale tamo.
- Nemci i Ustaše prvi put napali su selo 1942 godine zapalili i odveli stoku. Nekoje su ubili. U julu 1942 doveli su ljude u opštinu /one koji nisu pobešli/ i odveli ih u logore odakle se nisu vratili. Nemci su 1943 sakupili narod u portu i pobili. Tu je bilo ljudi, žena i dece, onda su minirali toranj i sa ruševinama su ih zakopali. Zakopano je oko 60 osoba.
- Šišatovac: Crkva jako oštećena. Toranj srušen u crkvi. Od manastira nema krova nego stoje goli zidovi. Nema ni svoda ni ikonostasa ni slika niti ikakvih drugih crkvenih predmeta. Zvona su uništena.
- Nemci i Ustaše u više navrata napali su selo i manastir bombardovali topovima, palili, odvodili ljude u logor, ubijali i pljačkali.
- Mandjelos: Crkva jako oštećena. Krov tornja ne postoji a krov crkve jako oštećen. Svod popucao i pretil opasnost da se sruši. Ikonostas u dobrom stanju.
- Veliki Radin ci: Crkva neoštećena. Svod, zvona, unutrašnjost crkve i ikonostas u dobrom stanju. Slike ikonostasa radio slikar Jakov Orfelin iz XVIII veka samo su neke ~~zakopane~~ pokvarene.
- Susek: Crkva nije oštećena. Ikonostas i svod u dobrom stanju. Ustaše su 1942 zapalili selo, opljačkali i tom prilikom ubili 70 ljudi. Mnoge su odveli u logor. U Mitrovici je ubijeno oko 230 ljudi.
- B anoštar: Crkva manje oštećena. Svod sačuvan. Ikonostas sačuvan.
- Svilos: Crkva manje oštećena. Svod i ikonostas u dobrom stanju. Nemci i Ustaše su u tri navrata napali selo, zapalili, uništili, opljačkali i ubili oko 140 ljudi.
- Grabovo-Planinsko selo manje oštećeno. Krov svod i ikonostas u dobrom stanju.
- B osut: Crkva uništena do temelja.
- Selo je više puta napadnuto od Ustaša, Nemaca i Domobrana a i od belogardijaca. Bombardovan je od artiljerije i zapaljeno. Mnogi odvedeni u logore nekoji pobijeni a opljačkani svi.
- Srez Šidaki:
- Adasevci: Crkva sasvim uništena. Slike sa ikonostasa prenešene u Sremsku Mitrovicu /Vidi katalog/.
- Pribina - Glava: Crkva i manastir manje oštećeni. Svod crkve, unutrašnjost i ikonostas sačuvani. Imade nekoliko vanrednih freska i slika.

- Betrovci: Crkva srušena, stoje ruševine. U jesen 1943 godine napali su selo Čerkezi, opljačkali i ubili oko 25 osobe. Posle su došli Muslimani /ss/ i zapalili nekoliko kuća.
- Morović: Opljačkali i ubili oko 28 ljudi. Crkva jako oštećena. Toranj je od artiljerije provaljen a krov crkve delimično oštećen, uništen. Svod stoji, ali je izložen nevremenu. Ikonostas sačuvan. Vidi katalog.
- Bingula: Crkva sasvim uništena. Stoje ruševine. Jedno zvono leži na ruševinama neoštećeno. Za celo vreme koliko je trajala fronta, selo je pljačkano od Nemaca i Ustaša a kod povlačenja minirano.
- Šid: Crkva neznatno oštećena. Svod u dobrom stanju. Ikonostas i zvona sačuvani.

KATOLIČKE CRKVE:

- Čalma: Crkva sasvim uništena. Od preostale ciglje izgrađuje^v i popravlja selo Divoš.
- Grgurevci: Crkva jako oštećena. Krov srušen. Svod srušen. Zidovi provaljeni. Unutrašnjost sasvim upropaćena.
- Kukujevci: Crkva jako oštećena. Deo svoda srušen, a preostali deo popucao preči opasnost rušenja. Krov sasvim srušen. Oltar i slike stoje ali bez ikakve umetničke vrednosti.
- Bingula: Grkokatolička crkva uništena. Stoje samo zidovi i to popucani. Unutrašnjost upropaćena.

3/. Crkvene stvari koje imaju neku umetničku ili historijsku vrednost, popisane su u katalogu crkvene umetnosti, koje se ovome izveštaju prilažene.

4/. Dosadašnji rezultati rada na stvaranju muzeja crkvene umetnosti sastoje se u pregledavanju crkava i manastira u Sremu. Sakupljanju podataka. Organizaciji, prenosu, popravljanju oštećenih crkvenih predmeta, čišćenju, postavljanju, numerisanju i popisivanju.

Ospesobljavanje stare pravoslavne crkve za smeštaj crkvenih predmeta, kao jedine moguće zgrade u Sremskoj Mitrovici, obzirom na veliku oskudicu stanbenih i drugih prostorija. Vredi napomenuti da bogato izrezbareni ikonostas iz XVIII veka doprinosi mnogo vrednosti samoga muzeja.

5/. O sudbini samoga muzeja gradskoga za vreme okupacije i pored ispitivanja i traženja nisam mogao ništa odredjeno doznati.

Arh. Irena Nepokojčickaja i ja zamolili smo prvo Drž. javnog tužioca u Novom Sadu da se ispita bivšigradski načelnik u Sremskoj Mitrovici Brindl /sada streljan/ o sudbini nekih vrlo vrednosnih predmeta iz toga muzeja, ali iz odgovora, koji se u prepisu prilaže nismo ništa pozitivno saznali.

Kasnije je zamoljen i usmeno i više puta telefonski i državni tužioc u Srem, Mitrovici da ispita dr. Račkog bivšeg župnika u Srem, Mitrovici /osudjen na 20 godina/ ali ništa nismo doznali.

/ Arh. Branko Vasilić /
Branko Vasilić

АНКЕТНА КОМИСИЈА У ВУКОВАРУ

Број. Комисијата у Вуковару
оштећеницима и њиховим помагачима
Број. 33119

Комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача

* **ВОЈВОДИНА**

Експозитура:

Број 9 / 46 год.

Записник

Сачињен у просторијам ове комисије

на дан 5. jula 1946 год. у 11 часова о саслушању оштече-
ника — сведока.

Саслушање обавио:

ПРЕДМЕТ: масовни злочин поступак

1. / Dr. Ilić Djordje, član komisije

protiv Jevreja.

2. / Mira Mihajlović, zapisničar

Приступа се саслушању оштећеника-сведока, пошто је претходно опоменут да искаже само праву истину о ономе о чему буде питан и да ништа не прећути, јер ће у противном одговорати због лажног сведочења и саботирања рада.

ГЕНЕРАЛИЈА СВЕДОКА: Презиме и име Filer Mirko

године старости 50, занимање priv. činovnik, вера mojsejjeva, народ-

ност Jevrej, место становања и тачна адреса Vukovar, Ivana Gorana Ko-

vačkoga ul. 76, изјави:

Ja sam se nalazio po osniyanju NDH, u Vukovaru, te sam zajedno sa mnogim vukovarskim Jevrejima, u augustu 1941. god. bio zajedno sa mojom porodicom uhapšen i oteran u izraelitički hram. Nakon par dana pustile su ustaške vlasti žene i decu kući, dok smo mi muškarci pridružani i terani na prisilan rad. Nekoliko dana kasnije pušteno nas je nekoliko muškaraca na slobodu.

Svi su drugi oterani bili u logor Jasenovac, i to koliko se sećam dana 8. novembra 1941. Poznato mi je da se od tada u logor oteranih vukovarskih Jevreja niko vratio nije.

Znam da je u mesecu julu 1942. god. bilo ponovno masovno hapšenje vukovarskih Jevreja, zapravo žena i dece, te još nekoliko preostalih muškaraca, te da su svi oni oterani bili prvo u logor Vinkovce, a potom odande u mesecu augustu 1942. god. otpremljeni bili u marvenim vagonima na vodno u jedan logor u Poljsku, verovatno Osviecim /Aušvic/.

Znam da se od te grupe Jevreja iz Vukovara niko više vratio nije. Poznavao sam lično sve vukovarske Jevreje i njihove porodice, koji su nestali u pomenutim logorima, te prilažem popis onih Jevreja koji su oterani bili u logor Jasenovac, kao i onih koji su bili oterani iz vukovarskoga logora u Poljsku a od kojih se od jednih i drugih do danas niko povratio nije.

Došto je svedoku iskaz pročitan, isti izjavljuje da je potpuno veran njegovom usmenom kazivanju i da je voljan na taj iskaz položiti i zakletvu:

Dovršeno: _____

Jucj. Filip
liče ličilo _____

Mirao Filip

Popis vukovarskih Jevreja oteranih u novembru 1941.god. u logor

 -J-a-s-e-n-o-v-a-c.

- 33119
- 1./ Male Juda 56.god. trgovac. 2/ Goldstein Armin 45.god. industrijalac.
 3/ Singer Ernest 40.god. priv.činov. 4/ Fischhof Salamon 60.god. trgovac
 koji je umro na putu u logor. 5/ Rosenfeld Aleksandar 35.god. trgovac.
 6/ Steiner Aleksa 52.god. veletrgovac. 7/ Steiner Vlado 18.god. djak.
 8/ Steiner Ivo 23.god. 9/ Klein Oto 60.god. trgovac. 10/ Goldschmidt-Raj
 Bertelan 40.god. posednik. 11/ Freund Fritz 40.god. knjižar. 12/ Guttman
 Oto 40.god. trgovac. 13/ Adam Ivo 23.god. djak. 14/ Hirtz Lavoslav 55.god.
 trgovac. 15/ Guttman Ivan 50.god. trgovac. 16/ Wachslar Manfred 55.god.
 veletrgovac. 17/ Baum Robert 44.god. posednik. 18/ Baum Hugo 58.god.
 posednik. 19/ Kraus Slavko 40.god. trgovac. 20/ Steiner Ernő 40.god. pri-
 vat.nameštenik. 21/ Roth Ziga 22.god. djak. 22/ Klein Samuel 70.god. pri-
 vatnik. 23/ Keller Ernest 20.god. zanatlija. 24/ Freund Josip 50.god. tr-
 govac. 25/ Freund Leo 22.god. djak. 26/ Diamant Oto 44.god. priv.namešt.
 27/ Diamant Viktor 28.god. priv.nameštenik. 28/ Mandl Vojislav 34.god.
 kantor. 29/ Pollak Zdenko 24.god. djak. 30/ Pollak Ljudevit 48.god. tr-
 govac. 31/ Dr. Herzl Josip 46.god. lekar. 32/ Urman Henrich 28.god. trg-
 pomoćnik. 33/ Adam Aleksandar 58.god. trgovac. 34/ Weis Artur 40.god.
 priv.nameštenik. 35/ Weiner Milan 20.god. bravar.pomoćnik. 36/ Adutt
 Filip 36.god. trgovac. 37/ Klein Oskar 25.god. student. 38/ Klein Vlado
 20.god. djak. 39/ Scher Dr. Izrael 46.god. rabin. 40/ Singer Djula 38.g.
 trgovac. 41/ Schlossberger Vilko 45.god. trgovac. 42/ Baum Hinko 30.god.
 advokat.pripravnik. 43/ Eskenazi Alfred 56.god. trgovac. 44/ Steiner
 Hinko 55.god. industrijalac. 45/ Rosendorf Jakob 21.god. djak. 46/ Frank
 Rudolf 42.god. trgovac. 47/ Weiner Arnold 56.god. posednik. 48/ Fischer
 N. 44.god. priv.nameštenik. 49/ Fischer Vilim 46.god. truljar. 50/ Jaku-
 bović Filip 36.god. vozar. 51/ Jakubović N. 60.god. vozar. 52/ Rosen-
 stein Marko 18.god. djak. 53/ Rosenstein Oskar 30.god. djak. 54/ Kohn
 Aleksandar 58.god. trgovac. 55/ Weiner Fritz 50.god. tipograf. 56/ Stein
 Milan 53.god. trgovac. 57/ Klein Matija 47.god. trgovac. 58/ Grün Isidor
 40.god. priv.nameštenik. 59/ Baum Pero 18.god. djak. 60/ Angelus Branko
 18.god. djak. 61/ Kohn Gustav 36.god. staklar. 62/ Schön Dr. Leo 40.god.
 lekar. 63/ Stern Isidor 36.god. pekar. 64/ Stern Oto 45.god. priv.name-
 štenik. 65/ Lichtental Vili 34.god. krojač.

U Vukovaru, 3. juli 1948.

ONIRO

Popis vukovarskih Jevreja oteranih u logor meseca jula 1942.god.

 prvo u logor Vinkovce, a odande navodno za Aušvic.

- 1/ Landesman Oto 65.god. žitar.trgovac. 2/ Scher Klara 46.god. domaćica.
 3/ Steiner Margita oko 52.god. domaćica. 4/ Steiner Illi oko 48.god. doma-
 ćica. 5/ Steiner Milan 16.god. gimnazijalac. 6/ Steiner Katarina oko 78.god
 domaćica. 7/ Gross Leopold oko 60.god. veletrgovac. 8/ Gross Olga oko 56.g
 domaćica. 9/ Baum Elizabeta 25.god. domaćica. 10/ Baum Ernestina oko 75.g
 domaćica. 11/ Singer Marija oko 40.god. domaćica. 12/ Singer Tomislav oko
 11.god. djak. 13/ Singer Samuel oko 70.god. trgovac. 14/ Singer Lenka oko
 67.god. domaćica. 15/ Klein Aurelija oko 70.god. domaćica. 16/ Dr. Klein
 Daniel oko 60.god. advokat. 17/ Klein Lili oko 50.god. domaćica. 18/ Klein
 Liza oko 20.god. student. 19/ Klein Ernestina oko 57.god. domaćica. 20/
 Klein Rikica oko 27.god. student. 21/ Klein Oto oko 60.god. trgovac. 22/
 Klein Elizabeta oko 45.god. domaćica. 23/ Fischhof Margita 53.god. domaći-
 ca. 24/ Wachslar Dušika oko 40.god. domaćica. 25/ Freund Roza oko 45.god.
 domaćica. 26/ Freund Mira oko 35.god. domaćica. 27/ Freund Vera oko 8.god.
 djak. 28/ Freund Saša oko 6.god. dete. 29/ Freund Irena oko 68.god. bombonje
 ka. 30/ Malz Judita oko 45.god. domaćica. 31/ Malz Heda oko 17.god. učenica

32/ Malz Mirko 12.god. djak. 33/ Goldstein Greta oko 36.god. domaćica. 34/ Goldstein antun 13.god. djak. 35/ Goldstein Hinko oko 10.god. djak. 36/ Goldstein Eduard oko 8.god. djak. 37/ Guttman Ela oko 38.god. domaćica. 38/ Guttman Mira oko 12.god. djak. 39/ Guttman Zlata oko 10.god. djak. 40/ Guttman Elza oko 38.god. domaćica. 41/ Rosenfeld Margita oko 29.god. domaćica. 42/ Rosenfeld Zlatica oko 4.god. dete. 43/ Rosenfeld Vera oko 3.god. dete. 44/ Rosenfeld Marta oko 50.god. trgovkinja. 45/ Rosenfeld Renka oko 22.god. priv.činovnica. 46/ Adam Irena oko 56.god. domaćica. 47/ Hirth Hinko oko 80.god. trgovac. 48/ Hirth Roza oko 75.god. domaćica. 49/ Hirth Cecilija oko 70.god. domaćica. 50/ Pardo Frida oko 42.god. domaćica. 51/ Goldschmidt Ela oko 67.god. domaćica. 52/ Roth Miso oko 65.god. soboslikar. 53/ Roth Katica oko 58.god. domaćica. 54/ Keller Gizela oko 49.god. domaćica. 55/ Keller Jolanka oko 20.god. domaćica. 56/ Diamant Sulamit 75.god. domaćica. 57/ Pollak Gizela oko 42.god. domaćica. 58/ Pollak Mira oko 22.god. priv.činovnica. 59/Urman Helena oko 1.god. dete. 60/ Urman Marija oko 21.god. domaćica. 61/ Feigenbaum Bela oko 50.god. domaćica. 62/ Nemeš Ladislav oko 27.god. priv. nameštenik. 63/ Weiner Mara oko 45.god. domaćica. 64/ Weiner Zlata oko 21.god. domaćica. 65/ Adutt Julio oko 72.god. trgovac. 66/ Adutt Karolina oko 66.god. domaćica. 67/ Adutt Anuska oko 44.god. domaćica. 68/ Avramović Olga 20.god. krojačica. 69/ Schlossberg Hedviga oko 40.god. domaćica. 70/ Habenfeld Bela oko 30.god. priv.nameštenica. 71/ Eskenazi Judita oko 60.god. domaćica. 72/ Stein Marija oko 44.god. domaćica. 73/ Stein Vera oko 22.god. krojačica. 74/ Stein Herman oko 70.god. trgovac. 75/ Stein Fanika oko 68.god. domaćica. 76/ Stein Ruža oko 43.god. domaćica. 77/ angelus Sandor oko 75.god. trgovac. 78/ Angelus Julio oko 72.god. trgovac. 79/ angelus Elza oko 60.god. domaćica. 80/ angelus Zlata oko 20.god. studentica. 81/ angelus Ljerka oko 10.god. djak. 82/ Schön Olga oko 32.god. domaćica. 83/ Fischer Lili oko 40.god. domaćica. 84/ Fischer Vera oko 17.god. gimnazijalka. 85/ Velić Tilda oko 70.god. domaćica. 86/ Spitzer Marija oko 70.god. domaćica. 87/ Winter Izabela oko 66.god. domaćica. 88/ Winter Hermina oko 40.god. činovnik. 89/ Vajda Koloman oko 22.god. privatnik. 90/ Winkler Mavro oko 49.god. hotelijer. 91/ Boros Adar oko 55.god. mesar. 92/ Boros Berta oko 50.god. domaćica. 93/ Boros Mira oko 20.god. domaćica. 94/ Honenwald Oskar oko 54.god. trgovac. 95/ Honenwald Johana oko 48.god. domaćica. 96/ Honenwald Milan oko 17.god. naučnik. 97/ Kaizer Veroná oko 80.god. domaćica. 98/ Kaizer Jozefina oko 78.god. trgovkinja. 99/ Herzog Adolf oko 60.god. pekar. 100/ Herzog Ana oko 50.god. domaćica. 101/ Albahari Solomon oko 73.god. staretinar. 102/ Albahari Luna oko 68.god. domaćica. 103/ Fischer Malvina oko 73.god. manikirka. 104/ Fischer Ruža oko 70.god. učiteljica plesa. 105/ Herzog Tinka oko 80.god. domaćica. 106/ Kohn Jozefina oko 65.god. domaćica. 107/ Kohn Regina oko 33.god. domaćica. 108/ Kohn Marjana oko 10.god. djak. 109/ Kohn Ivica oko 8.god. djak. 110/ Kohn Samika oko 70.god. trgovac. 111/ Kohn Berta oko 68.god. domaćica. 112/ Mazes Emil oko 49.god. priv.činovnik. 113/ Mazes Carlota oko 47.god. domaćica. 114/ Hochberger Elizabeta oko 68.god. domaćica. 115/ Laska-feld Helena oko 63.god. domaćica. 116/ Stern Mavro oko 30.god. radnik. 117/ Stern Ela oko 34.god. domaćica. 118/ Stern Sandor oko 32.god. radnik. 119/ Stern Ana oko 32.god. domaćica. 120/ Stern Malvina oko 74.god. domaćica. 121/ Stern Slavko oko 24.god. radnik. 122/ Stern Fricika oko 31.god. domaćica. 123/ Stern Ivica oko 9.god. djak. 124/ Ofner Hermina 52.god. domaćica. 125/ Zeiger Josip oko 51.god. priv.činovnik. 126/ Planer Maks oko 65.god. priv.činovnik. 127/ Planer Zlata oko 60.god. domaćica. 128/ Grünberger Samuel oko 60.god. privatnik. 129/ Grünberger Elizabeta oko 56.god. domaćica. 130/ Rosenstein N. oko 48.god. posrednik. 131/ Rosenstein Roza oko 42.god. domaćica. 132/ Rosenstein Ilka oko 16.god. djak. 133/ Grün Jolanka oko 33.god. domaćica. 134/ Grün Noja oko 4.god. dete. 135/ Rosendorn Leopold oko 60.god. vozar. 136/ Rosendorn Franciška oko 55.god. domaćica. 137/ Rosendorn Filip oko 35.god. radnik. 138/ Rosendorn Carlota oko 21.god. domaćica. 139/ Rosendorn Hinko oko 55.god. staklar. 140/ Rosendorn Johana oko 55.god. domaćica. 141/ Rosendorn Ruža oko 10.god. djak. 142/ Jakubović N. /žena Jakoba/ oko 33.god. domaćica. 143/ Fišer N. /žena

Логор, Комисија за убиство
жидова и њихових породица у Вуковару
Инв. бр. 33119

Vilima/ oko 46. god. domaćica. 144/ Fischer N./ sin Filipa/ oko 19. god.
djak. 145/ Drenić /Dreksler/ Milan oko 41. god. fotograf. 146/ Lion Maks
oko 32. god. držačinnik. 147/ Baras Hendrik oko 48. god. privatnik.
148/ Schnitzler Vilim oko 52. god. trgov. agent. 149/ Schnitzler Ivana oko
50. god. domaćica. 150/ Schnitzler Greta oko 25. god. domaćica. 151/ Lazar
Izidor oko 65. god. crkvenjak. 152/ Lazar Hilda oko 48. god. domaćica.
153/ Haspel Tereza oko 53. god. gostioničarka. 154/ Kohn Natan oko 72. god.
trgovac. 155/ Kohn N./ žena Natana/ oko 65. god. domaćica. 156/ Scheiber
Andrija oko 46. god. inžinjer. 157/ Bernfeld Antonija oko 85. god. domaći-
ca. 158/ Walder N. oko 70. god. trgovkinja. 159/ Walder N. oko 73. god.
frizerka. 160/ Stein N. oko 36. god. trgovac. 161/ Stein Eržika oko 32. g.
domaćica. 162/ Mandl Lili oko 30. god. domaćica. 163/ Schnitzler Josip
oko 72. god. bravar. 164/ Schnitzler Johana oko 66. god. domaćica. 165/
Grin Judita oko 60. god. domaćica, iz Čakovaca. 166/ Grin Gizela oko 63. g.
domaćica, iz Čakovaca. 167/ Mezner N. oko 70. god. domaćica.

U Vukovaru, 3. julia 1946.

Mirko Fišer

Инв. бр. 33119 (01, 02, 03, 04, 05)
С В Е Д О Ч Е Њ Е МИРКА ФИШЕРА ИЗ ВУКОВАРА, О ВУКОВАРСКИМ ЈЕВРЕЈИМА
ОТЕРАНИМ У ЛОГОРЕ ЈАСЕНОВАЦ И АУШВИЦ

Začasni Komunistički
M. S. P.
Dr. VILKO ANDERLIĆ

PRELAZ
GRČKOISTOČNJAKA
U RIMOKATOLIČKU
VJERU

II. PRERAĐENO IZDANJE

Бек. комисија за утврђ. слог.
окуп. и изд. у Београдина
Иск. бр. 33.185

1942.

VUKOVAR

Бек. комисија за утврђ. слог.
окуп. и изд. у Београдина
Иск. бр. 33.185

... iz raznih krajeva naše domovine do-
laze nam vijesti, kako se grčkoistočnja-
ci vraćaju svojoj djedovskoj vjeri, da-
pače čitali smo, kako je velika deputa-
cija prelaznika iz župe Baranja pod
vodstvom njihovog Velikog Župana bi-
la u audijenciji kod našega Poglavnika.

I kod nas je prešlo i prelazi dosta
grčkoistočnjaka u rimokatoličku vjeru.

Što mi o tom mislimo?

Ne ćemo prosuđivati taj prelaz s
vjerskog stajališta. Prosuđivanje s toga
stajališta spada na drugo mjesto i u
drugo vrijeme.

Mi ćemo se na to pitanje ovdje
osvrnuti sa čisto nacionalnog stajališta!
Znademo da kod nas ima dosta

grčkoistočnjaka, koji nijesu ni Hrvati ni Srbi, nego potomci rasno raznolikih doseljenika iz vremena turskih provala, za koje kaže naš Otac Domovine, dr. Ante Starčević ovo: „Oko polovice XIV. vijeka i nadalje, opaziti je, da se nekakovo nestalno pučanstvo carstva Turskoga povlači po hrvatskim pokrajinah Turske. Toga je pučanstva prebjegnulo ispod Turčina i nastanilo se na današnje naše međe naprama Turskoj, u dolnjem Savo-Dravju i u susjednoj Ugariji. Onoga pučanstva bijaše osobito rumunjske narodnosti. Onoga pučanstva bijaše nijedne kršćanske vjere, ter je amo primljeno pod uvjetom da primi kršćanstvo. Ono se je pučanstvo i samo zvalo Albanezi, Raci, Vlasi, Grci, Ilisi, svakako samo ne Srbi“.

Ti su doseljenici primili grčkoistočnu vjeru, a po toj vjeri postali su i Srbi,

— 4 —

Инв. бр. 33185 (01, 02, 03, 04)
К Њ И Ж Н И Ц А О ПРЕЛАЗУ
ГРЧКОИСТОЧЊАКА - ПРАВОСЛАВАЦА
У РИМОКАТОЛИЧКУ ВЕРУ, ИЗДАТА У
ВУКОВАРУ 1942. ГОДИНЕ, ТИСКАРА
„НОВО ДОБА“ ВУКОВАР

pa se tim imenom i danas nazivaju

Ali mi tvrdimo i to, da među grčkoistočnjacima u hrvatskoj državi ima jako mnogo i takovih, koji su hrvatske krvi, Hrvati i koji su po djedovskoj vjeri rimokatolici.

Tu svoju tvrdnju dokazujemo s povjesnim činjenicama.

Povjest nam kaže, da su Turci iza osvojenja ovih krajeva smatrali rimokatolike nepouzdanim i protudržavnim življem. To je donekle imalo i svoju podlogu, jer poglavar rimokatoličke Crkve, sv. Otac Papa u Rimu, nije poznavao riagode s Osmanlijama, smatrao ih protivnikom i skupljao križarske vojne na Turke. Pape su bili oni, koji su bodrili kršćanske vladare na otpor proti Osmanlije i njegovog širenja. Pape su bili oni, koji su skupljali kršćanske vojske i slali tim vojskama ne samo

— 5 —

USTAŠA HRVATSKI OSLOBODILAČKI POKRET
DUŽNOSTNIČKA ŠKOLA USTAŠKE MLADEŽI U HRVATSKIM KARLOVCIMA

Broj sl.

Hrv. Karlovci, 18. VIII. 1942

PREDMET:

Eparhijski upravni odbor

Вен. комиссія за управл. добром
окуп. и млада у Карловцима
Инв. бр. 33 323
Hrvatski Karlovci

Ovime Vam se otkazuje stan, koji ste dosada uživali u Starom dvoru Patrijaršijskog dobra u Hrvatskim Karlovcima, s tim da imate odmah po mogućstvu napustiti zgradu.

" ZA DOM SPREMNI ! "

UPRAVITELJ DOBRA :

Инв. бр. 33323

Д О П И С ДУЖНОСТНИЧКЕ ШКОЛЕ УСТАШКЕ МЛАДЕЖИ У ХРВАТКИМ
КАРЛОВЦИМА, ХРВАТКИ КАРЛОВЦИ 18. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЕПАРХИЈСКОМ
УПРАВНОМ ОДБОРУ О ОТКАЗУ СТАНА У СТАРОМ ДВОРУ – ЗГРАДИ ПАТРИЈАРШИЈЕ

POSEBNO IZDANJE

HRVATSKI NAROD

ZAGREB, 10. TRAVNJA 1941.

CIJENA I DINAR

PROGLAŠENA JE NEZAVISNA HRVATSKA DRŽAVA

Zamjenik Poglavnika i vrhovni zapovjednik cjelokupne vojne sile **SLAVKO KVATERNIK** održao je preko radija govor u kome je uputio hrvatskom narodu riječi, koje zbuđe **USKRS HRVATSKE DRŽAVE:**

HRVATSKI NARODE

Boja pravdom i voje našeg saveznika te mnogopne vijestoljuna borbe hrvatskog naroda i vojaka pobitvom našeg poglavnika dr. Ante Pavelića, te ustajnog pokreta u zemlji i izvan nje.

Određili ste da danas pred vas ustrojite boljeg lica ustroje i naše nezavisne Hrvatske Države.

Pozdrav sve Hrvatske i našeg god mjestu naš brat, o sretno sve tebe, poželjnik i našim cjelokupnom svrhu našeg i javne sigurnosti, da drže najveći rod i da svi svojeto prijave zapovjedništva svrhu našeg u Zagrebu mjestu gdje se naše nastaja te da dajete svrhu našeg i naše te potiči takoljeto vjeroni nezavisnoj državi Hrvatske i njenoj Poglavniku.

Cjelokupna vlast i zapovjedništvo cjelokupne svrhu našeg svrhu našeg današnje države našim Poglavniku.

Bog i Hrvatski Dom tješi vas!

Proglas novog načelnika Zagreba

ZAGREB, 10. travnja 1941. U ime Glavnog Narodnog Odbora Hrvatske i Narodnog Poglavnika i Narodnog Poglavnika
Danas je u Zagrebu proglašena nezavisna Hrvatska Država. U ime Poglavnika i Vrhovnog zapovjednika dr. Ante Pavelića, te cjelokupne svrhu našeg i javne sigurnosti, da drže najveći rod i da svi svojeto prijave zapovjedništva svrhu našeg u Zagrebu mjestu gdje se naše nastaja te da dajete svrhu našeg i naše te potiči takoljeto vjeroni nezavisnoj državi Hrvatske i njenoj Poglavniku.

Proglašena i ustrojena naša boljeg ustrojiti svrhu našeg i naše nezavisne Hrvatske Države. Dajete svrhu našeg i javne sigurnosti, da drže najveći rod i da svi svojeto prijave zapovjedništva svrhu našeg u Zagrebu mjestu gdje se naše nastaja te da dajete svrhu našeg i naše te potiči takoljeto vjeroni nezavisnoj državi Hrvatske i njenoj Poglavniku.

PROGLAS DRA MAČKA

ZAGREB, 10. IV. Godinama otkada postojao proglašeno je Hrvatske Države, da je proglašeno našim i postojati našim i V. Mačkom.

U ime našeg Poglavnika i Vrhovnog zapovjednika dr. Ante Pavelića, te cjelokupne svrhu našeg i javne sigurnosti, da drže najveći rod i da svi svojeto prijave zapovjedništva svrhu našeg u Zagrebu mjestu gdje se naše nastaja te da dajete svrhu našeg i naše te potiči takoljeto vjeroni nezavisnoj državi Hrvatske i njenoj Poglavniku.

ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА ХРВАТСКИ НАРОД, ЗАГРЕБ, 10. ТРАВЊА 1941. ГОДИНЕ, О ПРОГЛАШЕЊУ НЕЗАВИСНЕ ХРВАТСКЕ ДРЖАВЕ

ПОДЕЛА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ИЗМЕЂУ НЕМАЧКЕ, ИТАЛИЈЕ И ЊИХОВИХ САВЕЗНИКА АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ

МАПА - ПОДЕЛА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ИЗМЕЂУ НЕМАЧКЕ, ИТАЛИЈЕ И ЊИХОВИХ САВЕЗНИКА АПРИЛА 1941. ГОДИНЕ

ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА *НОВА ХРВАТСКА*, ЗАГРЕБ, УТОРАК, 21. ТРАВЊА 1942. ГОДИНЕ
 „ХРВАТСКИ НАРОД СТУПА РАМЕ УЗ РАМЕ С ЊЕМАЧКИМ НАРОДОМ И САВЕЗНИЦИМА” →

ТАБЛА 13.

ДОЛАЗАК ВИКТОРА ТОМИЋА У СРЕМ ДЕЛОВАЊЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У ВУКОВАРУ – ДУДИК

ПРВЕ ИЗВАНРЕДНЕ МЕРЕ У СРЕМУ У 1942. ГОДИНИ ПРЕДУЗЕЛЕ СУ НЕМАЧКЕ ВЛАСТИ, А НА ЊИХОВ ЗАХТЕВ ДОШАО ЈЕ И ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД НА ЧЕЛУ СА ИВИЦОМ ВИДЊЕВИЋЕМ, КОЈИ ЈЕ ЗАСЕДАО У РУМИ 3, 7. И 10. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ И У СТАРОЈ ПАЗОВИ 8. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ ПРЕСУДОМ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА – КАЗНЕ СМРТИ СТРЕЉАЊЕМ, ПОБИЈЕНО ЈЕ ВИШЕ ДЕСЕТИНА ЉУДИ ИЗ СТЕЈАНОВАЦА, ЈАСКА И БУЂАНОВАЦА. ПРВА ЗНАЧАЈНИЈА МЕРА УСТАШКЕ ВЛАСТИ У СРЕМУ БИЛО ЈЕ ХАПШЕЊЕ, ИЗВРШЕНО У МИТРОВИЦИ 6. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, КАДА ЈЕ 21 УХАПШЕНО ЛИЦЕ ПРЕКО ВИНКОВАЧКОГ ЛОГОРА ДОПРЕМЉЕНО И ПОГУБЉЕНО У ЈАСЕНОВЦУ. У ТО ВРЕМЕ ЈЕ УСТАШКА ВЛАСТ ВЕЋ ОДЛУЧИЛА ДА СЕ У СРЕМУ ПРЕДУЗМУ МЕРЕ ПРОГОНА И УНИШТЕЊА СРПСКОГ СТАНОВНИШТВА. ДА СЕ ТАМО УПУТИ ВИКТОР ТОМИЋ, СПЕЦИЈАЛНИ ВЛАДИН ИЗАСЛАНИК. ПРЕДСТОЈНИК II И III ОДЈЕЛА КОД УСТАШКОГ РЕДАРСТВА, ЛИЦЕ НАЈВИШЕГ ПАВЕЛИЋЕВОГ ПОВЕРЕЊА. ВИКТОРУ ТОМИЋУ ЈЕ ОД НОВЕМБРА 1941. ГОДИНЕ БИЛО ПОВЕРЕНО ОСИГУРАЊЕ ПАВЕЛИЋЕВЕ ЛИЧНОСТИ, У ЗАГРЕБУ И ДРУГИМ МЕСТИМА. ОДЛУКА О ДОЛАСКУ ТОМИЋА У СРЕМ САОПШТЕНА ЈЕ УСТАШКИМ И УПРАВНИМ ВЛАСТИМА ОТВОРЕНОМ ЗАПОВЕДИ ПОГЛАВНИКОВОГ ГЛАВНОГ СТАНА ОД 9. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ КОЈА ОБЈАВЉУЈЕ: I ЗА ПОДРУЧЈЕ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА ОСНИВА СЕ ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЈЕРЕНИШТВО СА СЕДИШТЕМ У ВУКОВАРУ. „ЗАДАЋА ОСНОВНОГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ЈЕСТЕ ДА СМИШЉЕНИМ РЕДАРСТВЕНИМ ДЕЛОВАЊЕМ НА ПОДРУЧЈУ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА УСПОСТАВИ МИР И РЕД И ДРЖАВНУ СИГУРНОСТ. ВИШИМ РЕДАРСТВЕНИМ ПОВЈЕРЕНИКОМ ПОСТАВЉА СЕ ВИКТОР ТОМИЋ, УПРАВИТЕЉ УРЕДА II И III УНС-А. ВИШЕМ РЕДАРСТВЕНОМ ПОВЈЕРЕНИШТВУ СУ ПОДРЕЂЕНИ: СВЕ УПРАВНЕ ВЛАСТИ, СВЕ РЕДАРСТВЕНЕ ВЛАСТИ, СВЕ ОРУЖНИЧКЕ ПОСТРОЈБЕ И СВЕ ПОСТРОЈБЕ УСТАШКОГ ПОКРЕТА УКОЛИКО ЋЕ СУДЈЕЛОВАТИ КОД ИЗВРШЕЊА ЗАДАТАКА ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА VI ПОКРЕТНИ ПРИЈЕКИ СУД (ПРЕДСЕДНИК И. ВИДЊЕВИЋ) БИТИ ЋЕ У ВУКОВАРУ ЗА СВЕ КАЗНЕНЕ ПОСТУПКЕ КОЈИ СУ ЗАКОНОМ ЗА ПОКРЕТНЕ ПРИЈЕКЕ СУДОВЕ УСПОСТАВЉЕНЕ”. СА СВОЈОМ ЗЛОЧИНАЧКОМ ЕКИПОМ ВИКТОР ТОМИЋ ЈЕ У ВУКОВАР ДОШАО 8. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ И

СМЕСТИО СЕ У ЗГРАДИ ЖУПСКОГ РЕДАРСТВА. У ЊЕГОВОМ ПРОГЛАСУ ОД 10. АВГУСТА (КОЛОВОЗА) СЕ НАВОДИ: „ПО НАЛОГУ ГЛАВНОГ СТАНА ПОГЛАВНИКА ДОШАО САМ У ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА ДА УСПОСТАВИМ РЕД И МИР НА ЧИТАВОМ ПОДРУЧЈУ СРЕМА... ДОЛАЗИМ ВАМ КАО ПРИЈАТЕЉ КОЈИ ОСЕЋА ЗА ВАШУ СРЕМСКУ ГРУДУ ИСТО КАО И ВИ. НЕЋУ ПРАВИТИ РАЗЛИКУ ДА ЛИ ЈЕ КО КАТОЛИК, ПРАВОСЛАВАН, ЕВАНГЕЛИК ИЛИ КОЈЕ ДРУГЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ... А МОЈА ЈЕ ЗАДАЋА ДА КАЗНИМ ПРЕКРШИТЕЉЕ ЗАКОНА МА ГДЕ СЕ ОНИ НАЛАЗИЛИ... ИМАМ НА РАСПОЛАГАЊУ ДОВОЉНО СИЛЕ ДА УНИШТИМ СВЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ НДХ И НОВОГ ЕВРОПСКОГ ПОРЕТКА... СВАКОГ КОЈИ РАДИ ПРОТИВНО СТИЋИ ЋЕ ЗАСЛУЖЕНА И НЕУМОЉИВА КАЗНА”. ОВАЈ ПРОГЛАС ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ НЕПОСРЕДАН ПОВОД ТОМИЋЕВОГ ДОЛАСКА У СРЕМ БИЛО ОСИГУРАЊЕ УБИРАЊА ЛЕТИНЕ ПОТРЕБНОГ НЕМАЧКОЈ ВОЈСЦИ И УСТАШАМА, КАО И УНИШТЕЊЕ СВИХ НЕПРИЈАТЕЉА УСТАШКЕ НДХ И „НОВОГ ЕВРОПСКОГ ПОРЕТКА”, ПОСЕБНО ПРИПАДНИКА НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА У СРЕМУ И ЊЕГОВИХ СИМПАТИЗЕРА. ПО ДОЛАСКУ У ВУКОВАР ВИКТОР ТОМИЋ ЈЕ УСПОСТАВИО ВЕЗЕ СА ДР ЈАКОВОМ ФЛИКЕРОМ, ВЕЛИКИМ ЖУПАНОМ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА И БРАНИМИРОМ АЛТАЈГЕРОМ, ВОЂОМ НЕМАЧКЕ НАРОДНЕ ГРУПЕ У НДХ. ЕУГЕН-ДИДО КВАРТЕРНИК СА ТОМИЋЕМ ЈЕ САЗВАО И ОДРЖАО ШИРУ КОНФЕРЕНЦИЈУ СА ПРЕДСТАВНИЦИМА СРЕМСКИХ УСТАШКИХ ЛОГОРА И КОТАРСКИМ ПРЕДСТОЈНИЦИМА – СРЕСКИМ НАЧЕЛНИЦИМА ГДЕ ЈЕ ИСТАКНУТА ЊИХОВА ОДГОВОРНОСТ ЗА НЕРЕДЕ У СРЕМУ, КАО И ДА ЋЕ ЗА СВЕ ЊИХОВЕ НЕИЗВРШЕНЕ ОБАВЕЗЕ РАДИТИ ПО КРАТКОМ ПОСТУПКУ ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД. ЗАБРАЊЕНА СУ СВА ПУТОВАЊА, ПРЕКИНУТ СВАКИ ПТТ САОБРАЋАЈ, ЗАВЕДЕН ПОЛИЦИЈСКИ ЧАС ОД 8 УВЕЧЕ ДО 5 УЈУТРУ. ТОМИЋЕВО ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО БОРАВИЛО ЈЕ У ВУКОВАРУ ДО 25. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, А У ТОМ ПЕРИОДУ ИЗВРШЕНЕ СУ МНОГЕ АКЦИЈЕ ХАПШЕЊА СРПСКОГ СТАНОВНИШТВА ПО ЧИТАВОМ СРЕМУ УЗ СУДЕЛОВАЊЕ УСТАШКИХ ЛОГОРА И ШЕФОВА ПОЛИЦИЈЕ: ЕУГЕН ЂУРИЋ, АНТОН БАУЕР, РУДОЛФ РЕТЛ, ОТМАР ШИДЛ И ДРУГИ. СВИ УХАПШЕНИ БИЛИ СУ ОСУМЊИЧЕНИ ДА СУ ЧЛАНОВИ КПЈ, СКОЈ-а, СИМПАТИЗЕРИ И ПОМАГАЧИ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА, ПРИКУПЉАЧИ „ЦРВЕНЕ ПОМОЋИ”, ЧИТАЛИ И РАСТУРАЛИ КОМУНИСТИЧКЕ ЛЕТКЕ, НАГОВАРАЛИ МЛАДИЋЕ ДА СЕ НЕ ОДАЗИВАЈУ ПОЗИВУ У ВОЈСКУ, НИСУ ПРИЈАВЉИВАЛИ ЛИЦА КОЈА СЕ БАВЕ РАДОМ ПРОТИВ НДХ, СЛУШАЛИ РАДИО ЛОНДОН, ТЈ. КОЈИ СУ НЕПРИЈАТЕЉИ УСТАШКЕ НДХ И „НОВОГ ЕВРОПСКОГ ПОРЕТКА”, 19/20. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ ПО НАРЕЂЕЊУ ВИКТОРА ТОМИЋА СПРОВЕДЕНИ СУ У ВУКОВАР У ЗАТВОР ЖУПСКОГ РЕДАРСТВА, А ДЕО ЈЕ СМЕШТЕН

У ЖИТНОМ МАГАЦИНУ ГРОФА ЕЛЦА У ВУКОВАРУ (ИМПРОВИЗОВАНИ ЗАТВОР). САСЛУШАЊА – ИСЛЕЂЕЊА УХАПШЕНИХ УЗ РАЗНОВРСНА ФИЗИЧКА ЗЛОСТАВЉАЊА ВРШИЛИ СУ: ЕУГЕН КВАТЕРНИК, ВИКТОР ТОМИЋ, ОКТАВИЈА СВЈЕЖИЋ, ДРАГО ИЛЕК, СТЈЕПАН БЛАЖЕКОВИШЋ, ИВИЦА МАРИЋ, ИВАН БРКЉАН И КОРСКИ. О ЗЛОЧИНАЧКИМ И СЕПАРАТИСТИЧКИМ МЕТОДАМА „ИСЛЕЂИВАЊА” УХАПШЕНИХ СВЕДОЧИ И ВИШЕ ДОКУМЕНАТА НА ОВОЈ ИЗЛОЖБИ. ЗИГФРИД КАШЕ, НЕМАЧКИ ПОСЛАНИК У НДХ, НАВОДИ ПОДАТКЕ О СТАЊУ У СРЕМУ 25. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ: „У ЗЕМУНУ ИЗВРШЕНО 70 ХАПШЕЊА, У МИТРОВИЦИ 70 ХАПШЕЊА МЕЂУ КОЈИМА 30 МАТУРАНАТА МИТРОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ И 2 НАСТАВНИКА. 62 ЈЕ ОСУЂЕНО НА СМРТ И СТРЕЉАНО. У РУМИ ИЗВРШЕНА 734 ХАПШЕЊА, 62 ЈЕ ОСУЂЕНО НА СМРТ И СТРЕЉАНО, У РУМИ ИЗВРШЕНА 734 ХАПШЕЊА, 166 ОСУЂЕНО НА СМРТ И СТРЕЉАНО, 265 УПУЂЕНО У КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОГОР. У СТАРОЈ ПАЗОВИ СТРЕЉАНА 33 ЛИЦА, У ИРИГУ ЈЕ УХАПШЕНО 166 ЛИЦА. СА МАЛИМ ИЗУЗЕТКОМ, СВИ УХАПШЕНИ СУ СРБИ. ДО САДА ЈЕ 350 ЛИЦА ОСУЂЕНО НА СМРТ”. ОВАЈ ДОКУМЕНТ ПОКАЗУЈЕ ДА СЕ ВИКТОР ТОМИЋ НИЈЕ НИ У ЧЕМУ ДРЖАО СВОГА ПРОГЛАСА ОД 10. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ У КОМЕ ЈЕ ПОРЕД ОСТАЛОГ НАГЛАШАВАО „ДА НЕЋЕ ПРАВИТИ РАЗЛИКЕ КО ЈЕ КАКВЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ”. АКЦИЈА ЈЕ БИЛА ОЧИГЛЕДНО УПЕРЕНА НА УНИШТЕЊЕ СРПСКОГ СТАНОВНИШТВА. О ТОМЕ СВЕДОЧЕ ПРОГЛАСИ О СТРЕЉАНИМ ОСОБАМА У ВРЕМЕНУ ОД 14. ДО 25. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД СА ПРЕДСЕДНИКОМ ВИДЊЕВИЋЕМ ПОЧЕО ЈЕ СА „РАДОМ” 11. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ („СУЂЕЊА” 15, 19, 21, 22. И 25. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ) И БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈВАЖНИЈИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРИПРЕМЉЕНЕ АКЦИЈЕ – ЕПИЛОГ ДЕЛОВАЊА ТОМИЋЕВОГ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА. ОВАЈ СУД ТРЕБАО ЈЕ ПОСЛУЖИТИ КАО СТРАВИЧНО „ПРАВНО” СРЕДСТВО У РУКАМА УСТАША ПОМОЋУ КОЈЕГ СЕ ВРШИЛА БРЗА И ЕФИКАСНА ЛИКВИДАЦИЈА МНОГИХ УХАПШЕНИКА, „ПРЕСУЂЕНИХ ПО ЗАКОНУ” И КАО ПАРОВАН ЗА ЈОШ МНОГБРОЈНИЈА УБИСТВА ПОЧИЊЕНА У ТО ВРЕМЕ, МИМО ДЕЛОВАЊА ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА. ЗБОГ ТОГА СЕ ПРИБЕГЛО СТРЕЉАЊУ И УБИЈАЊУ ТАЛАЦА, ЈЕР ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД НИЈЕ НИ ИЗДАЛЕКА ДАВАО ОНЕ РЕЗУЛТАТЕ КОЈЕ СУ ЖЕЛЕЛИ КВАТЕРНИК И ТОМИЋ. ПОЧЕЛА СЕ МАСОВНО ПРОВОДИТИ ЗАКОНСКА ОДРЕДБА О ТАОЦИМА СА ЦИЉЕМ ШТО ВЕЋЕГ УНИШТАВАЊА СРПСКОГ СТАНОВНИШТВА. МАСОВНА СТРЕЉАЊА СУ ИЗВРШЕНА НА МЕСТУ ЗВАНОМ ДУДИК (ШУМИЦА КРАЈ ВУКОВАРА) – ВИДИ ЗАПИСНИКЕ О ЕКСХУМАЦИЈИ ЛЕШЕВА ПОБИЈЕНИХ У ДУДИКУ НА ТРАЖЕЊЕ ДР ЈАКОБА ЕЛИ-

КЕРА, ВЕЛИКОГ ЖУПАНА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА, ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО ЈЕ ПРЕМЕШТЕНО ИЗ ВУКОВАРА У МИТРОВИЦУ, ЗБОГ ЈАВНОГ НЕГОДОВАЊА СТАНОВНИШТВА, МАСОВНИХ УБИСТАВА И ЗЛОЧИНА КОЈЕ СУ ИЗВРШИЛЕ УСТАШЕ У ДУДИКУ, КАО И ДА ЈЕ ДЕЛАТНОСТ ПАРТИЗАНА И ОСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА САДА У ФРУШКОЈ ГОРИ И ОКО ЊЕ. ОВАЈ ЗАХЕВ ЗА ПРЕМЕШТАЊЕ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА У МИТРОВИЦИ СУ ПОТПОМАГАЛИ ДР ЗИГФРИД КАШ, НЕМАЧКИ ПОСЛАНИК У НДХ И ДР КИН, САВЕТНИК НЕМАЧКОГ ПОСЛАНСТВА У ЗАГРЕБУ.

СЕДИШТЕ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА ПРЕНЕТО ЈЕ У МИТРОВИЦУ, ЗБОГ КАЗНИОНЕ КОЈА СЕ ТАМО НАЛАЗИЛА (СА ВЕЛИКИМ БРОЈЕМ ПРОСТОРИЈА ПОГОДНИХ ЗА СМЕШТАЈ И ИСЛЕЂЕЊЕ УХАПШЕНИХ ЛИЦА), БЛИЗИНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ, А И ЗБОГ СВОГ ГЕОГРАФСКОГ ПОЛОЖАЈА – ПУТЕВА КОЈИ ВОДЕ У РАЗНЕ ДЕЛОВЕ СРЕМА. УХАПШЕНИ, КОЈИ НИСУ ЛИКВИДИРАНИ У ВУКОВАРУ 26. И 27. АВГУСТА, ТРАНСПОРТОВАНИ СУ У КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ (ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ 5 ВАГОНА ПУНИХ ЖЕНА И ДЕЦЕ), ОД 40 МИТРОВЧАНА ВРАТИЛЕ СУ СЕ 2 ЖЕНЕ, А ОД 335 ДИВОШАНА И ЧАЛМАНАЦА УХАПШЕНИХ ОД СТРАНЕ ДОМОБРАНСКЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРАЖЕ МАЈОРА ТУРКОВИЋА, ВРАТИЛО СЕ САМО 14 ЉУДИ, ИЗ ТАКОЗВАНЕ ПАЗОВАЧКЕ ГРУПЕ ОД 49 УХАПШЕНИХ МУШКАРАЦА ВРАТИЛИ СУ СЕ ДВОЈИЦА.

ПРЕМЕШТАЊЕ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА ИЗ ВУКОВАРА У МИТРОВИЦУ ОДВИЈАЛО СЕ БАШ У ВРЕМЕ „ВЕЛИКЕ ОФАНЗИВЕ” НА ФРУШКУ ГОРУ, КОЈУ ЈЕ УГЛАВНОМ ПРОВЕЛА НЕМАЧКА КОМАНДА.

РАСПИС

2. КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, ИЛОК, 13. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ОПЂИНСКИМ ПОГЛАВАРСТВИМА И ОРУЖНИЧКИМ ПОСТАЈАМА У ИЛОКУ О ОСНИВАЊУ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА НА ЧЕЛУ СА ВИКТОРОМ ТОМИЋЕМ, СТАВЉАЊУ ВАН СНАГЕ СВИХ ПРОПУСНИЦА ЗАБРАНИ СЛОБОДНОГ КРЕТАЊА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 9)

ПРОГЛАС

3. ВИКТОРА ТОМИЋА, ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИКА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА У ВУКОВАРУ, ОД 10. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ О „УСПОСТАВЉАЊУ РЕДА И МИРА НА ЧИТАВОМ ПОДРУЧЈУ СРЕМА”. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1191)

РАСПИС

4. ЗАПОВЈЕДНИШВА I ХРВ. ОРУЖНИЧКЕ ПУКОВНИЈЕ ЗАГРЕБ, 10. ПРОСИНЦА 1941. ГОДИНЕ, СВИМ ПОДЈЕЛИМА ОВЕ ПУКОВНИЈЕ, О ИМЕНОВАЊУ ВИКТОРА ТОМИЋА ЗА ОСИГУРАЊЕ ЛИЧНОСТИ ПОГЛАВНИКА ПАВЕЛИЋА.

ТЕЛЕГРАМ

5. 1942, 14. август, Хрватска Митровица. РАВНАТЕЉСТВА ПОШТА, БРЗОЈАВА И БРЗОГЛАСА ЗАГРЕБ, О ОБУСТАВЉАЊУ ТЕЛЕФОНСКОГ САОБРАЋАЈА СА ИНОСТРАНСТВОМ ЗА МЕСТА НА ПОДРУЧЈУ ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1205)

ОГЛАС

6. ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА, ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 17. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА.

ТЕЛЕГРАМ

7. 1942, 11. август, Хрватска Митровица. МИНИСТАРСТВА ПОШТА, БРЗОЈАВА И БРЗОГЛАСА, ЗАГРЕБ, 10. АВГУСТА 1942, О ЗАБРАНИ ТЕЛЕФОНСКИХ РАЗГОВОРА НА ПОДРУЧЈУ ВУКОВАРА, СЕМ РАЗГОВОРА УСТАШКЕ НАДЗОРНЕ СЛУЖБЕ, РЕДАРСТВА И ВОЈНИЧКИХ ЗАПОВЈЕДНИШТАВА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1204)

ТАБЛА 14.

СВЕДОЧЕЊЕ

1. 1945, 21. мај, Вуковар. ЈОВАНА КОВАЧЕВИЋА ИЗ СУРДУКА О СРЕЉАЊУ У СТАРОЈ ПАЗОВИ, ЗЛОСТАВЉАЊУ У ЗАТВОРУ У ВУКОВАРУ, ЈАСЕНОВАЧКОМ ЛОГОРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14514)

СВЕДОЧЕЊЕ

2. 1945, 5. фебруар, Рума. ЈЕФТИЋ ЛАЗАРА ИЗ РУМЕ, О СТРЕЉАЊУ ТАЛАЦА У РУМИ 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14496)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. ДЕДИЋ ЖИВАНА ИЗ РУМЕ О ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ У ЗАТВОРУ „СКОПАЛОВА КУЋА” У РУМИ И СТРЕЉАЊУ ТАЛАЦА 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14503)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. ВИЦУЛИН МАРИНКА ИЗ РУМЕ, О СТРЕЉАЊИМА КОД ЦИГЛАНЕ У РУМИ, 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14505)

З А П И С Н И К

5. АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ ЗА СРЕМ У РУМИ ОД 21. ФЕБРУАРА 1945. ГОДИНЕ, О ЕКСХУМАЦИЈИ ЖРТАВА СТРЕЉАНИХ 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14449)

ТАБЛА 15.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. ВИНЕК АЛЕКСАНДРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ МИТРОВЧАНА У ПЕРИОДУ ОД 10. ДО 17. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ У ВУКОВАРУ, ЕУГЕНУ КВАТЕРНИКУ, ВИKTОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1282)

О Г Л А С

2. ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 19. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА 19. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 5. септембар, Сремска Митровица. ФОРИШКОВИЋ ЗОРЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ МИТРОВЧАНА 13/14. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ОДВОЂЕЊУ У ВУКОВАР – СТРЕЉАЊУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14588)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. 1944, 16. децембар, Сремска Митровица. МАКСИМЕНКО ИВАНА, ПРОФЕСОРА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ У

МИТРОВИЦИ, 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЗАТВОРУ У ВУКОВАРУ.
(АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14476)

ТАБЛА 16.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1945, 10. септембар, Сремска Митровица. ИЛИЋ КАЗИМИРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ МИТРОВЧАНА 13. И 14. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЗАТВОРУ У МАГАЦИНУ ГРОФА ЕЛЦА У ВУКОВАРУ, МИТРОВАЧКИМ УСТАШАМА, ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14469)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 16. фебруар, Сремска Митровица. БУДИСАВЉЕВИЋ ФРИДЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ МИТРОВЧАНА, ЗАТВОРУ У ВУКОВАРУ, ЈАСЕНОВАЧКОМ ЛОГОРУ – ГРАДИНИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14467)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. ГРЕГУРЕК ФРАНА ИЗ ВУКОВАРА, БИВШЕГ КОТАРСКОГ ПРЕДСТОЈНИКА У РУМИ О ДЕЛОВАЊУ ДР ЈАКОБА ЕЛИКЕРА, АНТОНА БАУЕРА И ОТМАРА ШИЛДА У РУМИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14964)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. БИРДИЋ МИРКА ИЗ ИРИГА О ХАПШЕЊИМА И СТРЕЉАЊИМА СРБА У ИРИГУ ОД СТРАНЕ ВИКТОРА ТОМИЋА У ПЕРИОДУ 21–24. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14484)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1942, 21. август, Вуковар. ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 21. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА ДАНА 21. КОЛОВОЗА (АВГУСТА) 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14480)

ТАБЛА 17.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. ГНУС ВЛАДИМИРА, ЛЕКАРА ИЗ ВУКОВАРА, О УБИЈАЊУ ЖРТАВА У ДУДИКУ КОД ВУКОВАРА АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14512)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 16. мај, Вуковар. КРАШКОВИЋ ДР ЉУДЕВИТА, АДВОКАТА ИЗ ВУКОВАРА, О РАДУ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У ВУКОВАРУ АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ;

- ИМЕНОВАНИ ЈЕ БИО БРАЊЕНИК (АДВОКАТ) ОКРИВЉЕНИХ ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У ВУКОВАРУ.

ПРИЛОЗИ: СПИСАК ОКРИВЉЕНИХ ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У ВУКОВАРУ, И ОПТУЖНИЦА ПРОТИВ ОКРИВЉЕНИХ ОД СТРАНЕ ДРЖАВНОГ ТУЖИТЕЉСТВА ПОКРЕТНОГ ПРИЈЕКОГ СУДА У ВУКОВАРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14483)

ТАБЛА 18.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1945, 27. април, Вуковар (Дудик). ШИМУНОВИЋ ДР ИВА, БИВШЕГ ГРАДСКОГ ФИЗИКА ИЗ ВУКОВАРА О МАСОВНОМ ЗЛОЧИНУ УБИЈАЊА ЖРТАВА У ДУДИКУ КОД ВУКОВАРА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14511)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. РАЈЗЕНДОРФ СТЕПАНА ИЗ ВУКОВАРА О ОСИГУРАЊУ ДУДИКА ОД СТРАНЕ УСТАША ЗА ВРЕМЕ МАСОВНИХ СТРЕЉАЊА У АКЦИЈИ ВИКТОРА ТОМИЋА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14667)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. КЛЕР ДР ЈОХАНА, ЛЕКАРА ИЗ ВУКОВАРА, О ДРЖАЊУ ДР ЈАКОБА ЕЛИКЕРА, ВЕЛИКОГ ЖУПАНА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА ТОКОМ ИЗВОЂЕЊА ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ У ВУКОВАРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1914)

ЗА П И С Н И К

4. АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ У ВУКОВАРУ ПРИ КОМИСИЈИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ, ОД 25. И 28. АПРИЛА 1945. ГОДИНЕ О ЕКСХУМАЦИЈИ ЛЕШЕВА ЖРТАВА ПОБИЈЕНИХ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ НА ГРОБЉУ ДУДИК КОД ВУКОВАРА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14513)

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

5. ЕКСХУМАЦИЈА У ВУКОВАРУ

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

6. ОТКОПАВАЊЕ ЖРТАВА У ДУДИКУ КОД ВУКОВАРА

Зем. комисија за пројекат
окуп. и изград. у Радвању
Инв. бр. 9

с. л.

Котарска област у Илоку.

Број: В.Т.13/42.

Илок 13.VIII.1942

Опћинско поглаварство 1-12
Оружничка постаја 1-3

4. lok

Отвореном заповједи Пoglавникoвог Главног Стана од 9 коловоза 1942, а под бројем 1481/42 основано је "ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЈЕРЕНИШТВО ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА" са сједиштем у Вуковару.

Истом отвореном заповједи именован је виши редарственим повјереником Виктор Томић а његовим пуноправним замјеником Др. Октавијан Бвјезић.

Задатак новосинованог Вишег редарственог повјереништва биће да смирљеним редарственим дјеловањем успостави мир и ред на љитавом подручју Велике Жупе Вука.

Како би повјерена задатак што прије успјела, непосредно су истом повјереништву подређене све управне власти, редарствене власти као и cjелокупно оруђиштво на љитавом подручју Велике Жупе Вука.

У вези са горњим, а на темељу добијених налага:
З А П О В Ј Е Д А М

1/ Са даном 13. колвоза 1942 у 8 сати у јутро проглашује се неважећима све пропуснице, било да су појединци исте уживали трајно, било да су их добили на једнократно или вишекратно путовање унутар Велике Жупе Вука, као и изван подручја Велике Жупе Вука.

У особито важним и хурним случајевима, затражити ће се одобрење за издавање пропусница од Жупско редарствене области у Вуковару.

2/ Слободно кретање cjелокупног пуџанства ограничује се тако, да редарствени сат почиње у пет сати у јутро, а завршује у двадесет сати на већер.

3/ Појединцу наредбу прогласити ће те на подручју љитавог котара на уобичајени начин.

Прекршитељи кажњити ће се одмах са 30 дана затвора, непретвориво у глобу, као и глобом од 10.000 Кuna. У поновљеном случају, ставити ће се овакова особа под Покретни Пријек суд.

3/ О свим догађајима, па и о оним најситнијим и најнезнатнијим на подручју извјештавати ће те изравно и то на најбрзи начин т.ј. орзочно гласно или брзојавом.

Даном примитка ове заповједи укида се одредба о постојећем уредовном времену те се служба имаде вршити непрекидно љитав дан.

За Дом спремни!

Илок котарат:
[Signature]

77 328
42

НЕЗАВИСНА ДРЖАВА ХРВАТСКА
ОРУЖНИЧКА ПОСТАЈА
ИЛОК

Број: *328*

Илок, 13. колвоза 1942. године.

По примљеном на знање и тебан поступак по предњем налогу.

У С П И С А

У.З. Заповједник, наредник
Грмезовић

[Signature]

ОПЃИНСКА КОМИСИЈА
за пријегледу и издавање пропусница у Велику Жупу Вука
Број: *28*
ИЛОК

Инв. бр. 9 (01, 02)

РАСПИС КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, ИЛОК, 13. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ,
ОПЃИНСКИМ ПОГЛАВАРСТВОМА И ОРУЖНИЧКИМ ПОСТАЈАМА У ИЛОКУ О
ОСНИВАЊУ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА НА
ЧЕЛУ СА ВИКТОРОМ ТОМИЋЕМ, СТАВЉАЊУ ВАН СНАГЕ СВИХ ПРОПУСНИЦА
ЗАБРАНИ СЛОБОДНОГ КРЕТАЊА

I

№
od
1942

1191

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
VIŠE REDARSTVENO POUVERENISTVO ZA VELIKU ŽUPU VUKA U VUKOVARU.

PROGLAS.

Po nalogu glavnog stana Reglavnika došao sam u Veliku župu Vuka da uspostavljam red i mir na čitavom području Srema. Od postojanja nezavisne hrvatske državne vlade uvek je nastojala, da se na području Velike župe Vuka sva pitanja reše mirnim putem. Iza sve to jedna grupa zločinaca, nećete, da vi stanovnici ove župe uživete plod veših muka i vašeg rođaka sam došao u ovu župu, da vas oslobodim ovih zlikovaca.

Bolazim vam kao prijatelj, koji osjeća za vašu sretnu budućnost kao i vi. Među praviti razlike, da li je ko katolik, pravoslavac, evangelist, ili koje druge veroispovesti, jer su svi građani pred zakonom jednaki, a moja je zadaća, da kaznim prekršitelje zakona na gde se nalaze i koje položaje zauzimali. Imam na raspoloženju dovoljno sile, da uništim sve neprijatelje N.D.H. i novog evropskog poretka. Bolazim u čas kad poredonosno njemačke i savezničke zadaju zasnji udarac Sovjetskoj Rusiji.

Na vama je stanovnici ove župe, da pokažete, da ste vi uz državu i iz svoje sredine otjerajte i prokažite vlastima sve zlikovce.

svakog koji radi protivno stidi će zaslužena i neumoljiva kazna.

VUKOVAR, 10. kolovoza 1942.

Za Dom Spretni !

Viši redarstveni poverenik
za Veliku župu Vuka

VIKTOR TOMIĆ V.P.

Ovaj je prepis veran originalu tvrdi i overava.

Eksp. Akc. Komisije
Vukovar, 10. kolovoza 1942. g.

Dr. Vukobratović

Predsednik:
Vuković Bogdan

Инв. бр. 1191

ПРОГЛАС ВИКТОРА ТОМИЋА, ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИКА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА У ВУКОВАРУ, ОД 10. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О „УСПОСТАВЉАЊУ РЕДА И МИРА НА ЧИТАВОМ ПОДРУЧЈУ СРЕМА”

ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЈЕРЕНИШТВО

за Велику жупу ВУКА У ВУКОВАРУ

Буковар, 24. колозова 1942.

Број: 640

О. Г. М. А. С.

Покретни Првост. суд, који је дана 24. колозова 1942. засјео у Иригу, карено је **слиедају**:

1. Јојин Грмошић, 19 год. стар, из Наменице
2. Дуња Косић, 21 год. стар, из Ирига
3. Саво Косић, 21 год. стар, из Ирига
4. Милан Секулић, 49 год. стар, из Ирига
5. Сивко Јозановић, кројач, 39 год. стар, из Ирига
6. Милош Милић, 20 год. стар, из Ирига
7. Др. Симо Грчић, аптечник, 41 год. стар, из Ирига
8. Ђесто Милоковић, опанчар, 33 год. стар, из Ирига
9. Јован Мазаревић, виновац, 33 год. стар, из Ирига
10. Димитрије Матић, апотекар, 60 год. стар, из Ирига
11. Митар Мајсторић, кројачки помошник, 20 год. стар, из Ирига
12. Татро Суботић, 31 год. стар, из Ирига
13. Неђтор Банковић, 40 год. стар, из Ирига
14. Митар Жижкић, 41 год. стар, из Ирига
15. Јован Прокча, 41 год. стар, из Ирига
16. Мирко Матић, 41 год. стар, из Ирига
17. Тодор Матић, 32 год. стар, из Ирига
18. Јуна Цосревић, трговац, 31 год. стар, из Ирига
19. Љуба Томић, трговац, 28 год. стар, из Ирига
20. Милан Љубићковић, - Кирић, 60 год. стар, из Ирига
21. Франо Херцег, влост. сликар, 30 год. стар, из Ирига
22. Саво Милчић, 43 год. стар, из Ирига
23. Прокча Најић, опанчар, 41 год. стар, из Ирига
24. Јован Костић, 60 год. стар, из Ирига
25. Нељена Душић, 29 год. стар, из Ирига
26. Дамјан Станковић, палуцар, 41 год. стар, из Ирига
27. Милан Стојнић, кројачки помошник, 20 год. стар, из Ирига
28. Тодор Тридиновић, 33 год. стар, из Ирига
29. Милка Јурчић, 41 год. стар, из Ирига
30. Свезозар Јрдановић, крој. помошник, 21 год. стар, из Ирига
31. Боривој Душић, 30 год. стар, из Ирига
32. Стево Вајић, кројач, 29 год. стар, из Ирига
33. Митар Вајић, из Ирига
34. Тодор Вајић, из Ирига
35. Јелена Минашевић, из Ирига
36. Мила Душић, 49 год. стар, из Ирига

проглашени су кривима, једни да су били чланови партизанских десетина, те помогли прилогу, надање да су били чланови омладинске ~~критичке~~ комунистичке организације "СКОП", давали своје стамбене за одржавање комунистичких састанака, слушали круговелну постају Лондон, те да нису пријавили властима друге познате им комунисте као и њихов ред, а др. Симо Грчић, што је прописивао рецепте, како би партизани могли добављати потребне им лекове, а које је лекове издавао партизански апотекар Димитрије Матић, иа према је знао да ти лекови требају бити одређени партизанима, чиме су починили злочин против обстанке државе и њезног уређења у смислу 3-а 98. т.з.к.з., те злочин из 3-а 1.т.1. закон. одредбе о пројени законске одредбе о пројеком и покретном суду од 10. VI. 1941. и кажњиви чин у смислу 3-а 2.т.3. законске одредбе о покретном првом суду од 24. VI. 1941., па су стога сви горе наведени **О С У В Љ Е Н И Н А К А З Н У С М Р Т И С Т Р И Б Љ А Ђ Е М**, која је над њима у законском року и извршена.

Инв. бр. 14505

О Г Л А С ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, ВУКОВАР, 18. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ, О СТРЕЉАЊИМА ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКО СУДА 15. КОЛОВОЗА 1942. ГОДИНЕ

Повр. бр. 14572
ОКУП. КОМИСИЈА У ВУКОВАРУ
Ина бр. 14572

1

АНКЕТНА КОМИСИЈА У ВУКОВАРУ

п р и

Комисији за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача
у ВОЈВОДИНИ

Експозитура: Вуковар
Број 102 /45 год.

АНКЕТНА КОМИСИЈА
ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ
АНКЕТНА КОМИСИЈА ЗА СРЕМ
У СРЕМУ
Бр. 1555
27 XII 1945 год. 946

Записник

Сачињен у просторијама Анкетне Комисије у Вуковару
на дан 18. јуна 1945 год. у 10.30 часова о саслушању оштеће-
ника — сведока.

Саслушање обавио:

ПРЕДМЕТ: масовни злочин
Убијанје жртava у Дудика у
Вуковару.

Испитник Др Илија Сјерђе
Бјелажас Милица

Приступа се саслушању оштећеника-сведока, пошто је претходно опоменуто да исказе само праву истину о ономе о чему буде питан и да ништа не прећути, јер ће у противном одговарати због лажног сведочења и саботирања рада.

ГЕНЕРАЛИЈА СВЕДОКА: Презиме и име Стам Владимир

године старости 45, занимање лекар, вера ркт, народ-
ност Хрват, место становања и тачна адреса Вуковар, Сремскајерова 45

изјави:

Dana 19. августа 1942 g. око 6 sati poslije podne rekao sam bio u kancelariju tadašnjeg šefa Kupskoga i darstva Majcena Dr Dragutina da pokušam spasiti stricu moje žene, Ergurova Jecu apotekara iz Srem. Mitrovice, koji se je nalazio u zatvoru u zgradi tadašnjeg ketarskog suda, a bio je uhapšen kao taoc.

Majcen mi je rekao da je on u toj stvari bezpomoćan, da nemožemo ništa učiniti, pošto mi Tomić i Kvaternik rekadu da se za bilo koga zvažemo. Ujedno mi je rekao da pošte je za danas odredjen velik broj ljudi za streljanje u Dudiku, da inadem i ja uz Dr Simunovića iva tadašnjeg gradskog fizika u Vukovaru, prisustvovati streljanju u Dudiku.

Rekao sam u Dudik gde sam zatekao već Dr Simunovića, a sam Dudik bio je već potpuno ocmiran bio je ustašama, koje domaći a koj je strani. Nikoga od njih nisam upamtio. Zapanio sam nekoliko ustaških kih šuncionera, sve strani ljudi, medju kojima sam pamti upamtio jednoga u ustaškoj uniformi, oko trideset godina star, srednje visine oromanjast, mislim da je imao cviker a za koga sam čuo da se zove Iveković, te da je sudija pokretnog suda koji je bio došao iz Zagreba.

19
207
Drugi se sada nepoju setiti jer sam bio jako uzrujan i nisam obra-
dao pažnju na okolnosti.

Oko 7 sati u veče dovezene je u kamijonu, koliko se sećam,
6 osuđenika, među njima bila je kako sam bio Tomić Vera iz Sren.
Mitrovice, te jedna stara seća gospođa koja je jedva hodala usled
zadebijenih udaraca. Osuđenike na kamijonu čuvala je straža i te
ustaše i policajci, domaći ljudi. Sada se više ne sećam, nakon tolike
dugo vromena nikoga od njih po imenu.

Žrtve su bile obučane, a imele su sve ruke vezane po zadu
šicom. Žrtve su dovezene pred već izkopanu raku, tamo su morale kleknuti
te je sa leđa pucano na njih. Na jednu žrtvu pucala su dvojica ustaša
obučeni u crnu uniformu, a kako sam bio ti su ustaše uniformirani u
crnin odorama, specijalno dovedeni bili iz Jasenovca da vrše streljanje
žrtava. Neki su ispaljivani žrtvama u potiljak, te u levu stranu leđa,
u pravcu srca.

Oko 9 sati u veče, a već je bio gotovo mrak, došao je opet
jedan veliki autobus prepun žrtava. To je bio autobus gradске obćine
u Zagrebu, a šofirao je jedan u civilu, a sa koga sam kasnije bio da
je zagrebaćanin i da je i tamo vozio žrtve u Makselmir. Mene je isti pet-
puno nepoznat. Taj autobus sastao je oko 50 metara od ruke koju je osv-
vetljavale dva reflektora sa dva luksuzna autobila, kojima su dovezeni
ni ljudi bili ustaški funkcioneri. U tom autobusu morale je biti najmanje
60 lica i to bili su neki muškarci, dobre obučeni, većinom građani iz
Sren. Mitrovice. Dopratali su ih ustaše u zelenim uniformama, domaći i
strani, ponešane.

Žrtve su u malim grupama, tri-dest lica dovedeni do već izkop-
pane ruke, dok su pretim svi skloniti bili sve do gada, morali su kleknuti
ti pred rukom, te su po dva ustaše na svaku žrtvu opalili u potiljak i
u srce.

U jednom momenta kada je bila nastala stonka u ubijanju i da
dak bude pobijena i druga partija, a sam se nalazio pored autobusa,
zapazio sam neko komešanje kod ruke i jauke. Prizao sam bliže i primetio
u rupi meštvu leševa, a na leševina nekolicu ustaša sa izvadjenim
bajonetama u ruci ti su ustaše klali i boli žrtve koje su još davale
znak života. Rekao sam jednom ustaškom vodniku, koji je komandovao sa
ustašama koji su pucali na žrtve, jednoga iz Jasenovca, meni nepoznatom
šta se to radi i zašto se kolje kada su ljudi osuđeni na smrt strelja-
njem te da de ti ustaše, neki mladi ljudi, još nezarali postati pravi
razbojnici, kada tako rade. Taj vodnik je isprva meni odgovorio da se
nenam u to da mešan, a male kasnije ipak je naredio svojim ljudima da
bajlje gadjaju, nakon toga nisam više primetio da bi ustaše nakon stre-
ljanja klali i boli žrtve, već su tu i tamenkz naknadno pucali u
žrtvu, koja bi još davala znakove života.

Od žrtava dovezenih autobusom prepознаo sam profesora Petrovića
Aleksa iz Sren. Mitrovice, a bio sam kasnije da je tamo bio Stankević
Miloje i Boro oba apotekari u Sren. Mitrovici.

Već je bio mrkli mrak, kada sam zajedno sa Dr. Ivanovićem kre-
nno kući obajica užasnuti i zaprepasteni nad strahotama, koji smo toga
dana vidjeli.

Pošto je svedoku iskaz pročitan, isti izjavljuje da je voran
njegovom usmenom kazivanju i da je voljan mak isti svagda poboljšati
zakletvu.

Dovrženo

Islednik:

Zapisničar:

Борисав Јукић

Владимир Душ...

Инв. бр. 14512 (01, 02)

С В Е Д О Ч Е Њ Е ВЛАДИМИРА ГНУСА, ЛЕКАРА ИЗ ВУКОВАРА, О УБИЈАЊУ ЖРТАВА
У ДУДИКУ КОД ВУКОВАРА АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ

Anketna Komisija u Vukovaru
pri komisiji za utvrđivanje
zločina okupatora i njihovih
pomagača u Vojvodini.

Broj : 5 / 1945.

Покр. комисија за утерб. злоч.
окуп. и њих. пома. у Војводини
Изм. бр. 14. / 1945.

Z A P I S N I K

Koji je načinjen na licu mjesta u Dudiku u Vukovaru u ime Anketne
Komisije u Vukovaru na dan 25. aprila 1945 u 10 časova pre podne o
sumnjivoj lešnoj žrtava pobijenih u toku 1941 do 1945 godine.

P r i s u t n i :

1. Mišević Petar, predsednik anketne komisije
za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih
pomagača u Vojvodini.
2. Dr. Carić Vojin, član iste komisije i refe-
rent za saopšti Srem.
3. Aranički Petar, šef propagandnog odelca
komisije.
4. Vujić Zvezko, šef obavешtajnog odelca
komisije.
5. Polzović fotograf iste komisije.
6. Petković Miloš, za OZNA.
7. Jevović za vojni sud.
8. Ćirić, komandant milicije za Srem.
9. Janković, za Komandu mesta u Vukovaru.
10. Nasradin Milan, za GNOC u Vukovaru.
11. Martinović Roko, za GNOC u Vukovaru.
12. Čordaš Vlado, sekretar GNOC u Vukovaru.
13. Dr. Mladen Georgijević, predsednik Anketne Komisije.
14. Dr. Stoj Ivo, šef za Anketne Komisije.
15. Dr. Ilić Gjordan, član komisije.
16. Živković Bogdan, član komisije.
17. ~~Stjepan Stjepanović, šef za Anketne Komisije.~~
Godinar Stjepan, član komisije.
18. Gikovac Jovan, zapisišar.
19. Dr. Simanović Ivo, lekarski vođa.

Место

P r e d m e t :
Exhumacija leševa žrtava pobijenih u toku
1941 do 1945 godine u Dudiku u Vukovaru.

Članovi Anketne Komisije sa gore navedenim pred stavniciima vojnih i
građanskih vlasti stigli su na licu mesta u Dudik u Vukovaru u 10 časova
pre podne i nakon što je od prisutnih građanskih lica pokazano gde se
nalaze grobovi žrtva pobijenih u Dudiku u toku 1941 do 1945 godine, obav-
ljen je od strane Anketne Komisije sledeći :

U P I S N I K

Izvan Vukovara udaljeno oko 1. kilometar jugoistočno od grada nalazi
se mesto sagrađeno eta rim drvećem i nekoliko u sredini samoga Dud-
ika nalazi se devet zatrpanih većih rupa i četiri rupe koje su još otvo-
rene, prema svedočenju lokal. sticel. Sam Dudik nalazi se pored puta koji vodi
iz Vukovara prema selu Jakovci.

~~Prema svedočenju lokal. sticel. sa sela Jakovci~~

Prema izjavi prisutnih građana iz Vukovara i okoline, u zatrpanim
rupama nalaze se leševi i to :

U rupi ozn. u skici sa I. nalaze se leševi iz Mitrovice, Iriga, Zemana,
Lipta i drugih mesta istočnog Srema, pobijenih u avgustu 1942.

u rupi ozn. u skici sa II. iz sela Bobote pobijeni 27. jula 1941.

u rupi ozn. u skici sa III. iz Petrovaradina, Mitrovice i Novog Sada
pobijeni u oktobru 1941.

u rupi ozn. u skici pod IV. iz Begovlaca, Bradina, Bobote i kolonije
Bata, pobijenih u februaru 1942.

u rupi ozn. u skici sa V. nalaze se leševi ljudi iz Vojke, Stare Pašove, pobijenih u februaru 1942 godine,
 u rupi ozn. u skici sa VI. nalaze se leševi ubijenih ljudi u masama iz raznih mesta celoga Srema ubijenih u augustu i septembru 1942,
 u rupi ozn. u skici sa VII. nalaze se ~~leševi ljudi pobijenih~~ leševi ljudi pobijenih u masama iz celoga Srema u augustu i septembru 1942 god.
 u rupi ozn. u skici pod VIII. nalaze se leševi ljudi iz Iriga, iz Stare Pazove, pobijenih u augustu i septembru 1942 godine,
 u rupi ozn. u skici sa IX. nalaze se leševi ljudi pobijenih u masama iz celoga Srema, u augustu i septembru 1942. godine,

Nakon obavljenog uvidjaja prešlo se na otkopavanje zatrpanih rupa, i iskopavanju leševa.

- I / U otkopanoj rupi ozn. u skici pod II, u kojoj se nalaze leševi ljudi iz Bobote pobijenih koncem jula 1941, pronađeno je 15. leševa, i to 14. muških i jedan ženski. Svi leševi leže bilo potrbuške bilo po strance, kod većine ruke su vezane na leđima sa žicom, i sa prostreljenom lubanjom.
- Pojedini leševi pronađeni su u sledećem stavu :
 - 1/ Ženski leš izpružen, ruke vezane žicom na donjim rub ljem, lubanja nije bila povredjena.
 - 2/ Muški leš izpružen, ruke vezane žicom po zadi, sa raspruženom lubanjom usled pogodaka u glavu metkom, na njemu se razpoznaje belo radno odelo, radnički kombinezon i jedan beli pulover, na glavi ima malo crne kose.
 - 3 / Muški leš izpružen, bez odela ruke vezane žicom po zadi, sa seljačkim sandalama na nogama,
 - 4/ Muški leš izpružen vezan žicom na rukama po zadi, na njemu se razpoznaje crveni džemper, na sebi ima somotski kaput i hlače, u kaputu je pronađen molitvenih Matera Božje a na nogama nove opanke,
 - 5/ Muški leš izpružen, ruke vezane žicom po zadi, na njemu se razpoznaje crni kaput i opanke na nogama, lubanja prostreljena.
 - 6/ Muški leš i zgrčenim stavu, ruke vezane žicom po zadi, na sebi imao somotski kaput, na nogama čarape i opanke, lubanja mu je prostreljena,
 - 7/ Muški leš i zgrčenim stavu, ruke vezane žicom po zadi, na sebi je imao crne somotske hlače i strikni somotski kaput, na glavi kosa proseđava. Glava nije prostreljena.
 - 8/ Muški leš ispružen, nemože se ustanoviti dali je bio vezan, na sebi ima hlače smeđe i somotski kaput žute boje. Pogoden je hitcem u potiljak, na lubanji se poznaju zdravi zubi,
 - 9/ Muški leš izpružen, ruke vezane po zadi žicom, na sebi ima smeđe hlače somotske i belu košulju te crni šešir. Lubanja glave je prostreljena.
 - 10 / Muški leš u raspadanju i raskomadan, bez odela, na nogama ima gradjan ske cipele, lubanja po zadi razmrskana,
 - 11/ Muški leš ispružen, ne može se ustanoviti da je bio vezan, na sebi ima somotsko odelo, smeđe boje, zelenu košulju, na nogama žute cipele. Na glavi se razpoznaje smeđa kosa, a lubanja glave čitava,
 - 12/ Muški leš u raspadanju, ruke vezane žicom po zadi, lubanja glave prostreljena, leš je u raspadanju, od odela se razpoznaje plave hlače od somota i kožni kajš i smeđi džemper. Na nogama gumeni opanci,
 - 13/ Muški leš, ispružen, u raspadanju, ruke vezane po zadi, na njemu se razpoznaje odelo od cajga i zeleni džemper, noge su mu raskrečene, lubanja nije prostreljena,
 - 14/ Muški leš ispružen u raspadanju, nije vezan, lubanja glave prostreljena u potiljku, na lešu se razpoznaje strikni džemper, hlače od crnog somota a na nogama opanke, lubanja glave odvojena od leša,
 - 15/ Muški leš ispružen, lubanja prostreljena u potiljku, na lešu se razpoznaje zeleni džemper i na nogama gumene cipele, leš je u raspadanju.

Iza toga daje lek. rski veštak sledeći :

N a l a z i mišljenje :

Svi leševi nađeni su veš suvi sa znakovi a jakog ra spadanja tako, a da sa kod većine ruke, noge ili glave od trupa odeljeni., Polođaj leševa u jamipokazuje, da nisu bili por djani nego su ostali onako, k kako je koji u jamu padao, a neki izpružen a neki sa zg rčenim nogama i rukama.

Go ovo kod svih lubanja pronađeni su sigurni znakovi povrede kos sti meškom. kod većine ostale su lubanje čitave, a kod nekih lubanja je rastepena, smrskana usled delovanja hica iz blizine. U jednom slu čaju / ženska / nema znaka povrede lubanje, te je najverovatnije da je Gahura lubanje ostala čitava, a mešak razorio takozvani primozak i prve vratne kralješke. Usled toga što je glava ostala spojena s te telom samo još meškim delovima, koji su posle usled kvarenja izdžali, našla se glava bez veze sa telom, a kralješki orijedam izkopavanja sa zemljom i krečom razasuti.

Znakova mučenja črtava za vreme života nije moglo se pronaći. Smrt je dakle kod svih ubijenih nastupila momentano vatrenim oražjem.

Prekinuto u 17. sati.

Stojan Carić
Ju. Kralj Gopfer
D. Simonović
prof. Dr. Crnović
H. E. Eley
Milovan A. Spasović
Mencinger Božan
G. Kruin Stefan
Kučuković Miroslav
Čukrić Miroslav
Petrović Miroslav
D. Augustinović

Nastavljeno dana 26. aprila 1945. u 8 sati pre podne.

P r i s u t n i, kao- 25. aprila 1945.

II. Nakon otkopavanja rupe ozn. u skidi pod IV. u kojoj se nalaze leševi ljudi iz Negoslavaca, Bršadina, Borova Bate i Bobote pronađeno je ukupno 19. leševa od kojih je 15 muških i 4 ženska. Svi leševi bili su povezani bilo špagom bilo žicom a ležali su jedan do drugoga poredani na leđja, neki po strancu a neki na trbuhu. Svi se leševi nalaze u stanju raspadanja, tako da su pojedini udovi odvojeni od trupa. Većina ih je sa prostreljenom lubanjom. Pojedini leševi pronađeni su u sledećem stanju:

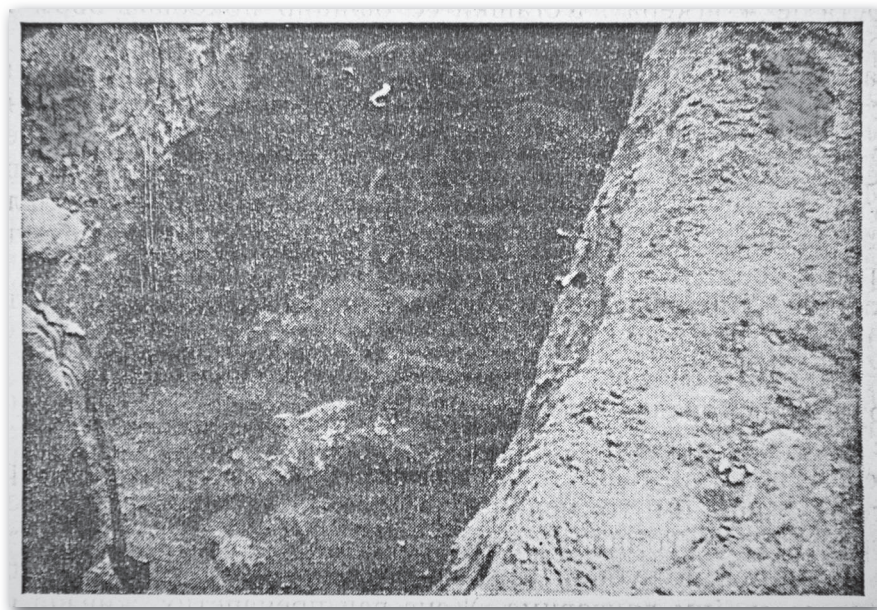
- 1/ Leš muškarca sa vezanim rukama na leđjima, na lešu se nalazi kaput crn od sukna, hlače tamne, pulover sa plavom belim porednim crtama / mornarski / na glavi ima crnu kosu, glava u potiljku razmrskana. Po prisutni su ustanovljeno je, da se isti zove Brandažs Joviti.
- 2/ Leš muškarca, ruke vezane žicom na leđjima, lubanja probijena metkom u potiljku, kosa crvena, u zubalu jedan zlatan zub, na sebi je imao je an krati / mornarski / kožni kaputić i bel belu plavu okovrta. U džepu našao je više pisama i slike te odseci o uglati novca na ra ne firme, te jedna pom. knjižica koja glasi na Trenek Dragutina / Trizerak g pom. iz Vinkovaca.
- 3/ Leš muškarca u ispruženom stavu, ležeći na desnom boku, vezane ruke žicom, na glavi ima crnu lubaru, plavu košulju, dve je hlače sa kožnim kajšom, džemper bez rukava, bele čarape, lubanja u potiljku prostreljena. Prisutni su ustanovili da je leš Mukić Njegovana iz Negoslavaca.
- 4/ Leš muškarca, ruke vezane špagom po zadi, glava prostreljena u potiljku, na glavi kosa smeđja, napred čelav, na sebi ima smeđji prsluk, crn kaput, košulju plavu na bruce, na nogama crn cipele crne niske.
- 5/ Leš muški u raspadanju, položen potrošni, ruke vezane na leđjima špagom, na glavi crnu kosu, lubanja u komadima, na sebi je imao zelenu pulover, kajš od kože, košulju kockastu plavu, Leš Rasić Veljka.
- 6/ Muški leš u raspadanju ležeći na trbuhu, ruke vezane sa špagom na leđjima, lubanja raskrskana, na sebi je imao žuti kaput, plavu košulju prugastu, hlače zelene sive, kožni kajš cipele kožnate crne niske i sa vunim čarapama. Prisutni su ustanovili da je to leš Herandžić Nikole iz Negoslavaca.
- 7/ Leš muškarca u raspadanju ispružen na leđjima, ruke vezane sa špagom po zadi, glava prostreljena, na lešu je bio kožni kaput, plava košulja na kocke. Po prisutni prepoznata Baroški Milana iz Negoslavaca.
- 8/ Leš žene sa vezanim rukama na leđjima, kosa sa pletenicama, na sebi ima zeleni kostim, lubanja prostreljena, ležalo je na leđjima. Prisutni su u istom lešu prepoznali Gjurđević Ljubu iz Bršadina.
- 9/ Leš muškarca položen na leđja, ruke vezane po zadi, glava razmrskana i odvojena, na sebi je imao crni kaput, plave hlače i plavu belu majicu sa vodoravnim prugama.
- 10/ Leš muškarca položen na leđjima, sa rukama vezanim po zadi žicom, glava prostreljena u potiljku, na sebi je imao crni kaput, plavu vestu, hlače neodređene boje sa kajšom, vunene čarape. U džepu je pronađen žuti češalj. Prepoznat kao leš Plečaš Dušana iz Negoslavaca.

Инв. бр. 14513 (01, 02, 03, 04)

ЗАПИСНИК АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ У ВУКОВАРУ ПРИ КОМИСИЈИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ, ОД 25. И 28. АПРИЛА 1945. ГОДИНЕ, О ЕКСХУМАЦИЈИ ЛЕШЕВА ЖРТАВА ПОБИЈЕНИХ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ НА ГРОБЉУ ДУДИК КОД ВУКОВАРА

ФОТОГРАФИЈА ЕКСХУМАЦИЈА У ВУКОВАРУ

ФОТОГРАФИЈА ОТКОПАВАЊЕ ЖРТАВА У ДУДИКУ КОД ВУКОВАРА

ТАБЛА 19.

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ У СРЕМУ ЗЛОЧИНАЧКИ РАД ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА И ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У МИТРОВИЦИ

ВИКТОР ТОМИЋ ЈЕ СА СВОЈИМ ПРАТИОЦИМА ИЗ ВУКОВАРА ДО-
ШАО У МИТРОВИЦУ ДАНА 26. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, А 27. АВГУСТА
ЈЕ ПРИСТИГАО И ОСТАЛИ ДЕО ТОМИЋЕВОГ ЗЛОЧИНАЧКОГ АПАРАТА
(130 ЉУДИ). НАЈВЕЋИ ДЕО СВОЈИХ САРАДНИКА ТОМИЋ ЈЕ СМЕСТИО
ПО КУЋАМА ПОХАПШЕНИХ, А ЛИЧНО СЕ СМЕСТИО У СТАНУ ГОСТИ-
ОНИЧАРА БИЛИЋА. ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО ЈЕ БОРА-
ВИЛО У ЗГРАДИ ПРАВОСЛАВНОГ ПАРОХИЈСКОГ ЗВАЊА, ПРЕКОПУТА
ГРАДСКОГ ПАРКА. НА СТАРОМ ЖИТНОМ ТРГУ У МИТРОВИЦИ БИЛИ
СУ ПАРКИРАНИ ПЛАВИ АУТОБУСИ ЗАГРЕБАЧКЕ ГРАДСКЕ ОПШТИ-
НЕ И НЕКОЛИКО ЛУКСУЗНИХ АУТОМОБИЛА, А У ХОТЕЛУ „ЦЕНТРАЛ”
(ДАНАС МУЗИЧКА ШКОЛА) СМЕШТЕНЕ СУ НАЈПОУЗДАНИЈЕ УСТАШЕ
– „АСКЕРИ”, СТРУЧЊАЦИ ЗА ЗЛОСТАВЉАЊЕ И УБИЈАЊЕ, КАО И УСТА-
ШЕ ИЗ ОБЕЗБЕЂЕЊА. У ГОСТИОНИЦИ „ЗЛАТНИ ЈЕЛЕН” ВИКТОР ТО-
МИЋ ЈЕ ИМАО СВОЈ ШТАБ, А АГЕНТИ СУ БОРАВИЛИ У КУЋИ МИЛЕНЕ
РАЈИЋ, КОЈА ЈЕ УХАПШЕНА И ОТЕРАНА У ЛОГОР.

СВОЈ ЗЛОЧИНАЧКИ РАД ВИКТОР ТОМИЋ ЈЕ СПРОВОДИО У ЗГРАДИ
ПОЛИЦИЈЕ У МЕСАРИЋЕВОЈ КУЋИ, А НАЈКРВАВИЈИ ДЕО ПОСЛА СЕ ВР-
ШИО У КАЗНЕНОМ ЗАВОДУ У ТЗВ. „МЛАДИЋКОЈ ЗГРАДИ”, КОЈА ЈЕ ПРЕ-
ТВОРЕНА У ПРАВО МУЧИЛИШТЕ – „ПАКАО”. У ОВОЈ ЗГРАДИ СУ БИЛИ
ЗАТВОРЕНИЦИ ОСУЂЕНИ НА СМРТ, ИЛИ КАО ТАОЦИ ОДВОЂЕНИ НА
СТРЕЉАЊЕ НА МИТРОВАЧКО СРПСКО ПРАВОСЛАВНО ГРОБЉЕ, ТЗВ.
„РАДИНАЧКЕ ЛЕДИНЕ” И НАСИП НА САВИ.

ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД НА ЧЕЛУ СА ИВАНОМ ВИДЊЕВИЋЕМ, ГОТО-
ВО ИСТОВРЕМЕНО ЈЕ ДОШАО У МИТРОВИЦУ, КАО И ТОМИЋЕВО ВИШЕ
РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО И ПОКЕТНИ ПРЕКИ СУД СМЕШТЕН ЈЕ
У ПОЧЕТКУ У ЗГРАДИ СУДБЕНОГ СТОЛА, А ПОТОМ У КАЗНЕНОМ ЗА-
ВОДУ – „МЛАДИЋКА ЗГРАДА”, ДА БИ УВЕК БИО ПРИ РУЦИ ВИКТОРУ ТО-
МИЋУ ОВИ ЧУДОВИШНИ ПРОЦЕСИ ПОД ОПТУЖНИЦОМ ВЛАДИМИРА
БРАНКОВИЋА, ГДЕ НЕМА ПРЕЖИВЕЛИХ СА СУЂЕЊА, БИЛИ СУ САМО
ФОРМА ДА СЕ ПРИКРИЈЕ МАСОВНИ ЗЛОЧИН ГЕНОЦИДА НАД СРБИМА
СРЕМА.

ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО ЈЕ ОБЈАВЉИВАЛО ОГЛАСЕ
О СТРЕЉАЊИМА СА НАВЕДЕНИМ ИМЕНИМА ТАЛАЦА, АЛИ ЈЕ ТАДА

ВЕЋИ БРОЈ УХАПШЕНИХ ЉУДИ ПОГУБЉЕН НА НАЈЗВЕРСКИЈИ НАЧИН БЕЗ ИЗВОЂЕЊА НА СУД.

МАСОВНА ХАПШЕЊА ИЗВРШИЛЕ СУ ЕКИПЕ ВИКТОРА ТОМИЋА У СЛЕДЕЋИМ МЕСТИМА: ШИД 27/28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ; СРЕМСКА МИТРОВИЦА, 29/30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ; ИЛОК 3/4. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ; СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ, 8–10. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ.

СТРЕЉАЊА И УБИСТВА НА ЗВЕРСКИ И САДИСТИЧКИ НАЧИН ИЗВРШЕНА СУ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ: 30. АВГУСТА, 3, 4, 7. и 8. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ, А У БЛИЗИНИ КАЗНИОНЕ 2. (6) СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ (ТЗВ. „РАДИНАЧКЕ ЛЕДИНЕ“). НАВОДИМО СВЕДОЧЕЊА ПЕТРА РАДИШИЋА (И ДР.) КОЈИ СУ КАО КОПАЧИ РАКА ПРИСУСТВОВАЛИ СТРЕЉАЊИМА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ: „ЗА ВРЕМЕ КОПАЊА (РАКА) ЈАМА, НА ГРОБЉЕ ЈЕ ДОЛАЗИО ЕУГЕН ЂУРИЋ (ПРЕДСТОЈНИК ИСПОСТАВЕ ЖУПСКОГ РЕДАРСТВА У МИТРОВИЦИ). ДОЛАЗИО ЈЕ И ТОМИЋ ДА ВИДИ КАКО 'НАПРЕДУЈЕ РАД', А ДВА ПУТА СУ БИЛА И ДВА НЕМАЧКА ОФИЦИРА ДА ПРЕГЛЕДАЈУ РАКЕ... ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ГРОБЉА ЗА ВРЕМЕ СТРЕЉАЊА ОБАВЉАЛА ЈЕ ХВИ УСТАШКА БОЈНА, ПОД КОМАНДОМ АНТУНА ИЛИКА, УСТАШКОГ БОЈНИКА ИЗ ВУКОВАРА, ИЛИ МИТРОВАЧКА ПРИПРЕМНА БОЈНА ПОД РУКОВОДСТВОМ МАТЕ ЦИПРИЈАНОВИЋА, И ЈЕДНО ОДЕЉЕЊЕ ДОМОБРАНА ПОД КОМАНДОМ САТНИКА СТАНКА ВРЦИБРАТИЋА. ПОЛАЗАК АУТОБУСА СА ЖРТВАМА НАЈАВЉИВАН ЈЕ ПУЦАЊЕМ ИЗ ПУШАКА, ПА СУ ТАДА ПАЉЕНЕ БАКЉЕ И ЗАБАДАНЕ ПОРЕД РАКА“. „МАЛО ЗАТИМ ДОВЕЗЛИ СУ СЕ АУТОМОБИЛОМ ВИКТОР ТОМИЋ, КОЈИ ЈЕ БИО ВЕОМА КРУПАН И РАЗВИЈЕН ЧОВЕК, ЗАТИМ ДИДО КВАТЕРНИК, КОЈИ ЈЕ БИО ВИШИ АЛИ ТАЊИ, ТЕ ЕУГЕН ЂУРИЋ... СА ТОМИЋЕМ СУ ДОЛАЗИЛИ И ЊЕГОВИ ПОМАГАЧИ ИЗ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА – И ДОМАЋИ УСТАШКИ ДУЖНОСНИЦИ: МАТА ЦИПРИЈАНОВИЋ, ТАБОРНИК, АНДРИЈА КРЗМАНОВИЋ, ЛОГОРНИК, ФРАЊА БРИНДЛ, ГРАДСКИ НАЧЕЛНИК... СА КВАТЕРНИКОМ ЈЕ ОБИЧНО ДОЛАЗИО ЕУГЕН ЂУРИЋ, КАТКАД И НЕМАЧКИ ОФИЦИРИ“. ИЗ КАЗНИОНЕ ЖРТВЕ СУ ДО ГРОБЉА ПРЕВОЖЕНЕ АУТОБУСИМА НА КОЈИМА СУ БИЛИ УПАЉЕНИ САМО ФАРОВИ. ПО ДОЛАСКУ, ПРЕД ГРОБЉАНСКИМ ВРАТИМА, ОКУПЉЕНИМ УСТАШАМА ДАТА ЈЕ КОМАНДА „ОПСЕДНИТЕ АУТОБУСЕ“. ПРВОГ ДАНА СТРЕЉАЊА, 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, НА ГРОБЉЕ СУ СТИГЛА 4 АУТОБУСА У КОЈИМА ЈЕ БИЛО ОКО 200 ЉУДИ, ВЕЋИНОМ ШИЋАНА.

„ТАДА ЈЕ ТОМИЋ ИЗДАО ЗАПОВЕСТ УСТАШАМА ДА ВОДЕ...“ ВИДЕО САМ ДА СУ ЉУДИ БИЛИ СКИНУТИ, САМО СУ ГАЂЕ НА ЊИМА ОСТАЛЕ. ЧИМ СУ ДОШЛИ ДО РАКЕ ПОД СВЕЛОСТ БАКЉИ, ВИДЕО САМ ДА СУ БИЛИ МОДРИ ПО ГЛАВИ И Телу, А РУКЕ СУ ИМ БИЛЕ ВЕЗАНЕ ЖИЦОМ.

БИЛИ СУ ТОЛИКО ПРЕМЛАЂЕНИ И ЗАМОРЕНИ ДА СЕ НИСУ ПРОТИВИЛИ, МИРНИ СУ ИШЛИ У СМРТ ... НЕСРЕЋНИЦИМА ЈЕ НАРЕЂЕНО ДА КЛЕКНУ НА РУБ РАКЕ, А ПОТОМ ЈЕ ИЗДАТА КОМАНДА „ПАЛИ”. СТРЕЉАЊЕМ ЈЕ УПРАВЉАО ЛИЧНО ТОМИЋ, А УКОЛИКО НЕКО ЛИЦЕ НИЈЕ БИЛО УБИЈЕНО, НАКНАДНО ИЗ РЕВОЛВЕРА УБИЈАО ЈЕ ТЕ ЉУДЕ.

...ПРИЛИКОМ СТРЕЉАЊА 2. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ ЖРТВЕ СУ ЈЕДНА ПО ЈЕДНА ПРИЛАЗИЛЕ РАЦИ. ОВОГА ПУТА ЗА СВАКИМ ЈЕ ИШАО ПО ЈЕДАН УСТАША. КАДА ЈЕ ПРВИ ДОСПЕО ПРЕД РАКУ, ТОМИЋ ЈЕ ВИКНУО „АСКЕРИ, ЧИНИТЕ СВОЈЕ”! ТОГ ТРЕНУТКА УСТАША ПРАТИЛАЦ ЈЕ ГУРНУО ЖРТВУ У РАКУ. УСТАША У РАКИ СА РЕВОЛВЕРОМ У РУЦИ, ПОКАЗАО ЈЕ ЖРТВИ ГДЕ ДА ЛЕГНЕ ПОТРБУШКЕ, А ОНДА ЈЕ КЛЕКНУО НА ЊУ И ИСПАЛИО МЕТАК У ПОТИЉАК. ТАДА ЈЕ ЕУГЕН ЂУРИЋ, ШЕФ ПОЛИЦИЈЕ, КОНТРОЛИСАО „РАД” И КАДА МУ СЕ УЧИНИЛО ДА НЕКО ОД СТРЕЉАНИХ НИЈЕ МРТАВ, ПУЦАО ЈЕ У ЈАМУ. ТО ИСТО ЧИНИЛИ СУ И ЧЕТВОРИЦА УСТАША У ЈАМИ. ПОСЛЕ ЈЕ ПОЛИЦАЈАЦ ГРГИЋ НАРЕДИО ПРИСУТНИМ РАДНИЦИМА ДА ДОНЕСУ КАНТЕ СА КРЕЧОМ, ПА ЈЕ ВРЕЛИ КРЕЧ СИПАН ПО СТРЕЉАНИМА. ИЗ ЈАМЕ СЕ ЧУО КРИК „ЈАО, МАЈКО МОЈА”, А ПОТОМ ЈЕ РАКА ЗАТВАРАНА, ЗАТРПАВАНА. ЈЕДАН РАДНИК ЈЕ ПРИМЕТИО: „КАКО ДА ЗАТРПАВАМО КАДА СУ НЕКИ ЈОШ ЖИВИ”. НО, ЈОШ ДУГО ПОСЛЕ ТОГА ЧУЛО СЕ ЈАУКАЊЕ ИСПОД СЛОЈА ЗЕМЉЕ.

У ВРЕМЕ ВРХУНЦА ТЕРОРА, У МИТРОВИЦИ СУ БИЛИ ДР ЈАКОБ ЕЛИКЕР, ВЕЛИКИ ЖУПАН ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, САВЕТНИК НЕМАЧКОГ ПОСЛАНСТВА ДР КИН, ФУНКЦИОНЕР ПОСЛАНСТВА ФЕРДИНАНД ГАШТАЈГЕР.

ПРЕМА НАЈНОВИЈИМ ПОДАЦИМА ЗА ВРЕМЕ АКЦИЈЕ ВИКТОРА ТОМИЋА У СРЕМУ УБИЈЕНО ЈЕ И НЕСТАЛО ОКО 6.000 ЉУДИ, ЖЕНА И ДЕЦЕ, ХАПШЕНО И ЗЛОСТАВЉАНО ВИШЕ ОД 10.000 ЛИЦА... МАСОВНА СТРЕЉАЊА СРБА У СРЕМУ ЛЕТА 1942. БИЛА СУ САСТАВНИ ДЕО УСТАШКЕ ПОЛИТИКЕ ЧИЈИ СУ НАРЕДБОДАВЦИ БИЛИ АНТЕ ПАВЕЛИЋ, ПОГЛАВНИК НДХ, АНДРИЈА АРТУКОВИЋ, МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, А ЕКСЕКУТОРИ ЗЛОЧИНА ЕУГЕН-ДИДО КВАТЕРНИК, ШЕФ УНС-а И ВИКТОР ТОМИЋ, ВЛАДИН ПОВЕРЕНИК, ДР ПЕТАР ГВОЗДИЋ, И ДР. ФРАЊА РАЧКИ, КАО ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАЧЕТНИЦИ ОВОГ БЕСПРИМЕРНОГ ЗЛОЧИНА.

„НЕМАЧКИ ФАКТОР” У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ ВИКТОРА ТОМИЋА У СРЕМУ ЛЕТА 1942. БИО ЈЕ ОДЛУЧУЈУЋИ И ВОДЕЋИ, ЈЕР ЈЕ НА ЗАХТЕВ ЗИГФРИДА КАШЕА, ОПУНОМОЋЕНОГ НЕМАЧКОГ ПОСЛАНИКА (ПРИ УСТАШКОЈ ВЛАДИ) У ЗАГРЕБУ ОСНОВАНО ВИШЕ РЕДАРСТВЕНО ПОВЕРЕНИШТВО ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА У ВУКОВАРУ, ГДЕ СУ НЕМЦИ ИМАЛИ И СВОГ ПРЕДСТАВНИКА. ЦЕО ТОМИЋЕВ ЗЛОЧИНАЧКИ РАД БИО

ЈЕ ПОД „СТАЛНОМ” КОНТРОЛОМ ГЕСТАПОА ИЗ ЗАГРЕБА. НАРЕЂЕЊЕ О ПОВЛАЧЕЊУ ВИКТОРА ТОМИЋА – ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА И ПОКЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У МИТРОВИЦИ (СРЕМА) ИЗДАО ЈЕ ЗИГФРИД КАШЕ, НЕМАЧКИ ПОСЛАНИК У ЗАГРЕБУ, 11. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ, А НА ЊЕГОВ ЗАХТЕВ ПАВЕЛИЋ ЈЕ СМЕНИО ТОМИЋА.

РУДОЛФ РЕТЛ, УПРАВНИК КАЗНИОНЕ, НАВОДИ ДА ЈЕ ВИКТОР ТОМИЋ У ЈЕДНОМ РАЗГОВОРУ СА СТЈЕПАНОМ БЛАЖЕКОВИЋЕМ И ИВАНОМ ШАРИЋЕМ (ОБАВЕШТАЈАЦ ДИДА КВАТЕРНИКА) РЕКАО: „ИПАК СУ НАМ НЕМЦИ УДАРИЛИ КВЕКЕР! ПРАВЕ СЕ ВАЖНИ! ДОШАО ТЕЛЕГРАМ ИЗ ЗАГРЕБА ДА СМЕСТА ПРЕКИНЕМО РАД”. ВИКТОР ТОМИЋ ЈЕ НАПУСТИО МИТРОВИЦУ (ПО СВЕДОЧЕЊУ РЕТЛА) 15. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ.

КАКО СМО У КАТАЛОГУ ИЗЛОЖБЕ НАВЕЛИ СВЕДОЧЕЊА РУДОЛФА РЕТЛА И АРТУРА ХЕФНЕРА, НЕМАЧКОГ КАПЕТАНА, О ВИКТОРУ ТОМИЋУ, ОВДЕ НАВОДИМО И СЛЕДЕЋЕ: У ИЗВЕШТАЈУ ЗИГФРИДА КАШЕА, МИНИСТАРСТВУ СПОЉНИХ ПОСЛОВА НЕМАЧКОГ РАЈХА, ОД 21. НОВЕМБРА 1942. ГОДИНЕ: „ТОМИЋ СЕ ПОСЛЕ ЗАДРЖАВАО У ЗАГРЕБУ. ИАКО НИЈЕ ВРШИО СЛУЖБУ У УСТАШКОЈ НАДЗОРНОЈ СЛУЖБИ, ЖИВЕО ЈЕ ОВДЕ НА ВЕЛИКОЈ НОЗИ. СРЕДИНОМ ДЕЦЕМБРА (1942) ОТПУТОВАО ЈЕ У ИТАЛИЈУ ГДЕ СЕ ЗАДРЖАО ИЗВЕСНО ВРЕМЕ, НАВОДНО РАДИ ЛЕЧЕЊА КОД ЈЕДНОГ СПЕЦИЈАЛИСТЕ ЗА НЕРВНЕ БОЛЕСТИ”.

АНДРИЈА ЈУРАТОВИЋ, ШЕФ ПОВЕРЕНИШТВА УСТАШКЕ НАДЗОРНЕ СЛУЖБЕ ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА И ГРАД ЗЕМУН, ПОСЛЕ ОДЛАСКА ТОМИЋА ПРЕУЗЕО ЈЕ ДАЉУ СУДБИНУ УХАПШЕНИХ ЉУДИ – ТРАНСПОРТ ИЗ МИТРОВИЦЕ У ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ (У ПЕРИОДУ 12–17. СЕПТЕМБРА 1942).

ИЗВЕШТАЈ

2. 1942, 28. август, Илок. КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ У ИЛОКУ, 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ОРУЖНИЧКОЈ ПОСТАЈИ У ИЛОКУ О ПРЕМЕШТАЊУ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА У ХРВ. МИТРОВИЦУ, ДАНА 27. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 7)

ФОТОГРАФИЈА

3. САВА ШУМАНОВИЋ, ИСТАКНУТИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ СЛИКАР, УБИЈЕН У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ У ВРЕМЕ ТЕРОРА ВИКТОРА ТОМИЋА 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. 1945, 18. јуни, Шид. КОСТИЋ ОЛГЕ ИЗ ШИДА О ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ СРБА У ШИДУ, 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14561)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1945, 25. септембар, Шид. МАРИЈАН СТЕВАНА ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊУ СРБА У ШИДУ, ОДВОЂЕЊУ И СТРЕЉАЊУ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14608)

ТАБЛА 20.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1945, 3. фебруар, Сремска Митровица. НИКОЛИЋ КОСТЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ И МУЧЕЊУ УХАПШЕНИХ ЛИЦА У МИТРОВАЧКОЈ КАЗНИОНИ ВИКТОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14599)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 2. фебруар, Сремска Митровица. МЕСАРОВИЋ СЛАВКА, ТРГОВЦА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ХАПШЕЊИМА У МИТРОВИЦИ 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ У КАЗНИОНИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14598)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. ЈАНОШЕВИЋ ПАЈЕ, ТРГОВЦА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ХАПШЕЊИМА И ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ МИТРОВАЧКИХ СРБА, ВИКТОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14602)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. 1945, 5. септембар, Сремска Митровица. РАЈИЋ СЛАВКА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ МИТРОВЧАНА 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ И ЗЛОСТАВЉАЊУ У КАЗНИОНИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14595)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1945, 3. септембар, Сремска Митровица. РАДОВАНОВ ИЛИЈЕ ИЗ

МИТРОВИЦЕ О МАСОВНИМ ХАПШЕЊИМА У МИТРОВИЦИ 29/30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ ДР ПЕТРУ ГВОЗДИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14616)

ТАБЛА 21.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. ЛОНЧАРЕВИЋ ДР ИВАНА, АДВОКАТА ИЗ МИТРОВИЦЕ, БРАНИОЦА ОПТУЖЕНИХ НА ПОКРЕТНОМ ПРЕКОМ СУДУ, О ХАПШЕЊИМА И РАДУ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА, ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14431)

У С Т А Ш К А Е В И Д Е Н Ц И Ј А

2. БИЖИЋ ПАЈА ИЗ МИТРОВИЦЕ, СТРЕЉАН КАО ТАЛАЦ ОД СТРАНЕ ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЕРЕНИШТВА У МИТРОВИЦИ, 7. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14858)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1944, 14. децембар, Сремска Митровица. ДИМИТРОВИЋ ШПИРЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О УСТАШАМА ИЗ ДУБРОВНИКА КОЈИ СУ УЧЕСТВОВАЛИ У УБИСТВИМА И СТРЕЉАЊИМА ЗА ВРЕМЕ ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14629)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. 1945, 9. јуни, Сремска Митровица. ПИСАРЕНКО ЈОСИПА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ЗЛОЧИНИМА УСТАША ПРИЛИКОМ СТРЕЉАЊА И УБИЈАЊА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ 30. АВГУСТА И ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14617)

ТАБЛА 22.

М А Т Е Р И Ј А Л

1. АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ ЗА СРЕМ О ДЕЛОВАЊУ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА У МИТРОВИЦИ ОД ЈАНУАРА 1942. ГОДИНЕ ДО ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1944, 14. децембар, Сремска Митровица. КЕРАВИЦА РАДЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О КОПАЊУ РАКА НА МИТРОВАЧКОМ ГРОБЉУ МАСОВНИМ СТРЕЉАЊИМА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14618)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 5. мај, Сремска Митровица. ЛУКИЋ РАДОВАНА, ТРГОВЦА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О МАСОВНОМ ХАПШЕЊУ СРБА МИТРОВЧАНА 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЗАТВОРУ У КАЗНИОНИ ВИКТОРУ ТОМИЋУ, КОПАЊУ РАКА НА МИТРОВАЧКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14601)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. БИБИЋ ТОДОРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ЗЛОЧИНИМА ПРИЛИКОМ СТРЕЉАЊА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ ВИКТОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК за Срем, бр. 500/45)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1944, 7. децембар, Сремска Митровица. БИБИЋ НИКОЛЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊИМА И УБИЈАЊУ У МИТРОВИЦИ ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1194)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

6. 1945, 22. август, Илок. ШКАМРАЛА ЈОСИПА ИЗ ИЛОКА О ЗЛОДЕЛИМА УСТАШЕ КРЕГЕРА ИЗ ВИНКОВАЦА НА МИТРОВАЧКОМ ГРОБЉУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14630)

ТАБЛА 23.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. МИЛОШЕВИЋ ПЕТРА, ТРГОВЦА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ЗЛОЧИНИМА УСТАША 2. И 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14406)

ФОТОГРАФИЈА

2. ВОДА УСТАШКЕ ЖАНДАРМЕРИЈЕ ЗА МАСОВНА СТРЕЉАЊА ИЗВРШЕНА НА МИТРОВАЧКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ ТОКОМ ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ.

СВЕДОЧЕЊЕ

3. ТУЦИЋ СЛАВОЉУБА ИЗ МИТРОВИЦЕ О КОПАЊУ РАКА И СТРЕЉАЊИМА НА МИТРОВАЧКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ 30. АВГУСТА И ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК за Срем бр. 522/45)

СВЕДОЧЕЊЕ

4. 1945, 26. јули, Сремска Митровица. ГАЛОГАЖЕ МИЛАНА, ГОСТИОНИЧАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О СТРЕЉАЊИМА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1195)

СВЕДОЧЕЊЕ

5. ВУЈАСИН СТОЈАНА ИЗ МИТРОВИЦЕ О СТРАВИЧНИМ ПРИЗОРИМА ПОСЛЕ СТРЕЉАЊА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14622)

ТАБЛА 24.

(мала)

СВЕДОЧЕЊЕ

1. 1945, 5. септембар, Сремска Митровица. ГОДИЋ НИКОЛЕ, БИВШЕГ УПРАВНИКА ХОТЕЛА „ВИКТОРИА” – „СРПСКИ ДОМ” У МИТРОВИЦИ, О ХАПШЕЊУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ У КАЗНИОНИ И УБИСТВИМА НА ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14405)

ТАБЛА 25.

П Р И Ј А В А

1. 1944, 30. новембар, Сремска Митровица. БАРКАСАЛИЋ ЂОКЕ, РАТАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ХАПШЕЊУ, БАТИНАЊУ И КОПАЊУ РАКА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ, ДАНА 30. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1212)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 26. март, Сремска Митровица. ВУКОВИЋ КАТИЦЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ВИКТОРУ ТОМИЋУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14594)

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

3. ВОДА УСТАШКЕ ЖАНДАРМЕРИЈЕ У ТРЕНУТКУ СТРЕЉАЊА РОДОЉУБА НА ГРОБЉУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ У ВРЕМЕ ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. 1944, 11. децембар, Сремска Митровица. НОВАК ЈОЦЕ, МЕХАНИЧАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О СТРЕЉАЊИМА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14408)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. РАДИШИЋ ПЕТРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ЗВЕРСТВИМА УСТАША ПРИЛИКОМ МАСОВНИХ УБИСТАВА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ 30. АВГУСТА И ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1292)

ТАБЛА 26.

П Р И Ј А В А

1. 1944, 24. новембар, Сремска Митровица. СЕЛАКОВИЋ ЈОВАНА, ОБУЂАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О КОПАЊУ РАКА ЗА МАСОВНО УБИЈАЊЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ 4/5. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1278)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 19. септембар, Сремска Митровица. ВЕНДЕЛИН ВИЛХАМЕРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ, ДР ЈАКОБУ ЕЛИКЕРУ, ДР КИНУ И ФЕРДИНАНДУ ГАШТАЈГЕРУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14403)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 21. септембар, Сремска Митровица. ЛАЗИЋ КАТИЦЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ДР ПЕТРУ ГВОЗДИЋУ, ЗДРАВКУ ЈЕЖИЋУ, КОТАРСКОМ ПРЕДСТОЈНИКУ У МИТРОВИЦИ, ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14460)

П Р И Ј А В А

4. ЖИКИЋ ИЛИЈЕ, ЗЕМЉОРАДНИКА ИЗ МИТРОВИЦЕ – КОПАЊЕ РАКА ЗА МАСОВНО УБИЈАЊЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1276)

ТАБЛА 27.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1945, 31. октобар, Сремска Митровица. АЖДАЈИЋ ЛУКЕ, БИВШЕГ ПОДЖУПАНА ВЕЛИКЕ ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ, О ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ У СРЕМУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14402)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. КОКАЉ РУДОЛФА ИЗ МИТРОВИЦЕ О ДР КАРЛУ ХЕЛБИХУ. (АВ, Ф. 183, АК за Срем бр. 560/45)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

3. 1945, 5. септембар, Шид. ГРКОВИЋ ПРЕДРАГА О ПОЧЕЦИМА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА У ЗАПАДНОМ СРЕМУ КРАЈЕМ 1941. ГОДИНЕ, СУДБИНИ СРБА И РОМА УХАПШЕНИХ У СЕЛУ ГРК (ВИШЊИЋЕВО), ЛЕТА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14538)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

4. ХЕРЦЕГ ЂУРЕ ИЗ РУМЕ О МАЈОРУ ЕМЕРУ – ОФАНЗИВИ НА ФРУШКУ ГОРУ. (АВ, Ф. 183, АК за Срем бр. 365/45)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1945, 26. март, Сремска Митровица. ВУЈАДИНОВИЋ ЈАЊЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ВИКТОРУ ТОМИЋУ И УСТАШИ КРЕГЕРУ, УБИЦИ НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14592)

П Р И Ј А В А

6. ГАЈИЋ МАРИЈЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ПЉАЧКИ И ОДНОШЕЊУ ЛЕКАРСКЕ ОРДИНАЦИЈЕ (МЕДИЦИНСКЕ БИБЛИОТЕКЕ, НАМЕШТАЈА И СВИХ ИНСТРУМЕНАТА), ДР ГАЈИЋ САВЕ ОД СТРАНЕ УСТАША, СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1234)

ТАБЛА 28.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. 1945, 17. децембар, Илок. ЈОВИН ЕМИЛИЈЕ ИЗ ИЛОКА О ХАПШЕЊИМА У ИЛОКУ 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ, ОДВОЂЕЊУ УХАПШЕНИХ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14653)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

2. 1945, 26. јуни, Илок. КЕРАВИЦА МАРИЦЕ ИЗ ИЛОКА О ХАПШЕЊУ И ОДВОЂЕЊУ ИЛОЧАНА У МИТРОВИЦУ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14655)

С П И С И

3. 1945, 1. новембар, Илок. ГРАЂАНСКИХ ЛИЦА ИЗ ИЛОКА, АКТИВНИХ ПРИПАДНИКА УСТАШКОГ ПОКРЕТА И УЧЕСНИКА У РАЗНИМ ЗЛОЧИНИМА И НЕДЕЛИМА. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14278)

4. ИСЕЧАК ИЗ НОВИНА „ФРУШКА ГОРА ОЧИШЋЕНА ЈЕ ОД ПЉАЧКАША” ИЗ ГЛАВНОГ СТАНА ПОГЛАВНИКА, ДАНА 3. РУЈНА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

5. 1945, 11. август, Шид. МИТРОВИЋ ЛАЗАРА ИЗ ГРКА О ХАПШЕЊУ СРБА И РОМА У СЕЛУ ГРК, 7. И 8. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ, ОДВОЂЕЊУ У МИТРОВИЦУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14546)

ТАБЛА 29.

(мала)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. ЧОБАНИЋ АЛЕКСАНДРА ИЗ СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ КАРЛОВЧАНА У МИТРОВИЦИ – ОДВОЂЕЊУ У ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 1072)

ТАБЛА 30.

З А Х Т Е В

1. АНКЕТНОГ ОДБОРА У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ, 9. ДЕЦЕМБРА 1944. ГОДИНЕ, МЕСНОМ НОО СРЕМ. МИТРОВИЦА, КОЈИМ СЕ ТРАЖИ 30 РАДНИКА ЗА ОТКОПАВАЊЕ РАКА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

2. ПОЧЕТАК ЕКСХУМАЦИЈЕ НА ГРОБЉУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ.

З А П И С Н И К

3. АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ ЗА СРЕМ У СРЕМ. МИТРОВИЦИ ОД 23. ДО 31. МАЈА И 3–8. ЈУНА 1945. ГОДИНЕ О ЕКСХУМАЦИЈИ ЛЕШЕВА ЖРТАВА УБИЈЕНИХ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ НА МИТРОВАЧКОМ ПРАВОСЛАВНОМ БРОБЉУ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14625)

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

4. ПОЧЕТАК ЕКСХУМАЦИЈЕ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ – ОТКОПАЊЕ ЖРТВЕ ПРЕНОСЕ У НОВУ ЗАЈЕДНИЧКУ ГРОБНИЦУ.

ФОТОГРАФИЈА

5. ЕКСХУМАЦИЈА У СРЕМ. МИТРОВИЦИ – ОТКОПАНЕ ЖРТВЕ ПРЕНОСЕ У НОВУ ЗАЈЕДНИЧКУ ГРОБНИЦУ.

ЗАПИСНИК

6. АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ У СРЕМ. МИТРОВИЦИ ОД 30. ЈУНА 1945. ГОДИНЕ ПОВОДОМ ИЗВРШЕНЕ ЕКСХУМАЦИЈЕ ЛЕШЕВА СТРЕЉАНИХ И УБИЈЕНИХ СРБА ПО ВИШЕМ РЕДАРСТВЕНОМ ПОВЕРЕНИШТВУ ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА (ВИКТОРА ТОМИЋА), КРАЈЕМ АВГУСТА И ПОЧЕТКОМ СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14626)

Записник

Анкетне Комисије за утврђивање злочина у логору на селишту у Земуну
састављен дана 29. јануар 1945 год. у канцеларији Комисије.

Присутни:

Члан комисије: Milan Belić
Деловођа: Ljubica Knežević
Приступа Aleksandar Čobanić, родом из Sr. Karlovasa
живи у Sr. Karlovasima стар 43 вере православне по занимању земљорадник и у средству
па даје у записник следећу

ПРИЈАВУ

ЗЛОЧИНАЦ

Презиме, име и функција у извршењу злочина Ilija Fišer, Pera Rakoš, Jovan Cemelj из Sr. Karlovasa
Име оца и име и девојачко презиме матере:
Старост, народност и место одакле је: по народности Hrvati
Својство, служба, положај и занимање:
Последње боравиште:

ЖРТВА ЗЛОЧИНА (оштећеник)

Презиме, име и занимање: Čobanić Aleksandar, земљорадник
Име оца и име и девојачко презиме матере: Gliša i Ljubica, rođj. Vojnović
Старост, место и срез рођења: 43 год. Sr. Karlovci
Вера, народност и брачно стање: православна, Srbin, ожењен
Пребивалиште: Sr. Karlovci
Име особа које је жртва била дужна издржавати и њихов родбински однос с њом:
žена Mera i sin Gligorije

ГДЕ ЈЕ ЗЛОЧИН ИЗВРШЕН

Срез, општина и место: Sr. Karlovci

ЗЛОЧИН:

Врста злочина: одводjenje у логор и батирање
Време и место извршења: septembra, 1942, Sr. Karlovci
Начин и средство извршења: као мој живот у току окупације од 1941 па до
конец 1944 год. испунио је hapšenjima, прогонима, батирањем и повлачењем
по логорима и разним затворима. Већ 12. јуна 1941 год. извршено је недељном

prvo hapšenje od strane Stevana Barte iz Sr. Karlovača, koji se nalazi u nemačkoj vojsci, a porodica mu je u Sr. Karlovcima i nekoj ustaše kome imena ne znam. Napred naveden-og dana došli su njih dvojica u moj vinograd i navodeći za razlog da sam čitao letke te strane novine, uhapsila me. Sprovevši me u zatvor policije Sr. Karlovcima predeli su me Pavelić Martinu koji je vršio dužnost dežurnog. Pomenuti Pavelić u zajednici sa Nikolom Velekom iz Sr. Karlovača tukli su me kundekom i gazili nogama. Ovom prilikom u zatvoru sam proveo 5-6 dana a potom pušten kući, pod pretnjom da o onome šta mi se desilo u zatvoru ne smem ništa govoriti.

Politike uništavanja našeg naroda od strane Nemaca i njihovih vernih slugu ustaše vrlo često se služile raznim provokacijama kako bi što više imale razloge za uništavanje naroda. Srbi su bili vrlo pogodni za iskaljivanje besa kako Nemačkog tako i ustaškog, jer su bili nezaštićeni. Da je to tačno vrlo dobro sve doći i ovaj moj slučaj. Avgusta meseca 1942 god. dok sam se nalazio u vinogradu sa Batom Petovićem iz Sr. Karlovača začuo sam pucnjavu u blizini. Čim sam čuo pucnje bilo mi je jasno da će me ustaše optužiti za nešto. Odmah sam rojurio svojoj kući. Nekoliko minuta po dolasku u kuću je ušao Nikola Velek i Stanko Bučanić, mesni policajci i tvrdeći da sam se u vinogradu nalazio sa partizanima te da su tom prilikom mene otvorili vatru iz puške, uhapsili me. Pomenuti Stanko Bučanić i danas se nalazi u službi M.N.D.O-a u Sr. Karlovcima kao doboša šer. Ovom prilikom proveo sam u zatvoru 3-4 dana tučen strohovitom od Nikole Veleke i Martina Pavelića. Tuče je vršena noću, a saslušanja je vršio žandarmerijski narednik Derušek, kao i Vajncetl, kapetan policije. Pošto nisu imali konkretnog dokaza opet sam pušten kući, jasna stvar, da nikom ne govorim o batinama.

Pre ovog slučaja me je meseca 1942, jedne noći u moju kuću oko 11 sati ušla su dva policajca, te dok sam ležao u krevetu, uperivši puške u mene, pozvali me na red u Nemačku. Ne znam ni sam kako se desilo da sam pušten iz sibirnog logora u Rumi, gde smo proveli tri dana u žicama pod vedrim nebom. Tom prilikom sa mnogom je bilo uhapšeno 50-60 Srba i svi smo sprovedjani pod stražom Ješe Krenaj za iz Sr. Karlovača. Ješe Krenaj je otišao sa Hrvatskom i Nemačkom vojskom.

Istog meseca jednoga dana dok sam stajao pred svojom koćom prema meni je poleteo Lecković Djura iz Sr. Karlovača sa uperenom puškom, psujući mi majku partizansku i govoreći mi kako smem da stojim na ulici, kada on ide. Pekarić Steva iz Sr. Karlovača, bodrio ga je govoreći mu da maxtreba: "tog špijuna i partizana treba u kole ps u Dunav"! Ovo može posvedočati Vilend Gina iz Sr. Karlovača koja stanuje u Sr. Karlovcima. Pekarić Stevan nalazi se i danas u Sr. Karlovcima, isko u prvo vreme oslobođenja oko 40 dana nije bio kod svoje kuće.

Jula meseca 1942. opet noću uhapšen sam kao taoc sa još devetoricom građana Sr. Karlovača od strane Fišer Ilije, Per. Rakoša i Joce Cecelja koji su mi izjavili da me hapse u ime Župa Vuks. Tom prilikom u zatvoru sam proveo 28 dana maltretiran od svih onih koji su ulazili u zatvor. Specijalno me je tukao ustaše

2

Gindler iz Sr. Karlovača, 28-og dana pohapseno je u Sr. Karlovcima 536 Srba meš-
tana i zatvoreno u zgradi fondova srpske patrijaršije. Tom prilikom i nes deseterice
torice priključeni smo istoj grupi i sprovedeni za Mitrovicu. U zatvoru Sr. Mi-
trovica proveo sam oko 26 dana i tom prilikom imao sam prilike da vidim, is-
tina, mali deo onoga što se u Sr. Mitrovici dešavalo. Dano-noćno se čulo kucanje
pisaćih mašina i plač i kuknjave prebijenih ljudi i žena. Sr. Mitrovica bila je
mesto kroz koje je prolazila reka Srba iz Srema. Svi su oni bili optuživani ka-
ko od zvaničnih vlasti tako i pojedinačno, za razna dela o kojima, u većini slu-
čajeva nisu imali pojma. Tuče su vršene kundacima i batinama. Posmatrao sam slu-
čaj dveju žena iz Budjanovaca ili Šimanovaca kako ih agenti ustaških vlasti
obešene o sredinu tela a o gredu sobe, tuku kundacima sve dotle dok se ne ones-
veste. Nakon toga polivali su ih hladnom vodom a potom ponovo vešali i tukli.

Iz zatvora Sr. Mitrovica cela grupa iz Sr. Karlovača sprovedena je u Jaseno-
vac. Sprovod ove grupe u Jasenovac trajao je oko 7 dana. Za celo to vreme zatvo-
reni u blombirsne vagone nismo dobijali hranu, ni vodu. Kako je bio mesec august
muke koje smo trpeli bile su strahovite. Tom prilikom umrle su trojica zatvore-
nika a nekoliko njih je pokušavalo se vešanjem,

Izmučeni, pregladneli i žedni stigli smo u jasenovački logor, gde su nas us-
še smestile u žice pod vedrim nebom. Kiša je lila dan i noć a mi smo bili pri-
siljeni da ležimo odnosno sedimo u blatu i vodi. I tu je za kratko vreme koje
smo na tom mestu proveli umrlo 3-4 zatvorenika. Veliki broj se razboleo tako da
nisu mogli ići, te su ih ostali morali nositi. Dok smo živeli u žicama posmatrao
sam kako ustaše gone nesretne ljude, koje smo zatekli, da sputani trče pred nji-
ma dok su oni jašili na konjima. Tom prilikom tukli su ih korbacima a u slučaju
da je nekod tih ljudi pac bio je gažen od njih. Video sam kako ustaše linčuju
zatvorenike dok su ovi gurali kolica na cigljeni ili radili druge poslove.
Kratko vreme sam proveo u logoru, ali i to je bilo dovoljno da budem svestan, ka-
o i ostali u kakvoj se situaciji nalazimo. Utisek je bio tekav da smo više vole-
li smrt nego život pod uslovima u Jasenovcu. Svakoga dana ustaše su u šator, koji
se nalazio u nekoj blizini donosila mrtve, gole ljude omršavele i pocrnele od
sunca.

Iz zatvora jasenovačkog, jednog dana, sprovedeni smo ponovo u Sr. Mitrovi-
cu. Dok su ostali stenovnici Sr. Karlovača pušteni kući nas deseterice koji smo
priključeni grupi u Sr. Karlovcima, smo zadržani u zatvoru Sr. Mitrovica. Ponovo
smo u Sr. Mitrovici bili izloženi batinama i saslušanjima. Jednoga dana izveden
sam pred pokretni preki sud i to sudiju dr. Blažekovića i zglasnog Šilta iz Be-
očina. Po pitanjima koja su mi postavljali video sam da su imali tačne podatke
o mojoj porodici i imovini. Kako se desilo da tom prilikom nisam zaglavio sam
ne znam. Sem tuče zajedno sa stenovnicima sela Prhova nisam bio izlagan onim
strahovitim mukama koje su naši ljudi preživljavali pred dr. Blažekovićem i osta-
lim pretstavnicima kulture nove Evrope.

Nakon 14 dana pod stražom sam sproveden u Sr. Karlovce, gde sam ponovo
bio izložen nadzoru hrvatsko-ustaških vlasti, jer sam mi svake noći dolazili po-
cejci da me kontrolišu. Tom prilikom su mi pretili da će me ubiti u slučaju da
odem kude.

Policiski narednik Andrija Polužanski iz Sr.Karlovca jednoga dana rekao mi je da se čistim iz Sr.Karlovca, jer će me ubiti. To me je navelo da se svoji sinom napustim Sr.Karlovcu u zajednici sa Vasom Medincem i odem u Zemun. Ali i tu nisam imao mira. Po tužbi Ivana Golice iz Zemuna uhapšen sam jedne noći i stavljen sam o politički zatvor zemunske policije. Tom prilikom imao sam prilike da gledam sve nedela koja su tamo vršena. To je zatvor gde su Severović, Mak, Šarić i Miljković sa još desetoricom agenata tukli i ubijeli njima sumnjive ljude. Zatvorenici su mi pokazivali kakvih je Severović zubima grizao. U to vreme u zatvor je došao neki bivši mornarski narednik koji se prema informacijama koje smo imali ranije nalazio u policijskoj službi. Taj mornarski narednik lično nam je stalno pričao o komunizmu pašten je posle dva dana. Dobili smo utisak da je poslan među nas kao špijun. I odavde sam uspeo da se izvučem s tim da budem proteran iz Zemuna na 5 god. u Sr.Karlovcu. Došavši u Sr.Karlovcu do oslobodjenja hapšen sam još dva puta, t.j. od maja meseca 1944 do augusta 1944. Hapšenja su izvršili Cenderić Đenko i neki Stenko policajac koji se povukao sa nemačko-ustaškom vojskom. Tada mi je Paja Beniler iz Sr.Karlovca izprstima oduzeo dva čebeta protivid mi ubistvom ako se ponovo pojavim u zatvoru. Narednik Šeremet, koji se sada nalazi u Čseku tako isto mi je pretio.

Delovodnja:
Šeremet

Overavaju:

Đurkević

Član komisije:

Beniler

Инв. бр. 1072 (01, 02, 03, 04)

С В Е Д О Ч Е Њ Е АЛЕКСАНДРА ЧОБАНИЋА ИЗ СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА, О ХАПШЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ КАРЛОВЧАНА У МИТРОВИЦИ – ОДВОЂЕЊУ У ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ

Трешча 1

**Комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача
У ВОЈВОДИНИ**

Срез Mitrovica Повереништво град Sr.Mitrovica Одељак IV.
Редни број списка 44 Датум састављања и завођења 23/11 1948

П Р И Ј А В А

Век. комисија за утврђ. злоч.
окуп. и њих. п. у Војводини
Имб. бр. 1276

ЗЛОЧИНАЦ

Презиме, име и функција у извршењу злочина Luka Filipović - izvršilac
Име оца, и име и девојачко презиме матере _____
Старост, народност и место одакле је око 35.г. - Hrvat- Sr.Mitrovica
Својство, служба, положај, занимање policij
Последње боравиште Sr.Mitrovica - Princea Pavla

ЖРТАВА ЗЛОЧИНА (оштећени)

Презиме, име и занимање Žikić Tlija - zemljoradnik
Име оца, и име и девојачко презиме матере Jova i Kata r.Prodanović
Старост, место и срез рођења 1898 -V.25 - Sr.Mitrovica
Вера, народност и брачно стање Prav.-Srbin - oženjen
Пребивалиште Sr.Mitrovica - Katarska 5

Имена особа које је жртва била дужна издржавати и њихов родбински однос с њом _____

žena Ana rođj. Jaščur /1889/, pastoračak Prokop Stevan /1911/ u Njemačkoj; zaro-
bljenik /, snaha žena S.Prokopa, Draginja rođj. Čeremić /1919/ i sin S.Prokopa
Slobodan /1939/

ГДЕ ЈЕ ЗЛОЧИН ИЗВРШЕН

Срез, општина и место Sr.Mitrovica

ЗЛОЧИН

Врста злочина Prisilan rad / kopanje jama za masovno ubijanje na srpsprav.gro-
blju i zatrpavanje
Време и место извршења meseca septembra 1942 Sr.Mitrovica ,prav.goblje

Начин и срећства извршења Početkom septembra 1 - 3 posle podne oko 4 sata došli su
po mene Filipović Luka i Mackanić Nikola redari iz Mitrovice, da ide kopati reke
na srp.pprav.goblje. Kopali smo /bilo nas je oko 50 ljudi/ I. jamy leve strane
ulaza. A neki su kopali mnogo peće jame. Mitrovačka policija nadzira nas je. Mac-
kanić je neke tukao, a isto tako Filipović Luka.

Oko 23 sata noću došla su pred groblje 2 automobila: 1 mali plavi n'zak,
2 su bila velika autobusa osvetleni. Mi smo za to vreme morali sedeti okrenuti le-
đima ulazu u groblje. Za to vreme groblje bilo posvećeno mnogo policajaca iz
Mitrovice. Policija nam je ~~kaznjivala~~ na to rekla da se okrenemo i da pristu-
pimo bliže jame /I. jama s lijeve strane ulaza manja po prostoru/. Svaki ustaša
u uniformi izvodio je iz automobila po jednog čoveka. Ljudi su imali na sebi samo
gaće. /duge ili kratke/, podpuno bosi i gologlavi, sa rukama na leđima vezani ži-
com. Tako je izvedeno 31 - 32 čoveka.

Svaki je čo vek morao je skočiti u raku i kada je dole skočio netko
je upitao, da li se ruke odvežu ili da se streljaju vezani. Netko je strogim

Докази _____

ШТЕТА (материјална)

У чему се састоји штета _____

Вредност штете у предатним динарима _____

НАПОМЕНЕ

Saučesnik Muckanić policaj iz Sr.Mitrovice

Пријавилац, давалац података:

Ilija Žikić s.r.

Повереник и помоћник:

Vinek J.Aleksandar s.r.

Hudji Ljudevit s.r.

prilog prijavi br.44
Rubrika:Način i sredstvo izvršenja

Сен. Команда у Угар. Злоч.
Окуп. и Ист. у Војводини
Инв. бр. 1276

5

Filipović Luka.

Oko 23 sata noću došli su pred greblje 2 automobila: 1 mali plavi nizak, 2 su bila velika autobusa osvetljeni. Mi smo za te vreme morali sedeti okrenuti leđima ulazu u greblje. Za te vreme greblje je bila posednuta sa mnogo policajaca iz Mitrovice. Policija nam je na te rekla da se okrenemo i da pristupimo bliže jama / I jama s lijeve strane ulaza marja po prepresteru. / Svaki ustaša u uniformi izvedio je iz automobila po jednog čoveka. Ljudi su imali na sebi same gaće. /duga ili kratke/, petpucne bosi i zategnuti, sa rukama na leđima vezani žicom. Tako je izvedeno 31-32 čoveka. Svaki je čovek morao je skočiti u ruku i kada je dole skočio netko je upitao, da li se ruke odvezu ili da se streljaju vezani. Netko je strogim glasom povikao: Ne odrežite, djukele treba tako.

Ljudi su ulazili u jamu u partiji po 10. Kada su ušli deset skočili u jamu i legli po naredbi petruške, ušla je za njima jedan ustaša i sam ustrelio svih 10 žrtava. Taj krtnik nije ništa napolje nego je ostao i dalje.

Zatim je došla druga partija od 10 žrtava, koje su u tom času bile u autobusu. Čini mi se da sam među njima prepoznao jednu žrtvu bila je čovek pedesetih godina prosjed, nizak, debelo, trapav, kratke prosjede kose i debelih rezanih brkova i imao je kratke crne gaće. Pa bi odgovarao Krsti Beloviću krejču iz Srem, Mitrovice, mom kumu, ili Simu Beliću rataru iz Srem, Mitrovice / isti je nekad stradao u Vučevaru. / Kada je pomenuta žrtva našla netko je od zločinaca rekao: Ovaj debeli onamastit će zemlju. Ustaša koji je ostao u jami naredjivao je da nove žrtve legnu petruške na ranije ubijene žrtve. Na ovakav način poubijene su sve žrtve. U to se je čuo glas iz jame: "Ja nisam debio". A ona ista ličnost koja je odgovorila da se ljudi ne odvezuju naredila je smijući se: "Ima još poštenih koji se javljaju, pedaj mu." A to se čuo opet jedan pucanj. Na to je ovaj zločinac, koji je naredio, da se ljudi ne odrešuju i da se ovaj neubijenoj žrtvi još naredio da se donese kreč. U to se opet čuo glas iz jame / glas neke ~~xxxxxx~~ žive žrtve /: "Donesite već jednom taj kreč, nemojte nas više patiti".

Ljudi koji su kopali jame doneli su u amperima razredjen kreč i bacili ga u jamu na žrtve. Kada je to bile gotove, onda smo morali zatrpavati jamu sa žrtvama. Kada smo počeli sa zatrpavanjem svetle je sklenjeno i ostali smo sami sa policijom.

Za vreme zatrpavanja čulismo stenjanje / bez jaukanja / prilikom streljanja pred jamom su stajali uniformisane ustaše, oficiri, pet do šest njih, sa jakim baterijama i osvetlivali su jamu. Iza njih stajale su obične ustaše orda policajci, iz Mitrovice, onda mi civili, koji smo kopali i zatrpavali a iza nas opet policija.

Kada su poslednje žrtve poubijane, ustaše su napustile greblje smijući se i pjevajući i odvezli su se automobilima.

Kada su žrtve bacane iz automobila, ustaše su vodile jednu po jednu koje su išle mirno bez roptanja i jaukanja. Čuo sam ustašu koji je vodio žrtvu da je rekao: "Sad skoči" a ovaj ustaša / koji je vršio ubijanje / rekao je "legni".

Žrtve su ubijane vatrenim oružjem, ali ne znam s kojim da li sa puškom revolverom ili sa parablenom.

Po sećanju svi su ljudi bili sa mnom: Pera Milešević trgovac, Kadić Vlajko, Andrija Jakšić, Budešev Vlada, ratar iz Mitrovice i mnogi drugi.

Vidi prijavu pod br. 25, 668, 417.

Da je prešis veran svome originalu tvrdi:

V. d. okružnog referenta
Krtinić

Krtinić

Инв. бр. 1276 (01, 02, 03)

П Р И Ј А В А ИЛИЈЕ ЖИКИЋА, ЗЕМЉОРАДНИКА ИЗ МИТРОВИЦЕ – КОПАЊЕ РАКА
ЗА МАСОВНО УБИЈАЊЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ ПОЧЕТКОМ
СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ

K

ff: 15

Z A P I S N I K

Покр. комис. за
окуп. злоч. по. у Срб. зем.
Има. бр. 11406

Sastavljen u kancelariji Anketne komisije za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača

Prisutni: Od strane komisije
Milorad Nešković, podpredsednik
Milena Janković, zapisničar

Početo u 11 h

Pristupa po pozivu Petar Milošević, 47 god. star. rodom iz Srem. Mitrovica, vere pravoslavne, narodnosti Srbin, oženjen, bez dece po zanimanju trgovac sudske nekažnjavan pomenut na kazivanje isti ne izkazao je:

Dana 2 septembra 1942. oko 4 h po podne došao je kod mene u kuću redar Grgić i strogo mi je naredio da odmah uzmem ašov ili lopatu i da podjem na srpsko groblje da kopam rake za neke ljude koji će biti streljani. Rekao mi je da odmah idem i ja sam uzeo ašov i kada sam stigao na Srpsko groblje zatekao sam tamo već grup ljudi gdje ih raspoređuju. Raspored gdje će se kopati rake pravio je isti redar Grgić. Od prisutnih na groblju prepoznao sam Andriju Jakšića, Zivana Djakovića, Savu Obradovića, Redar Grgić me je rasporedio u prvu grupu, koja je imala za zadatak da izkopa jednu malu grobnicu, a koje je širinu i dužinu lekar Grgić već bio odmerio. Istovremeno sam na groblju zatekao i neke nepoznate civile, koji su nešta posmatrali, a za koje verujem da su to agenti iz grupe Viktora Tomića. Bilo nas je oko 60 ljudi koji smo radili na kopanju ovih raka. Grupe od po 10 ljudi su kopale male rake, a velike rake su kopali ljudi u grupama po 20. Pre nego što smo počeli kopati Grgić nam je strogo naredio da rake moraju biti do 12h gotove, jer da će u 12 h početi streljanje, a u koliko te rake ne budu gotove da ćemo mi biti za to streljani. Moja grupa od nas 10 je odmah pristupila kopanju užurbanim tempom, i mi smo do 10 časova uveče izkopali prvu raku, koja je bila duboka 1.80 m. u obliku kvadrata a dužine i šitine nešta preko 3 metara. Kada smo bili gotovi da kopanjem prve rake, a to je bilo oko 10h odmah nam je naredio isti Grgić da kopamo i dalje sa ostalima koji su kopali malo dalje od nas jednu nešta veću raku. Konačno u 12 h bilo je sve izkopano.

Napominjem da je već u to vreme bilo groblje blokirano od strane ustaša, a istovremeno je tu prisustvovala i Mitrovačka policija, tako da su mitraljezi bili na svakom koraku. Kada je to sve bilo gotovo, naišla su dva viša njemačka oficira, koji su došli sa autom išli su od rake do rake, pregledavali ih, i ne govoreći nama ništa, otišli su. Kratko vreme iza toga je došao jedan autobus, stao pred ulazna vrata groblja, iz njega su počeli izlaziti ustaše koji su došli zajedno sa Viktorom Tomićem, koji su bili vrlo dobro obučeni, a imali su na glavama šlemove. Njih je bilo oko 16. Istovremeno sa njima na luksuznom autu su došli Viktor Tomić, Eugen Djurić, 2 ustaška oficira, i nekoliko civila. Odmah su ušli u groblje i počeli se razgovarati gdje će zakopavati ljude. Napominjem da su rake bile osvetljene lampionima tako da je bilo dovoljno vidljivo. Kratko vreme nakon razgovora je stigao autobus i stao pred samu kapiju. Odmah se u autobusu upalilo svetlo, a jedan od ustaških oficira je prišao autobusu i naredio "glave dole" ja sam stajao baš blizu kapije i video sam polunage ljude u autobusu koji su na komandu tog ustaškog oficira odmah sagnuli glave, a odmah je zatim istim oficir naredio "Hajde jedan" U tom momentu je nastalo komešanje u autobusu i prvi je izašao napolje kojeg sam pri dobrom svetlu video, da je to bio neki mladić, sav izgruvan tako da mu je telo bilo crno kao zemlja. Odmah ga je prihvatio

2

samo ston razlikom što su ovoga večera i krali i to svakoga od žrtava koji je bio malo gojazniji. Sećam se baš dobro da je tog večera jedan od tih krvoloka kada je ugledao jednog od tih žrtava koji je bio malo deblji rekao "daj ga meni, daj ga meni" "Voliš Staljinu, možeš Rusiju", ugojio si se kao Staljin" i odmah ga je zaklao, bilo da mu je zarlio nož u stomak ili nož za vrat. Naročito je bio dirljiv slušajući jednoga dečka od oko 10 godi. (koji je bio podpuno nag, i kada su ga doveli do rake, i kada je video da će ga ustaša zaklati raka-x-x-x tužno je vrisnuo "jao nemoj te me zaklati ali ove reči deteta nisu kosnule zločinačko srce ustaše već ga je odmah zaklao. Te večeri je Tomić šetao oko tih raka, a Djurić je iz svog velikog revolvra stalno pucao po rakama. Na tako zverski način je toga večera ubijeno 1360 ljudi, koji su prevoženi u 24 autobusa. Te večeri su ubijene i 5 devojaka, koje su imale 15-16 god., a bile su obučene samo u kombirezone. Svi su imali ruke vezane na leđjima sa žicama. Ta noć je bila jeziva, ljudi su pognute glave išli na gubilište, mnogi su bili već izprebijanu u kaznioni, sa izlomljenim nogama, tako da nisu mogli doći do rake, tako da su ih ustaše zločinci nosili na rukama do rake, a zatim ubijali. Prizor je bio naročito jeziv u felikim rakama gde su se videla izkravljena telesa ljudi, krv izmešana sa krečom kojim su polivani, a bilo je slučajeva da su i živi polivani sa vrućim krečom, mnogi su davali znake života, mnogi su se micali, mnogi su kmečali, dok smo mi bacali na njih zemlju sa suzama u očima, jer im nismo mogli, pomoći. Medjutim ustaše su bile krvave po čizmama po odelu po cipe lama. Ovu noć neću nikada zaboraviti. Kada je ovaj strahovit pokolj bio završen prišao nam je šef Djurić i rekao: "Ljudi ovo što ste videli i čuli ne smete nikome pričati jer ćete inače biti streljani." Mi smo se po završenju svoga posla oko 3 h ujutro doterani u policiju s tim da Tomić o nama donese odluku, ali kako ga nisu našli odluka nikakova nije donesena. Napominjem da je streljanje i klanje trajalo od 12h do 3h ujutro, a mi smo zakopavali do 4 h ujutro, kada je ceo podao bio završen. Trećega dana su me takodje zvali, jer sam bio bolestan i ležao u krevetu od fizičkog i psihičkog napora.

Autobusi u kome su prevoženi ljudi iz kaznionice bili su veliki plave boje, a pripadali su Zagrebačkoj opštini. Napominjem da su na groblje toga večera doneli iz kaznionice jednog mrtvog i jednog teško ranjenog. Osim toga napominjem i to kako sam čuo od nekoga poznanika da su se ustaše toga jutra prali na savi svoje čizme koje su do kolena bile krvave. Medju ubijenima te noći poznao sam i 3 Mitrovčana i to: Paju Stojanovića štampara, Stevu Agičevića, pekara i Lazu Kljajića užara, a od Ležimiraca Lazu Lukića, Paju Marića i nekog Sremčića iz Ležimira, a i više njih sam poznavao iz vidjenja, imena im neznam. Te noći su većinom ubijani seljanci iz okoline Mitrovice i to iz sela Grabova i Ležimira, a onih 5 devojaka koje su ubijene bile su od Zemuna. Većinom je ubijeno mnogo mladih ljudi, zapravo mladića, a bilo je i iznemoglih staraca. Sve ove strahote koje sam doživio su toliko uticale na mene da posle toga nekoliko nedelja nisam mogao da spavam. Od svih ljudi koje sam pre poznao video sam da su to sve bili Srbi.

Ovo je sve što sam imao da iskažem povodom slučaja o ubijanju na Srpskom pravoslavnom groblju. Iskaz mi je pročitao i za svoj ga priznajem.

Dovršeno.

Stevan M. Mirošević

Stevan M. Mirošević

Инв. бр. 14406 (01, 02)

С В Е Д О Ч Е Њ Е ПЕТРА МИЛОШЕВИЋА, ТРГОВЦА ИЗ МИТРОВИЦЕ, О ЗЛОЧИНИМА
УСТАША 2. И 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ
У МИТРОВИЦИ

ФОТОГРАФИЈА – ВОД УСТАШКЕ ЖАНДАРМЕРИЈЕ У ТРЕНУТКУ СТРЕЉАЊА РОДОЉУБА НА ГРОБЉУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ У ВРЕМЕ ТОМИЋЕВЕ АКЦИЈЕ

ФОТОГРАФИЈА – ПОЧЕТАК ЕКСХУМАЦИЈЕ НА ГРОБЉУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ – ЛЕШЕВИ ПРЕНЕТИ У НОВУ ЗАЈЕДНИЧКУ ГРОБНИЦУ

ФОТОГРАФИЈА – ЕКСХУМАЦИЈА У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ – ОТКОПАНЕ
ЖРТВЕ ПРЕНОСЕ У НОВУ ЗАЈЕДНИЧКУ ГРОБНИЦУ

ФОТОГРАФИЈА – ПОЧЕТАК ЕКСХУМАЦИЈЕ НА ГРОБЉУ У СРЕМСКОЈ
МИТРОВИЦИ, ПРВИ ИЗВАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

ВЕЛИКА ВИТРИНА
(стајаћа)

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД

1. ЖРТАВА ЛИШЕНИХ ЖИВОТА ЗА ВРЕМЕ ОКУПАЦИЈЕ 1941–1944.
ГОДИНЕ У СРЕМУ.

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

2. ФАШИСТИЧКИХ ЖРТАВА У СРЕМ. МИТРОВИЦИ ЗА ВРЕМЕ НЕ-
ЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ.

З А П И С Н И К

3. СА САСЛУШАЊА КРАМАРИЋ ЈОСИПА ИЗ ИЛОКА.

П Р Е С У Д А

4. ПРОТИВ КИШ ЈАНОША ИЗ ЛАЂАРКА ЗБОГ ПЉАЧКЕ И ТЕРОРА
НАД СРПСКИМ НАРОДОМ.

С П И С А К

5. ИСТАКНУТИХ ЗЛОЧИНАЦА ИЗ ГРУПЕ МАСОВНИХ ЗЛОЧИНА
„АКЦИЈА ВИКТОРА ТОМИЋА У ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД”.

О П Т У Ж Н И Ц А

6. ПРОТИВ КУЗМАНОВИЋ ИВИЦЕ ИЗ СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ ЗБОГ
СТРЕЉАЊА НА МИТРОВАЧКОМ ГРОБЉУ.

З А П И С Н И К

7. СА САСЛУШАЊА КАТАЛИНИЋ АНДРИЈЕ ИЗ ЈАМЕНЕ ЗБОГ ХАП-
ШЕЊА, УБИСТВА И ОДВОЂЕЊА У ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ.

П Р Е С У Д А

8. ВОЈНОГ СУДА ПРОТИВ ЗАВОДСКИ ПАВЛА ИЗ ДИВОШ-ПЛАНИНЕ
ЗБОГ ХАПШЕЊА И УБИСТАВА.

ВЕЛИКА ВИТРИНА

ЗАПИСНИК

9. СА САСЛУШАЊА ДАРАЖАЦ ИВАНА ИЗ ШИДА ЗБОГ ХАПШЕЊА, ЗЛОСТАВЉАЊА, УЧЕШЋА У УБИСТВИМА И ПОКРШТАВАЊУ.

ЗАПИСНИК

10. СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА ПРОТИВ ВИЂАНОВИЋ ЉУБОМИРА, УСТАШКОГ АГЕНТА ИЗ ШИДА, ЗБОГ ПОТКАЗИВАЊА, ХАПШЕЊА И ШИРЕЊА ПРОПАГАНДЕ ЗА ПОКРШТАВАЊЕ СРБА.

ЗАПИСНИК

11. СА САСЛУШАЊА СКУБАН МИШКА ЗБОГ ХАПШЕЊА И СТРЕЉАЊА СТАНОВНИШТВА.

ПРЕСУДА

12. ПРОТИВ ХОРОТА МАРИЈЕ ИЗ ЧЕРЕВИЋА ЗБОГ ХАПШЕЊА И УБИЈАЊА ЦИВИЛНОГ СТАНОВНИШТВА.

МАЛА ВИТРИНА

(стајаћа)

ПРЕСУДА

1. ВОЈНОГ СУДА ОБЛАСТИ ВОЈВОДИНЕ ЗА СРЕМ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ ПРОТИВ ХАЈН ФРАЊЕ УСТАШЕ ИЗ СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ.

ПРЕСУДА

2. ПРОТИВ ЏУЊА ЈОАКИМА ИЗ БАЧИНАЦА ЗБОГ УБИЈАЊА СРБА И РОМА.

ФОТОГРАФИЈА

3. БЛОКАДА СЕЛА ЛЕЖИМИРА 1942. ГОДИНЕ.

ПРЕСУДА

4. РАТНОГ ВОЈНОГ СУДА ПРОТИВ КАРЂАШ ПЕТРА ЗЕМЉОРАДНИКА ИЗ ВОГЊА ЗБОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА ХАПШЕЊА, МУЧЕЊА, УБИЈАЊА, И ОДВОЂЕЊА У ЛОГОРЕ СТАНОВНИШТВА.

**ПОПИС ОДАБРАНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ КОЈА НИЈЕ
ПРЕЗЕНТОВАНА НА ИЗЛОЖБИ**

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ВАЈС МИРЈАМ, ЈЕВРЕЈКЕ, СТУДЕНТА ФАРМАЦИЈЕ, ЛОГОРАШИЦЕ
КОНЦ. ЛОГОРА АУШВИЦ О СУДБИНИ МИТРОВАЧКИХ ЈЕВРЕЈА, 1941.
И 1942. ГОДИНЕ. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 4858)

С В Е Д О Ч Е Њ Е

СТЕФАНОВИЋ ЈОВАНА ИЗ ВУКОВАРА О ПЉАЧКАЊУ ИМОВИНЕ ВУ-
КОВАРСКИХ СРБА И ЈЕВРЕЈА ОД УСТАША.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

КОЊЕВИЋ ЉУБОМИРА, ТРГОВЦА ИЗ ВУКОВАРА О ХАПШЕЊУ И
ЗЛОСТАВЉАЊУ ВУКОВАРСКИХ СРБА И ЈЕВРЕЈА, ПЉАЧКИ ИМОВИ-
НЕ ОД УСТАША.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЈАНКОВИЋ НИКОЛЕ И ДРУГОВА ИЗ БОБОТЕ О ХАПШЕЊУ И ЗЛО-
СТАВЉАЊУ СТАНОВНИКА БОБОТЕ, СТРЕЉАЊУ У ДУДИКУ КОД
ВУКОВАРА, ЛОГОРУ ЈАСЕНОВАЦ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ДРЕНОВАЦ ЋОРЂА ИЗ ВУКОВАРА О ПРИСИЛНОМ ПОКРШТАВА-
ЊУ СРБА У ВУКОВАРУ, ДР ЛУКИ АЖЛАЈИЋУ, ПОДЖУПАНАУ ВЕЛИКЕ
ЖУПЕ ВУКА У ВУКОВАРУ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

БРДАР МИЛОША ИЗ ВУКОВАРА О ПОКРШТАВАЊУ ПРАВОСЛАВАЦА
У ВУКОВАРУ 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ГОРШЕ КОРНЕЛИЈА СЛОВЕНЦА, РИМОКАТОЛИЧКОГ СВЕШТЕНИ-
КА ИЗ ВУКОВАРА О ПРИСИЛНОМ ПОКРШТАВАЊУ СРБА У ВУКОВА-
РУ 1941. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

КОЗОБАРИЋ ЈОВАНА, СВЕШТЕНИКА ИЗ ВУКОВАРА О ХАПШЕЊУ СРПСКИХ СВЕШТЕНИКА, ОДВОЂЕЊУ У ЛОГОР ЦАПРАГ, ПРОТЕРИВАЊУ У СРБИЈУ, ПЉАЧКИ ИМОВИНЕ.

ИЗВЕШТАЈ

КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ ВУКОВАР – ПОВЈЕРЕНИШТВО ДРЖАВНОГ РАВНАТЕЉСТВА ЗА ПОНОВУ, ВУКОВАР 4. РУЈНА 1941. ГОДИНЕ, ПОВЈЕРЕНИКУ ЕПАРХИЈСКОГ УПРАВНОГ ОДБОРА У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА О ПОСТАВЉЕЊУ ПРИВРЕМЕНИХ УПРАВИТЕЉА НА НАПУШТЕНИМ ИМАЊИМА И ИМАЊИМА ПОЈЕДИНИХ ЦРКВЕНИХ ОПШТИНА (БОРОВО, НЕГОСЛАВЦИ, ОПАТОВАЦ, ВЕРА, ГАБОШ – МАРКУШИЦА, ОСТРОВО, БОБОТА И ТРПИЊА).

И С Е Ч А К

ИЗ НОВИНА „ХРВАТСКИ РАДНИЦИ КУЈУ ЖЕЉЕЗО ЗА ЊЕМАЧКИ МАЧ”. ПОСЈЕТ ХРВАТСКИМ РУДАРИМА У РУРСКОМ ПОДРУЧЈУ ПРЕДСТАВНИЦИ ДЕСЕТ ХИЉАДА РАДНИКА ПОЗДРАВЉАЈУ ПОГЛАВНИКА.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЗУЗЕ ЧМЕЛИК ИЗ СТАРЕ ПАЗОВЕ И ДРУГОВА О СТРЕЉАЊИМА У МИТРОВИЦИ ОД СТРАНЕ ПОКРЕТНОГ ПРЕКОГ СУДА, 12. МАЈА 1942. ГОДИНЕ КАДА ЈЕ СТРЕЉАН И ЈАНКО ЧМЕЛИК НАРОДНИ ХЕРОЈ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

СТАНКОВИЋ АНИЦЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊИМА МИТРОВЧАНА 13/14. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЗАТВОРУ У ВУКОВАРУ, ЛОГОРУ СТАРА ГРАДИШКА.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ВИДАКОВИЋ ЧЕДЕ И ДРУГОВА ИЗ ПЕЋИНАЦА О ХАПШЕЊИМА И СРАДАЊУ ПЕЋИНЧАНА У РУМИ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

СЕКУЛИЋ ОЛГЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О ХАПШЕЊУ У МИТРОВИЦИ 15. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ОДВОЂЕЊУ НА ПРЕКИ СУД.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

БОНАШИН ИВАНА ИЗ ВУКОВАРА О МУЧЕЊУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ И УБИЈАЊУ У ЗАТВОРУ ЖУПСКОГ РЕДАРСТВА У ВУКОВАРУ.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

СТРЕЉАНИ ГРГУРЕВЧАНИ ИЗВАН СЕЛА НА ОРАШЈУ 6. ЈУНА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ПАНЧИЋ ФРАЊЕ ИЗ ВУКОВАРА О ХАПШЕЊИМА У ВУКОВАРУ, ЛОГОРИМА ЈАСЕНОВАЦ И СТАРА ГРАДИШКА.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МИРКОВИЋ ЉУБИШЕ ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊИМА И ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ СРБА У ШИДУ, ПЉАЧКИ ИМОВИНЕ ОД СТРАНЕ УСТАША.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ТАТЕК КАТЕРИНЕ ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊИМА У ШИДУ 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ, ЧЛАНОВИМА УСТАШКОГ ТАБОРА.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЧАВИЋ ДЕСАНКЕ ИЗ ШИДА О ВИКТОРУ ТОМИЋУ ПРИЛИКОМ ХАПШЕЊА У ШИДУ, 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

СТАНИВУКОВИЋ ЈОВАНА ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊИМА У ШИДУ ОД СТРАНЕ ВИКТОРА ТОМИЋА.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МАУКОВИЋ ЈОВАНКЕ ИЗ ШИДА О ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ И ДЕЛАТНОСТИ ШИДСКИХ УСТАША.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ВАСИЋ ЗЛАТИЦЕ, ЗАГОРКЕ КЕРЕШЕВИЋ И ДРАГЕ ШИРАШЕВИЋ ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊУ СРБА У ШИДУ, 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ГРГИЋ ЈЕЛКЕ ИЗ ШИДА О ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ У ШИДУ 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МИРИЋ АНЂЕЛКЕ ИЗ ШИДА О МАСОВНИМ ХПШЕЊИМА И ЗЛОСТАВЉАЊУ СРБА У ШИДУ 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

БРЗИЋ СОФИЈЕ ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊИМА, ЗЛОСТАВЉАЊУ И УБИЈАЊУ СРБА У ШИДУ, 28. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МИРКОВИЋ ГЛИШЕ, ПЕНЗИОНИСАНОГ ПРОФЕСОРА ИЗ ШИДА О ХАПШЕЊУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ И УБИЈАЊУ СРБА У ШИДУ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЗЛАМАРИК ВЕРЕ, РОДОМ ИЗ МОСТАРА, НАСТАЊЕНЕ У МИТРОВИЦИ, О ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ И ПОКРЕТНОМ ПРЕКОМ СУДУ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е – П Р И Ј А В А

МАНДИЋ МАРЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ – ХАПШЕЊЕ И СТРЕЉАЊЕ ЊЕНОГ ОЦА МАНДИЋ ТОШЕ, У МИТРОВИЦИ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МОКАШ АНДРИЈЕ, СЛОВАКА ИЗ ВИШЊИЋЕВА (ГРКА), О ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИХ СРБА У МИТРОВАЧКОЈ КАЗНИОНИ, СТРЕЉАЊИМА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ.

М А Т Е Р И Ј А Л

О ЗАТВОРИМА У МИТРОВИЦИ: ЗАТВОР УСТАШКОГ РЕДАРСТВА, „МЛАДИЋКА ЗГРАДА” У КАЗНЕНОМ ЗАВОДУ „ФЛАЈШМАНОВ ПОДРУМ”

Е Л А Б О Р А Т

АНКЕТНЕ КОМИСИЈЕ У СРЕМ. МИТРОВИЦИ О ЗАТВОРУ „КУСТОДИЈА”

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ДАЊИ СТЕПАНА ИЗ МИТРОВИЦЕ О УБИСТВИМА НА СРПСКОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ТРАМ ГИЗЕЛЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О МИТРОВАЧКИМ УСТАШАМА – ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

НИЋКОВИЋ САВЕ ИЗ МИТРОВИЦЕ О СТРЕЉАЊИМА НА ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У МИТРОВИЦИ 3. СЕПТЕМБРА 1942, ВИKTОРУ ТОМИЋУ, ЕУГЕНУ ЂУРИЋУ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЧУПИЋ СТЕВАНА, БИВШЕГ ОПШТИНСКОГ БЕЛЕЖНИКА ИЗ ИЛОКА, О ПОЛИТИЧКИМ ПРИЛИКАМА У ИЛОКУ ТОКОМ ПРОШЛОГ РАТА: ОРГАНИЗОВАЊЕ НЕМАЦА, УСТАША, ЈЕВРЕЈА, ТОМИЋЕВА АКЦИЈА И ДР. (АВ, Ф. 183, АК, инв. бр. 14654)

У С Т А Ш К А Е В И Д Е Н Ц И Ј А

БУЛОШАН ЈОВО ИЗ МИТРОВИЦЕ СТРЕЉАН КАО ТАЛАЦ 7. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

АЋИМОВИЋ КОСТЕ ИЗ РАКОВЦА О ХАПШЕЊУ, БАТИНАЊУ И ОДВОЂЕЊУ У МИТРОВИЦУ – ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

ЖИКИЋ ЗОРАНА ИЗ БУКОВЦА О ХАПШЕЊИМА У БУКОВЦУ 22. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ. СТРЕЉАЊИМА У ВУКОВАРУ 25. АВГУСТА 1942. ГОДИНЕ.

С В Е Д О Ч Е Њ Е

МАКСИМОВИЋ ДР ОБРАДА, ЛЕКАРА ИЗ СРЕМСКИХ КАРЛОВАЦА, О ХАПШЕЊУ У КАРЛОВЦИМА 10. СЕПТЕМБРА 1942. МУЧЕЊУ И ЗЛОСТАВЉАЊУ УХАПШЕНИКА У МИТРОВИЦИ.

Н А Р Е Д Б А

КОТАРСКЕ ОБЛАСТИ, ХРВАТСКИ КАРЛОВЦИ, ОРУЖНИЧКИМ ПОСТАЈАМА, ИНЂИЈА, КАМЕНИЦА, ЛЕДИНЦИ – ЧОРТАНОВЦИ, ДА „УХИТЕ” ЧЛАНОВЕ ПОРОДИЦА ОДБЕГЛИХ У ШУМИ.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

ПОРУШЕНО СЕЛО МАНЂЕЛОС.

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

ГЛАВНА УЛИЦА У ПАВЛОВЦИМА, ЗАПАЉЕНА И ПОРУШЕНА .

Ф О Т О Г Р А Ф И Ј А

ПОРУШЕНО СЕЛО ЈАЗАК.

С П И С А К

ЖРТАВА ИЗ МИТРОВИЦЕ НЕСТАЛИХ И УБИЈЕНИХ У ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ.

С П И С А К

ЖРТАВА ПО МЕСТИМА ИЗ ГРУПЕ МАСОВНИХ ЗЛОЧИНА „АКЦИЈА ВИКТОРА ТОМИЋА И ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД У СРЕМУ”
НАПОМЕНА: ИЗ КЊИГЕ *САОПШТЕЊА О ЗЛОЧИНИМА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ 1941. – 1944. ГОДИНЕ*, КЊИГА 2, СРЕМ, СВЕСКА I, НОВИ САД, 1946. ГОДИНЕ.

М А Т Е Р И Ј А Л

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ НАД СТАНОВНИШТВОМ СРЕЗА МИТРОВАЧКОГ.

М А Т Е Р И Ј А Л

ПРЕКРШАЈИ МЕЂУНАРОДНИХ НОРМИ РАТОВА ОД СТРАНЕ НЕМАЦА – УСТАША.

ПОКРЕТНИ ПРЕКИ СУД
КРИВИЧНА ДЕЛА „УСТАШКОГ ЗАКОНОДАВСТВА” НА ОСНОВУ КО-
ЈИХ СУ ИЗВРШЕНА МАСОВНА СТРЕЉАЊА ТАЛАЦА И УХАПШЕ-
НИХ ЛИЦА.

КОМИСИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ
ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ
ОКРУЖНО ПОВЕРЕНИШТВО ЗА СРЕМ ЗЕМУН

ПРЕГЛЕД
ЗЛОЧИНАЦА ЗА ЦЕЛО ПОДРУЧЈЕ ПОВЕРЕНИШТВА ЗА ОКРУГ СРЕМ-
СКИ.

СПИСАК
ЗЛОЧИНАЦА У ПРОЛАЗНОМ ЛОГОРУ ВУКОВАР, ЛОГОР ВУКОВАР.

СПИСАК
ЗЛОЧИНАЦА У ПРОЛАЗНОМ ЛОГОРУ У РУМИ.

СПИСАК
ЗЛОЧИНАЦА ПРОЛАЗНОГ ЛОГОРА И МУЧИЛИШТА „КУСТОДИЈА” У
МИТРОВИЦИ.

СПИСАК
ЗЛОЧИНАЦА ЗА ЛОГОР У КАЗНЕНОМ ЗАВОДУ У МИТРОВИЦИ.

СПИСАК
ЗЛОЧИНАЦА УСТАША И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА ОДГОВОРНИХ ЗА
ЗЛОЧИНЕ У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА.

ПРИЛОЗИ

С В Е Д О Ч Е Њ Е

1. ГАЛОГАЖА МИЛАНА, ГОСТИОНИЧАРА ИЗ МИТРОВИЦЕ О МА-СОВНИМ СТРЕЉАЊИМА И СВИРЕПИМ УБИСТВИМА У МИТРОВИ-ЦИ, 3. СЕПТЕМБРА 1942. ГОДИНЕ.

О Г Л А С

2. ВИШЕГ РЕДАРСТВЕНОГ ПОВЈЕРЕНИШТВА ЗА ВЕЛИКУ ЖУПУ ВУКА, ХРВАТСКА МИТРОВИЦА 3. IX 1942, О СТРЕЉАЊУ 50 ТАЛАЦА.

НАПОМЕНА

1) Архив Војводине у Новом Саду и Историјски архив „Срем” у Сремској Митровици презентују изложбену поставку „Усташки геноцид у Срему 1942. године – акција Виктора Томића”, на 25 великих изложбених табли, 4 зидне viseће витрине и 2 стајаће витрине.

Изложба се састоји од 3 поглавља:

I УСТАШКИ СИСТЕМ ВЛАСТИ У СРЕМУ – НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТСКОЈ (уводни део изложбе);

II В У К О В А Р;

III М И Т Р О В И Ц А (Шид, Митровица, Илок и Сремски Карловци);

Седиште Вишег редарственог повјереништва за Велику жупу Вука и Покретног преко суда у „ТОМИЋЕВОЈ АКЦИЈИ”

- жртве и злочинци

Изложба је отворена у Архиву Војводине, Нови Сад, Дунавска 35, у четвртак 17. септембра 1992. године: Павле Станојевић, директор Архива Војводине, проф. др Никола Гаћеша, председник Управног одбора Архива Војводине Павел Домоњи, потпредседник Извршног већа Војводине.

2) Каталог изложбе обухвата уводни текст изложбе, попис архивске грађе (докумената) и другог изложбеног материјала оним редом како су презентовани на изложбеним таблама, оригиналне огласе (каширане) са стрељања у Вуковару и Митровици постављене (у поглављима ВУКОВАР и МИТРОВИЦИ) изнад изложбених табли, фотографије, мапе и исечке из усташких новина тога времена као и пригодне текстове за наведена поглавља изложбе.

Поред овога, у каталогу објављујемо и попис одабране архивске грађе (и другог материјала) који није презентован на изложби због недовољно простора и обимности ове документације.

3) Ова бројна изложбена документација презентује се по први пут јавно грађанима и широј публици, посебно школској омладини, а настала је вишегодишњим радом ЗЕМАЉСКЕ (ПОКРАЈИНСКЕ) КОМИСИЈЕ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА У ВОЈВОДИНИ. Архивска грађа припада Ф. 183. и чува се у Архиву Војводине у Новом Саду.

Документа која се односе на пресуде и саслушања лица окривљених за злочин припадају Историјском архиву „Срем” у Сремској Митровици, као и оригинални огласи са стрељања у Вуковару и Митровици.

ОБЈАШЊЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА

НДХ – Независна Држава Хрватска

СКОЈ – Савез комунистичке омладине Југославије

КПЈ – Комунистичка партија Југославије

УНС – Усташка надзорна служба

КАТАЛОГ ИЗЛОЖБЕ
УСТАШКИ ЗЛОЧИН У СРЕМУ 1942. ГОДИНЕ – АКЦИЈА
ВИКТОРА ТОМИЋА

Издавач

Архив Војводине
21000 Нови Сад
Жарка Васиљевића 2А
www.arhivvojvodine.org.rs

За издавача

Др Небојша Кузмановић, директор

Уредник

Александар Димитријевић

Аутори

Леонила Павловић
Светлана Љубљанац
Александар Димитријевић

Лектура

Ивана Гојковић

Скенирање и обрада докумената

Илдико Мергеш

Прелом

Татјана Цавнић

Штампа

САЈНОС, Нови Сад

Тираж

100

OJ
DUD OVI
VI DUD OVI STARI
DA ILI VASA DUSA ^{PO} KRYVAN
ZA ONIMA KOJI SU TU ^{PAU}
I SLOBODU KRYLJU ZASEJALI
NISU ONI SAMO TIHA TRAVA
VEŠTI
ZVEZDANI TRAG NEZABORAVA